

# SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ 2018

CONCORDIA POLSKA TUW



**CONCORDIA**

UBEZPIECZENIA

GRUPA GENERALI

na dzień 31 grudnia 2018 r. i za rok obrotowy zakończony tego dnia

Poznań, dnia 15 kwietnia 2019 roku

## SPIS TREŚCI

|  |           |
|--|-----------|
| <b>SŁOWNIK POJĘĆ</b> .....   | <b>4</b>  |
| <b>WPROWADZENIE</b> .....  | <b>5</b>  |
| <b>PODSUMOWANIE</b> .....  | <b>6</b>  |
| <b>ROZDZIAŁ I DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI OPERACYJNE</b> .....  | <b>10</b> |
| I.1    DZIAŁALNOŚĆ.....  | 11        |
| I.2    WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ .....   | 15        |
| I.3    WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ).....  | 18        |
| I.4    WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI .....  | 20        |
| I.5    WSZELKIE INNE INFORMACJE .....  | 21        |
| <b>ROZDZIAŁ II SYSTEM ZARZĄDZANIA</b> .....  | <b>22</b> |
| II.1    INFORMACJE OGÓLNE O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA.....  | 23        |
| II.2    WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI .....   | 33        |
| II.3    SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI .....                                     | 36        |
| II.4    SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ .....  | 42        |
| II.5    FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO.....   | 43        |
| II.6    FUNKCJA AKTUARIALNA.....   | 45        |
| II.7    OUTSOURCING .....  | 46        |
| II.8    WSZELKIE INNE INFORMACJE .....   | 47        |
| <b>ROZDZIAŁ III PROFIL RYZYKA</b> .....  | <b>48</b> |
| III.1    RYZYKO AKTUARIALNE .....  | 52        |
| III.2    RYZYKO RYNKOWE .....  | 56        |
| III.3    RYZYKO KREDYTOWE .....  | 58        |
| III.4    RYZYKO PŁYNNOŚCI .....  | 59        |
| III.5    RYZYKO OPERACYJNE.....  | 61        |
| III.6    POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA .....  | 63        |
| III.7    WSZELKIE INNE INFORMACJE .....  | 64        |
| <b>ROZDZIAŁ IV WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI</b> .....   | <b>65</b> |
| IV.1    AKTYWA.....  | 67        |
| IV.2    REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE.....  | 77        |
| IV.3    INNE ZOBOWIĄZANIA.....   | 84        |
| IV.4    ALTERNATYWNE METODY WYCENY .....   | 90        |
| IV.5    WSZELKIE INNE INFORMACJE .....   | 92        |
| <b>ROZDZIAŁ V ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM</b> .....  | <b>93</b> |
| V.1    ŚRODKI WŁASNE .....   | 94        |
| V.2    KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI I MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY .....   | 95        |
| V.3    ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI ..... | 98        |
| V.4    RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A MODELEM WEWNĘTRZNYM .....  | 98        |

|     |   |            |
|-----|---|------------|
| V.5 | NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI..... | 98         |
| V.6 | WSZELKIE INNE INFORMACJE .....  | 98         |
|     | <b>ZAŁĄCZNIKI.....</b>  | <b>99</b>  |
|     | <b>SPIS TABEL.....</b>  | <b>119</b> |

## Słownik pojęć

- 1) **Dyrektywa** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II);
- 2) **EIOPA** – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. *European Insurance and Occupational Pensions Authority*);
- 3) **Formuła standardowa** – podstawowa metoda obliczania kapitałowego wymogu wyłącalności określona przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II);
- 4) **MCR** – minimalny wymóg kapitałowy (ang. *Minimum Capital Requirement*);
- 5) **ORSA** – własna ocena ryzyka i wyłącalności (ang. *Own Risk and Solvency Assessment*);
- 6) **PSR** – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r., poz. 351) oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2017 r., poz. 277);
- 7) **Rozporządzenie delegowane** – Rozporządzenie delegowane Komisji UE 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II);
- 8) **Rozporządzenie wykonawcze dotyczące SFCR** – Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących Sprawozdania o wyłącalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE;
- 9) **SCR** – kapitałowy wymóg wyłącalności (ang. *Solvency Capital Requirement*);
- 10) **Sprawozdanie statutowe** – sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz sporządzone zgodnie ze szczególnymi zasadami rachunkowości określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- 11) **Ustawa** – ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 999);
- 12) **Wskaźnik pokrycia MCR** – stosunek środków własnych do minimalnego wymogu kapitałowego MCR;
- 13) **Wskaźnik pokrycia SCR** – stosunek środków własnych do kapitałowego wymogu wyłącalności SCR.

## Wprowadzenie

Spółka sporządza Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na podstawie:

- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 999) („Ustawa”) oraz
- tytułu I rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. U. UE L.12 z dnia 17 stycznia 2015 r., s.1 z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie delegowane”)

zwanym dalej łącznie „Podstawą sporządzenia”. Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zostało sporządzone w celu wypełnienia wymogów art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Wycena aktywów i zobowiązań przeprowadzona została przy założeniu kontynuacji działalności (zgodnie z art.7 Rozporządzenia delegowanego) w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. przez okres co najmniej 12 miesięcy, w oparciu o przepisy Ustawy, Rozporządzenia delegowanego oraz wytyczne EIOPA w sprawie ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania nie stwierdzono faktów ani okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenie kontynuacji działalności. Wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dokonano w oparciu o przepisy Ustawy, Rozporządzenia delegowanego oraz wytyczne EIOPA dotyczące wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Sprawozdanie niniejsze przedstawia informacje pozwalające odbiorcy na zrozumienie prowadzonej przez Towarzystwo działalności, poprzez przedstawienie systemu zarządzania funkcjonującego w Towarzystwie oraz jego pozycji kapitałowej, obejmujących metody i założenia użyte do jej wyliczenia, przedstawienie wyników Towarzystwa oraz profilu ryzyka. Obrazuje także przyjęte zasady wyceny na potrzeby Wypłacalności II oraz zarządzania kapitałem.

### Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji jest polski złoty. Wszystkie przedstawiane kwoty w niniejszym sprawozdaniu wykazywane są w tysiącach złotych, o ile nie wskazano inaczej.

**Alina  
Niedzielska**

Główny Księgowy

**Stanisław  
Gryboś**

Główny Aktuariusz

**Maciej Fedyna**

p.o. Prezes Zarządu

**Wojciech  
Abłażej**

Członek Zarządu

**Jakub  
Jacewicz**

Członek Zarządu

**Grzegorz  
Kukła**

Członek Zarządu

**Magdalena  
Kurpiewska**

Członek Zarządu

**Michael  
Lösche**

Członek Zarządu

**Arkadiusz  
Wiśniewski**

Członek Zarządu

## Podsumowanie

### Działalność i wyniki operacyjne

Concordia Polska TUW specjalizuje się w ubezpieczeniach rolnych, ubezpieczeniach ochrony prawnej, systemach ubezpieczeń dla firm oraz bancassurance dla bankowości spółdzielczej. Na polskim rynku ubezpieczeń Concordię wyróżnia tworzenie polis, które nie konkurują ceną, ale jakością świadczonych usług. Towarzystwo przygotowuje produkty skierowane do m.in. mieszkańców średnich i małych miejscowości, klientów banków spółdzielczych, małych i średnich przedsiębiorstw, gmin, rolników.

Concordia Polska TUW prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i posiada obecnie 14 oddziałów, prawie 40 przedstawicielstw i agencji generalnych oraz współpracuje z blisko 2000 pośrednikami w całej Polsce. Celem Concordii jest tworzenie produktów ubezpieczeniowych połączonych z solidną likwidacją szkód. O pozycji Concordii świadczą także dane dotyczące udziału w rynku, w szczególności w segmencie ubezpieczeń upraw rolnych. W 2018 roku Concordia Polska TUW ubezpieczała 44% całości ubezpieczonego areału upraw w Polsce<sup>1</sup>. Wiosną 2018 roku Towarzystwo rozpoczęło sprzedaż ubezpieczeń upraw i produkcji zwierzęcej w koasekuracji z partnerami niemieckimi. Ubezpieczenia upraw sprzedawane były w koasekuracji z Vereinigte Hagelversicherung VVaG, natomiast ubezpieczenia produkcji zwierzęcej w koasekuracji z Vereinigte Tierversicherung Gesellschaft a.G.

#### Udział w rynku



ubezpieczenie upraw rolnych

**44%**

Niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem w działalności Towarzystwa w 2018 roku było podpisanie w dniu 29 listopada umowy, zgodnie z którą Generali CEE Holding B.V. nabyło od Concordia Versicherung Holding AG oraz Vereinigte Hagelversicherung VVaG 98,8% udziałów w Concordii Polska TUW, stając się większościowym udziałowcem Towarzystwa. Po dacie bilansowej, w dniu 15 lutego 2019 roku Generali CEE Holding B.V. nabyło od Bankowego Ośrodka Doradztwa i Edukacji Sp. z o.o., a 21 lutego 2019 roku – od SGB-Banku SA udziały tych podmiotów w Concordii Polska TUW. Struktura udziałowców po tych transakcjach przedstawia się następująco: Generali CEE Holding.B.V. – 99,76%, pozostali udziałowcy – 0,24%.

Strategia Towarzystwa na rok 2019 koncentrować się będzie przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju portfela ubezpieczeń dedykowanych segmentowi agro oraz na wykorzystaniu potencjału wynikającego z wejścia Towarzystwa do Grupy Generali. Główne kierunki działań:

- promowanie ubezpieczeń upraw, maszyn rolniczych oraz pozostałych majątkowych, modyfikacje produktowe mające na celu wzrost atrakcyjności oferty Towarzystwa,
- rozwój sieci dystrybucji, dostosowywanie systemu motywacyjnego do celów sprzedażowych oraz w zakresie utrzymania portfela,
- efektywne wykorzystanie istniejących relacji z bankami spółdzielczymi oraz pozyskanie nowych partnerów do współpracy,
- poprawa efektywności obsługi klienta,
- wdrożenie polityk wewnętrznych Grupy Generali, m.in. w zakresie zarządzania ryzykiem, compliance, zarządzania aktywami,
- optymalizacja narzędzi i systemów informatycznych przy wykorzystaniu wsparcia Grupy Generali,

<sup>1</sup> Oszacowanie własne na podstawie danych Polskiej Izby Ubezpieczeń.

- rozpoczęcie procesu zmiany formy prawnej przedsiębiorstwa zmierzającej do przekształcenia towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych w spółkę akcyjną.

Towarzystwo prowadzi stabilną politykę rozwoju, której celem jest długofalowy, stabilny i rentowny wzrost, a jej filarem jest jakość świadczonych usług. Główną przewagą Concordii jest wysoka jakość oferowanych usług od momentu przekazywania informacji o produktach, aż do posprzedażowej obsługi. Doskonałym potwierdzeniem wysokiej jakości produktów i usług jest przyznanie Concordii licznych nagród i certyfikatów. Concordia Polska TUW już po raz piąty została laureatem Programu „Najwyższa Jakość Quality International”. W 2018 roku Złotym Godłem nagrodzony został produkt Concordia Produkcja Zwierzęca, wprowadzony na rynek na początku ubiegłego roku. Produkt ten został doceniony również przez branżowy magazyn Farmer oraz portal farmer.pl, które uznały go za Innowacyjny Produkt Rolniczy 2018 roku w kategorii „Finanse i ubezpieczenia”.

Plany Towarzystwa na kolejne lata potwierdzają, że Towarzystwo dysponuje odpowiednimi narzędziami, aby w kolejnych latach realizować w dalszym ciągu stawiane wyzwania.

Rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r. zakończony został nadwyżką bilansową netto w wysokości 22,5 mln zł i jest kolejnym rokiem osiągnięcia nadwyżki w ramach prowadzonej działalności Towarzystwa (działalność i wyniki operacyjne szczegółowo przedstawiono w sekcji I. sprawozdania).

## System zarządzania

Wśród istotnych zmian w systemie zarządzania w 2018 r. należy wymienić zmiany dokonane w składzie organów Towarzystwa. W przypadku Rady Nadzorczej lista zmian mających miejsce w 2018 roku przedstawia się następująco:

- Powołanie Jürgena Seja w dniu 16 lutego 2018
- Rezygnacja Pawła Pyzika w dniu 21 lutego 2018
- Powołanie Jarosława Dąbrowskiego w dniu 19 czerwca 2018
- Rezygnacja Jarosława Dąbrowskiego w dniu 30 września 2018.

Z dniem 30 listopada 2018 roku rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej złożyli: Henning Mettler (Przewodniczący), Johannes Grale, Lothar See, Walter Sailer, Jürgen Seja oraz Wolfgang Glaubitz a z dniem 19 grudnia 2018 roku w skład Rady Nadzorczej Towarzystwa zostali powołani Andrea Simoncelli (Przewodniczący), Krystyna Matysiak (Wiceprzewodnicząca), Piotr Bułka, Arkadiusz Wiśniewski, Rafał Tokarz oraz Włodzimierz Komorowski. Na koniec 2018 roku Rada Nadzorcza pracowała w składzie:

- Andrea Simoncelli – Przewodniczący
- Rainer Langner – Wiceprzewodniczący
- Krystyna Matysiak – Wiceprzewodnicząca
- Robert Tórz
- Piotr Bułka
- Arkadiusz Wiśniewski
- Rafał Tokarz
- Włodzimierz Komorowski

W dniu 1 kwietnia 2019 roku do Rady Nadzorczej powołana została Beata Baluta oraz Agnieszka Lewandowska, natomiast rezygnację złożył Arkadiusz Wiśniewski.

Jeśli chodzi o Zarząd Towarzystwa, to dnia 30 listopada 2018 roku rezygnację złożył Jacek Smolarek, a Paweł Zawisza w dniu 19 grudnia 2018 roku. Z dniem 30 listopada 2018 roku w skład Zarządu zostali powołani: Maciej Fedyna, Wojciech Abłażej oraz Jakub Jacewicz. Na koniec 2018 roku Zarząd pracował w składzie:

- Maciej Fedyna – Członek Zarządu (p.o. Prezes)
- Wojciech Abłażej – Członek Zarządu
- Jakub Jacewicz – Członek Zarządu

- Grzegorz Kukła – Członek Zarządu
- Michael Lösche – Członek Zarządu.

W dniu 2 kwietnia 2019 roku do składu Zarządu zostali powołani nowi członkowie: Magdalena Kurpiewska oraz Arkadiusz Wiśniewski.

W ocenie Towarzystwa, jego organizacja oraz system zarządzania są adekwatne do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspierają skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

Informacje szczegółowe dotyczące systemu zarządzania przedstawiono w sekcji II. niniejszego sprawozdania.

### **Profil ryzyka**

Identyfikację ryzyka oraz określanie profilu ryzyka Concordia Polska TUW postrzega jako jedno z głównych celów zarządzania ryzykiem. Ryzyka, na jakie Towarzystwo jest narażone w ramach prowadzonej działalności poddawane są przeglądowi co najmniej raz w roku. Wykorzystuje się w tym celu ryzyka zdefiniowane w ramach formuły standardowej oraz ryzyka zidentyfikowane w procesie samooceny ryzyka. Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) wg formuły standardowej wyznaczony na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 83,6 mln zł. W 2018 roku nie zaszły istotne zmiany w zakresie ważnych ryzyk, na które narażone jest Towarzystwo. Największym ryzykiem w ramach formuły standardowej pozostaje ryzyko aktuarialne, a najistotniejszym ryzykiem spoza formuły standardowej, ze względu na profil prowadzonej działalności, jest niezmiennie ryzyko katastroficzne upraw rolnych. W stosunku do istotnych ryzyk Towarzystwo przeprowadziło analizy wrażliwości na ryzyko oraz testy warunków skrajnych (w tym odwrotne testy). Otrzymane wyniki świadczą o wysokiej odporności kapitałowej Towarzystwa na realizację niekorzystnych scenariuszy.

Informacje szczegółowe dotyczące profilu ryzyka przedstawiono w sekcji III. niniejszego sprawozdania.

### **Wycena dla celów wypłacalności**

Wycena aktywów i zobowiązań na potrzeby Wypłacalności II dokonywana jest zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie i Rozporządzeniu delegowanym:

- Aktywa ujmuje się i wycenia zgodnie z art. 223 ust.1 Ustawy i rozdziałem II tytułu I Rozporządzenia delegowanego;
- Zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe ujmuje się i wycenia zgodnie z art. 223 ust. 2 i 3 Ustawy oraz rozdziałem II tytułu I Rozporządzenia delegowanego;
- Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzy się zgodnie z art. 224-235 Ustawy i rozdziałem III tytułu I Rozporządzenia delegowanego.

Podstawową metodą stosowaną do wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe jest wycena rynkowa według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. W przypadku braku takiego rynku zastosowanie mają alternatywne metody wyceny.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które stanowią sumę najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, wyceniane są w oparciu o przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne wynikające z umów ubezpieczenia zawartych przez Towarzystwo.

W 2018 roku wprowadzono następujące zmiany w zakresie zasad rachunkowości oraz wyceny:

- wprowadzono zmianę parametrów służących do wyceny nienotowanych instrumentów finansowych
- zmianę sposobu ustalania wskaźników służących do analizy spłacalności należności od ubezpieczających,
- wdrożono zasady i sposób ujęcia w sprawozdaniach finansowych rozliczeń z tytułu koasekuracji wiodącej.



Dodatkowo, w wyniku korekt zidentyfikowanych podczas badania audytowego 2018 roku zmianie uległ bilans otwarcia 2018 roku sprawozdania statutowego. Najważniejsze zmiany w bilansie dotyczą:

- aktualizacji metod wyceny instrumentów finansowych,
- aktualizacji parametrów służących do ustalenia wskaźników odpisów na należności od ubezpieczających,
- ujawnienia błędu związanego z brakiem ujęcia aktywów odroczonej oraz rezerw związanych z odroczonej kosztami akwizycji oraz prowizjami reasekuracyjnymi,
- zmiany prezentacji polegającej na nieprawidłowym ujęciu wartościach niematerialnych i prawnych wydatków związanych z zakupem środków trwałych,
- zmian prezentacji rozliczeń z tyt. reasekuracji, których zawyżenie nastąpiło wskutek nieprawidłowego rozliczenia poszczególnych należności i zobowiązań.

Konsekwencją zmian w bilansie otwarcia 2018 roku były zmiany w bilansie dla celów wypłacalności na dzień 31.12.2017 roku. Wszelkie dane prezentowane w sekcji IV. niniejszego sprawozdania uwzględniają wymienione wyżej korekty. Porównanie danych przed i po korekcie zostało zaprezentowane w podsekcji IV.5. Wszelkie inne informacje.

Szczegółowe informacje dotyczące metod wyceny oraz różnic w stosunku do sprawozdania statutowego zostały zawarte w sekcji IV. niniejszego sprawozdania.

## Zarządzanie kapitałem

W każdym z kwartałów oraz na koniec 2018 r. Towarzystwo posiadało wystarczające środki własne na pokrycie zarówno minimalnego wymogu kapitałowego (MCR), jak i kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR). Wysokość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) na 31 grudnia 2018 r. wynosi 83,6 mln zł, co oznacza wzrost o 2,3 mln zł w stosunku do roku poprzedniego, a wartość dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR to 174,7 mln zł (o 26,6 mln zł więcej niż w roku poprzednim). Natomiast wysokość minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosi 37,6 mln zł (o 1,1 mln zł więcej niż na 31.12.2017), a wartość dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR to 162,1 mln zł, co oznacza wzrost o 26,2 mln zł w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 1. Wskaźniki pokrycia, wymogi kapitałowe oraz dopuszczone środki własne na dzień 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2018 (w tys. zł)

| Pozycja   | 31.12.2017    | 31.12.2018    |
|---|---------------|---------------|
| <b>Wskaźnik pokrycia SCR</b>                      | <b>182,2%</b> | <b>208,9%</b> |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)              | 81 256        | 83 613        |
| Dopuszczone środki własne na pokrycie wymogu SCR: | 148 077       | 174 674       |
| Kategoria 1 - nieograniczone                      | 135 889       | 162 132       |
| Kategoria 3                                       | 12 188        | 12 542        |
| <b>Wskaźnik pokrycia MCR</b>                      | <b>371,6%</b> | <b>430,9%</b> |
| Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)                  | 36 565        | 37 626        |
| Dopuszczone środki własne na pokrycie wymogu MCR: | 135 889       | 162 132       |
| Kategoria 1 - nieograniczone                      | 135 889       | 162 132       |

Wskaźnik pokrycia dopuszczonymi środkami własnymi kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) na 31 grudnia 2018 r. wyniósł 208,9% (wobec 182,2% na 31.12.2017), natomiast wskaźnik pokrycia dopuszczonymi środkami własnymi minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) wyniósł 430,9% (wobec 371,6% na 31.12.2017). Wysokie wartości wskaźników świadczą o pełnej zdolności Towarzystwa do realizacji zobowiązań w stosunku do Klientów i potwierdzają, że Towarzystwo jest wiarygodnym partnerem w biznesie zarówno dzisiaj, jak i w dłuższej perspektywie czasu. Szczegółowe informacje dotyczące zarządzania kapitałem zostały zawarte w sekcji V. niniejszego sprawozdania.

# **Rozdział I**

## **Działalność**

### **i wyniki operacyjne**

## I.1 Działalność

### I.1.1 Dane podmiotu

#### Nazwa i forma prawna zakładu

Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Poznaniu przy ul. S. Małachowskiego 10. Towarzystwo działa w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Towarzystwo zostało zarejestrowane przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, XXI Wydział Gospodarczy w Krajowym Rejestrze Sądowym pod nr KRS 83521 obecnie Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu VIII Wydział Gospodarczy.

W dniu 29 listopada 2018r. podpisano umowę, zgodnie z którą Generali CEE Holding B.V. nabyło od Concordia Versicherung Holding AG oraz Vereinigte Hagelversicherung VVaG 98,8% udziałów w Concordii Polska TUW, stając się większościowym udziałowcem Towarzystwa.

#### Nazwa i dane kontaktowe organu odpowiedzialnego za nadzór finansowy nad zakładem

Organem sprawującym nadzór finansowy nad Towarzystwem jest Komisja Nadzoru Finansowego z siedzibą w Warszawie przy ul. Pięknej 20 (dalej „organ nadzoru”).

#### Imię i nazwisko oraz dane kontaktowe do biegłego rewidenta zakładu

Biegłym rewidentem odpowiedzialnym za przeprowadzenie badania niniejszego sprawozdania jest Maja Mandela (nr ewidencyjny 11942), działający w imieniu Ernst & Young Audyt Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, ul. Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa.

#### Informacje dotyczące udziałowców posiadających znaczną liczbę udziałów

Na dzień 31 grudnia 2018 r. jednostką dominującą posiadającą 98,76% udziałów w kapitale zakładowym wynoszącym 66 260,27 tys. zł jest Generali CEE Holding B.V. z siedzibą Alpha Tower, 20th floor, De Entree 91, 1101 BH Amsterdam, Holandia.

Tabela 2. Struktura własności kapitału na dzień 31 grudnia 2018 r.

| Nazwa udziałowca          | Liczba udziałów   | Łączna wartość opłaconych udziałów w kapitale zakładowym | Udział w kapitale | Procent głosów na WZU |
|---------------------------|-------------------|--|-------------------|-----------------------|
| Generali CEE Holding B.V. | 32 720 553        | 65 441 106   | 98,76%            | 98,76%                |
| SGB-Bank SA               | 253 010           | 506 020  | 0,77%             | 0,77%                 |
| Pozostali udziałowcy      | 156 572           | 313 144  | 0,47%             | 0,47%                 |
| <b>Suma</b>               | <b>33 130 135</b> | <b>66 260 270</b>  | <b>100%</b>       | <b>100%</b>           |

Tabela 3. Struktura własności kapitału na dzień 31 grudnia 2017 r.

| Nazwa udziałowca                  | Liczba udziałów | Łączna wartość opłaconych udziałów w kapitale zakładowym | Udział w kapitale | Procent głosów na WZU |
|-----------------------------------|-----------------|--|-------------------|-----------------------|
| Concordia Versicherung Holding AG | 29 858 955      | 59 717 910   | 90,13%            | 90,13%                |
| Vereinigte Hagelversicherung VVaG | 2 861 598       | 5 723 196  | 8,63%             | 8,63%                 |
| SGB-Bank SA                       | 253 010         | 506 020  | 0,77%             | 0,77%                 |
| Pozostali udziałowcy              | 156 572         | 313 144  | 0,47%             | 0,47%                 |

| Nazwa udziałowca | Liczba udziałów   | Łączna wartość opłaconych udziałów w kapitale zakładowym | Udział w kapitale | Procent głosów na WZU |
|------------------|-------------------|--|-------------------|-----------------------|
| <b>Suma</b>      | <b>33 130 135</b> | <b>66 260 270</b>  | <b>100%</b>       | <b>100%</b>           |

### Szczegółowe informacje na temat pozycji zakładu w prawnej strukturze grupy

Towarzystwo konsolidowane jest w ramach Generali CEE Holding B.V.. Generali CEE Holding B.V. konsolidowane jest bezpośrednio w ramach Assicurazioni Generali S.p.A., który jest najwyższym szczeblem w prawnej strukturze grupy.

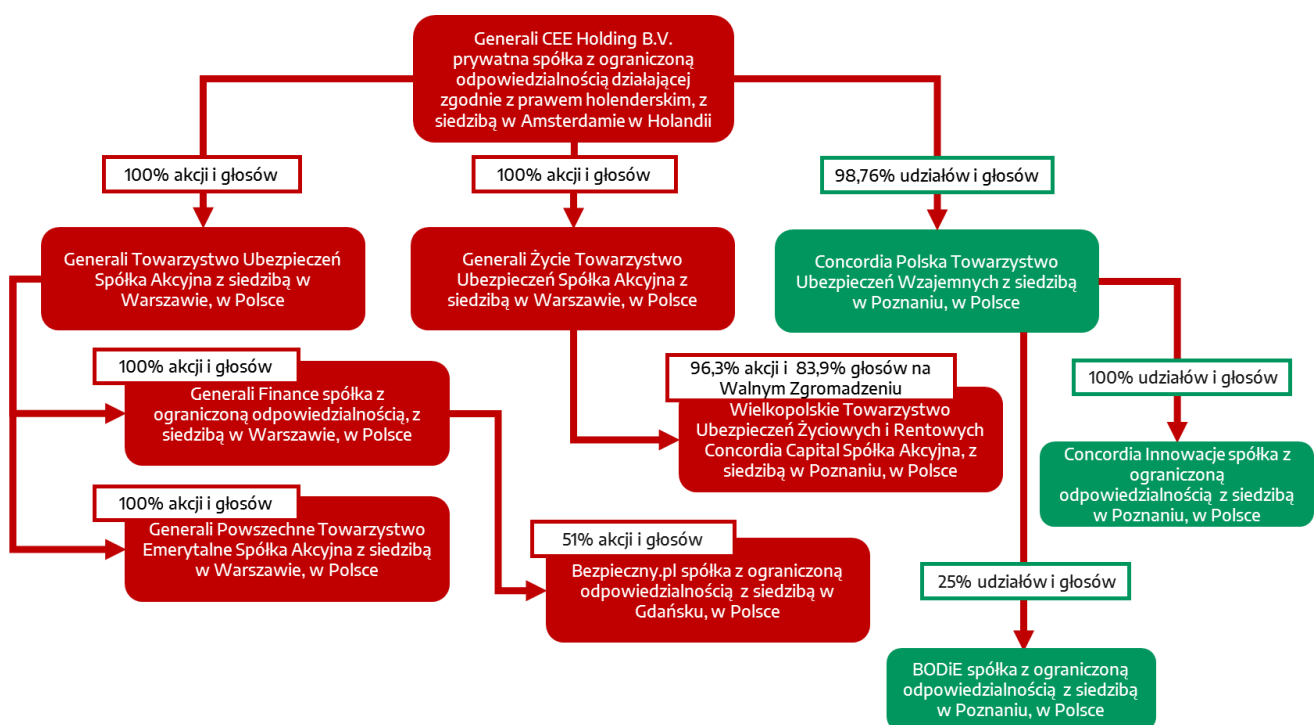
### Nazwa i dane kontaktowe organu nadzoru odpowiedzialnego za nadzór finansowy nad Grupą Generali

IVASS, Institute for the Supervision of Insurance, via del Quirinale 21, 00187 Rome.

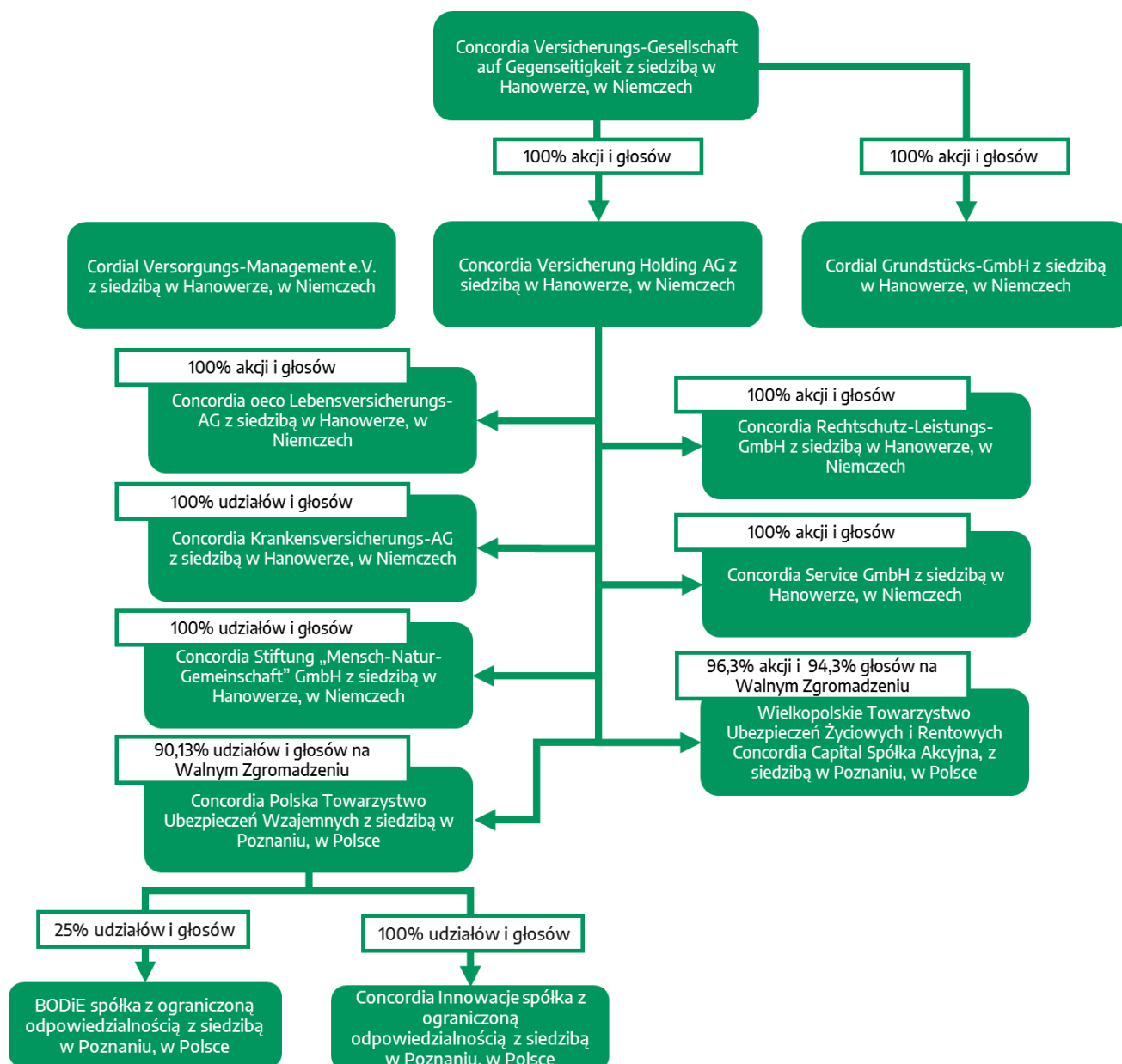
### Struktura organizacyjna grupy

Poniższe grafy przedstawiają uproszczoną strukturę organizacyjną grupy kapitałowej, do której należy Towarzystwo na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz uproszczoną strukturę organizacyjną grupy kapitałowej, do której należało Towarzystwo na dzień 31 grudnia 2017 r.

#### Na dzień 31 grudnia 2018 r.



Na dzień 31 grudnia 2017 r.



### I.1.2 Prowadzona działalność

Zakład ubezpieczeń prowadzi działalność ubezpieczeniową na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w następujących liniach biznesowych:

Tabela 4. Działalność prowadzona przez Towarzystwo

| Numer linii biznesowej | Nazwa  |
|------------------------|--|
| 1.                     | Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych        |
| 2.                     | Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów                   |
| 4.                     | Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych |
| 5.                     | Pozostałe ubezpieczenia pojazdów                           |
| 6.                     | Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe             |
| 7.                     | Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych      |

| Numer linii biznesowej | Nazwa   |
|------------------------|---|
| 8.                     | Ubezpieczenia OC ogólnej  |
| 9.                     | Ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej  |
| 10.                    | Ubezpieczenia ochrony prawnej   |
| 11.                    | Ubezpieczenia świadczenia pomocy  |
| 12.                    | Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych   |
| 34.                    | Ubezpieczenia rentowe związane z umowami ubezpieczeń innych niż na życie i dot. zobowiązań ubezpieczeniowych innych niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych |

Do najistotniejszych linii biznesowych, w których Towarzystwo prowadzi działalność należą:

- linia biznesowa 7, tj. ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych, obejmująca ubezpieczenia upraw rolnych, stanowiących największy portfel Towarzystwa;
- linia biznesowa 5, tj. pozostałe ubezpieczenia pojazdów, obejmująca m.in. ubezpieczenia casco maszyn rolniczych, które stanowią drugi najprężniej rozwijający się portfel.

W 2018 roku nie wystąpiły istotne zdarzenia, które miałyby istotny wpływ na profil prowadzonej przez Towarzystwo działalności.

### 1.1.3 Zdarzenia po dacie bilansowej

- W dniu 15 lutego 2019r. Generali CEE Holding B.V. nabyło od Bankowego Ośrodka Doradztwa i Edukacji Sp. z o.o., a 21 lutego 2019 roku – od SGB-Banku SA udziały tych podmiotów w Concordii Polska TUW. Struktura udziałowców po tych transakcjach przedstawia się następująco:
  - Generali CEE Holding.B.V. – 99,76%,
  - Pozostali udziałowcy – 0,24%.
- W dniu 22 lutego 2019 roku Zarząd Towarzystwa zatwierdził Plan Przekształcenia Concordii Polska TUW z towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych w spółkę akcyjną. Przekształcenie ma nastąpić w sposób przewidziany w art. 557 i 558 k.s.h. w związku z art. 150 Ustawy. Zgodnie z art. 159 ust. 1 i 2 Ustawy w wyniku przekształcenia Spółce Przekształconej będą przysługiwały wszystkie prawa i obowiązki, które przysługiwały Towarzystwu przed Przekształceniem. Spółka Przekształcona stanie się podmiotem zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej, które zostało wydane Towarzystwu przed Przekształceniem. Zgodnie z postanowieniami Ustawy dokonanie przekształcenia uzależnione jest od podjęcia przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie uchwały o przekształceniu towarzystwa w spółkę akcyjną i zatwierdzenia przedmiotowej uchwały przez organ nadzoru. W wyniku przekształcenia działalność operacyjna Towarzystwa będzie kontynuowana pod firmą Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń SA.
- W dniu 28 marca 2019 roku została podpisana przez Prezydenta RP ustawa z dnia 15 marca 2019 r. o zasadach prowadzenia działalności przez niektóre podmioty rynku finansowego w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej bez zawarcia umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. W art. 7 ustawa ta mówi o prawie do wykonywania działalności reasekuracyjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji z siedzibą w Wielkiej Brytanii, który przed dniem wejścia w życie ustawy wykonywał działalność reasekuracyjną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na zasadach dotyczących państw członkowskich Unii Europejskiej, nie dłużej jednak niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie ustawy. Ustawa wejdzie w życie z dniem wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej bez zawarcia umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 zdanie drugie Traktatu o Unii Europejskiej. W ocenie Towarzystwa podjęte działania skutecznie zabezpieczą sytuację finansową oraz

kapitałową Towarzystwa, tak że potencjalne zajście scenariusza „twardego Brexitu” nie będzie stanowić zagrożenia dla kontynuacji działalności Towarzystwa.

## **I.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej**

### **I.2.1 Wyniki z działalności ubezpieczeniowej**

Nadrzędnym celem w procesie tworzenia produktów Concordii jest dbałość o ich rentowność oraz atrakcyjność z punktu widzenia Klienta, tj. prostotę i przejrzystość konstrukcji, przy jednoczesnej optymalizacji sprzedażowo-usługowej, dostosowanej do różnych kanałów sprzedaży. Realizacji założenia służy działalność Komitetu Produktowego oraz systematyczny przegląd produktów. Dodatkowo, w ramach zadań Biura Aktuariaty Produktowego, monitorowane są stosowane taryfy składek ubezpieczeniowych oraz porównywane z poziomami rynkowymi, a także monitorowany jest proces tworzenia nowych produktów zgodnych ze strategią Towarzystwa.

Priorytetem Zarządu na rok 2018 było utrzymanie rentowności działalności ubezpieczeniowej. Cel ten został osiągnięty, do czego przyczyniły się w pierwszej kolejności bardzo dobre wyniki ubezpieczeń upraw i maszyn rolniczych. Towarzystwo kolejny rok z rzędu osiągnęło wynik netto przekraczający wartości założone w planie, stosując jednocześnie ostrożnościowe podejście do wyceny zobowiązań z umów ubezpieczeniowych. Wskaźnik wypłacalności przekroczył 205%, zapewniając solidny poziom bezpieczeństwa kapitałowego.

Concordia Polska T UW pozostaje ubezpieczycielem ukierunkowanym na klienta indywidualnego, jednostki samorządu terytorialnego, banki spółdzielcze oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, zlokalizowane w przeważającej mierze poza największymi aglomeracjami w kraju. Towarzystwo oferuje szeroką gamę produktów ubezpieczeniowych dostępnych za pośrednictwem różnych kanałów dystrybucji. W 2018 roku podstawowym kanałem dystrybucji pozostała sprzedaż agencyjna, która opierała się na współpracy z lokalnymi multiagencjami oraz agentami wyłącznymi. W 2018 roku istotnymi kanałami dotarcia pozostawali również brokerzy, jaki i banki – głównie spółdzielcze, ale również kilka komercyjnych, prowadzących swoją działalność głównie w segmencie agro.

### **Korekta bilansu otwarcia 2018 roku**

W wyniku korekt zidentyfikowanych podczas badania audytowego 2018 roku zmianie uległ bilans otwarcia 2018 roku. Najważniejsze zmiany w bilansie dotyczą:

- aktualizacji metod wyceny instrumentów finansowych,
- aktualizacji parametrów służących do ustalenia wskaźników odpisów na należności od ubezpieczających,
- ujawnienia błędu związanego z brakiem ujęcia aktywów odroczonej oraz rezerw związanych z odroczonej kosztami akwizycji oraz prowizjami reasekuracyjnymi,
- zmiany prezentacji polegającej na nieprawidłowym ujęciu wartościach niematerialnych i prawnych wydatków związanych z zakupem środków trwałych,
- zmian prezentacji rozliczeń z tyt. reasekuracji, których zawyżenie nastąpiło wskutek nieprawidłowego rozliczenia poszczególnych należności i zobowiązań.

Wymienione wyżej korekty spowodowały obniżenie wyniku z lat ubiegłych o 10,1 mln zł w wyniku: zwiększenia odpisów na należności od ubezpieczających o 1,5 mln zł, utworzenia odpisów na należności od reasekuratorów w kwocie 0,8 mln zł, zwiększenia rezerw na zobowiązania wobec pośredników z tytułu należnych prowizji o 4,0 mln zł, korekty obciążenia podatkiem z tytułu rezerw oraz aktywów odroczonej w wysokości 2,9 mln zł oraz korekty wyceny inwestycji finansowych o 0,9 mln zł.

Wszelkie dane prezentowane w niniejszym sprawozdaniu, a dotyczące okresu porównawczego (31.12.2017) uwzględniają wymienione wyżej korekty.

Utrzymanie niskiego wskaźnika szkodowości w ubezpieczeniu upraw w 2018 roku przyczyniło się istotnie do osiągnięcia bardzo dobrego wyniku technicznego, który na koniec 2018 roku osiągnął poziom 29,6 mln zł

(wobec 30,5 mln zł w 2017 roku). Dobry wynik techniczny przełożył się na zysk netto w wysokości 22,5 mln zł (wobec zysku netto w kwocie 36,6 mln zł w 2017 roku). Wyniki zaprezentowane w tej części sprawozdania są zgodne z danymi zawartymi w sprawozdaniu statutowym.

Tabela 5. Wyniki z działalności ubezpieczeniowej (dane w tys. zł)

| Wyszczególnienie   | 2017          | 2018          |
|--|---------------|---------------|
| Składka przypisana brutto  | 402 889       | 401 619       |
| Składka przypisana na udziale własnym  | 227 367       | 237 299       |
| Składka zarobiona brutto   | 391 058       | 390 137       |
| Składka zarobiona na udziale własnym   | 226 798       | 232 736       |
| Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto   | 160 356       | 136 521       |
| Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym                             | 106 596       | 99 018        |
| Koszty poniesione*   | 92 023        | 92 614        |
| w tym: koszty likwidacji szkód +zmiana stanu rezerw na koszty likwidacji             | 9 135         | 10 949        |
| Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym                                       | 5 035         | 19 433        |
| Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym                                    | 2 624         | 10 003        |
| Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty | -30           | 1 484         |
| Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)                               | -4 711        | 575           |
| <b>Wynik techniczny</b>  | <b>30 509</b> | <b>29 615</b> |

\*W stosunku do danych prezentowanych w Załączniku nr 2 koszty poniesione nie zawierają kosztów działalności lokacyjnej

W 2018 roku wystąpił istotny wzrost pozostałych kosztów i przychodów technicznych na udziale własnym. Przyczyną tej sytuacji było umorzenie przeterminowanych należności od ubezpieczających (strona kosztowa) oraz rozwiązanie rezerw na należności od ubezpieczających (strona przychodowa). Natomiast, wyraźnie wyższe pozostałe koszty operacyjne niż w 2017 roku są konsekwencją spisania w koszty zaniechanej inwestycji w system likwidacji szkód Wolf.

Tabela 6. Wyniki z działalności ubezpieczeniowej za 2017 i 2018 r. (dane w tys. zł)

| Wyszczególnienie                | 2017          | 2018          |
|---------------------------------|---------------|---------------|
| <b>Wynik techniczny</b>         | <b>30 509</b> | <b>29 615</b> |
| Wynik z działalności lokacyjnej | 5 573         | 5 114         |
| Pozostałe przychody operacyjne  | 1 797         | 1 623         |
| Pozostałe koszty operacyjne     | 2 267         | 5 772         |
| Podatek dochodowy               | -1 035        | 8 058         |
| <b>Zysk netto</b>               | <b>36 647</b> | <b>22 523</b> |

### Składka przypisana brutto

Składka przypisana brutto za 2018 roku wyniosła 401,6 mln zł i była niższa o 0,3% w stosunku do 2017 roku. Niewielki spadek wynikał z zaplanowanego wycofania z ubezpieczeń frontingowych, których utrata oznaczała rok do roku zmniejszenie portfela o 10,6 mln zł. Towarzystwo w ciągu 2018 roku konsekwentnie realizowało strategię zrównoważonego rozwoju portfela ubezpieczeń.

Mimo przejścia w ubezpieczeniach upraw na model sprzedaży w koasekuracji z partnerem niemieckim, składka przypisana na udziale Concordii Polska TUW w tym produkcie zmniejszyła się rok do roku jedynie o 3,0%. Składka brutto z ubezpieczeń casco maszyn rolniczych wzrosła w tym samym czasie o 5,7%, a składka z pozostałych ubezpieczeń, bez uwzględnienia ubezpieczeń frontingowych – o 7,7%.



## Wskaźnik szkodowości

W 2018 roku wskaźnik szkodowości brutto wyniósł 39% i był niższy niż w 2017 roku (44%).

Istotny wpływ na wysokość wskaźnika miały ubezpieczenia upraw, w których drugi rok z rzędu zanotowano marginalną ilość szkód spowodowanych złym przezimowaniem oraz przymrozkami wiosennymi. Niska była również średnia wartość wypłaconych odszkodowań z tytułu gradobicia. Wszystkie te czynniki złożyły się w 2018 roku na szkodowość brutto w ubezpieczeniach upraw w wysokości 29%, czyli jeszcze niższą niż w równie udanym roku 2017 (szkodowość 31%).

Wskaźnik szkodowości dla ubezpieczenia casco maszyn rolniczych wyniósł w 2018r. 49% (wobec 45% w 2017). Wynik roku 2018 odpowiada średniej wieloletniej. Poniżej tego poziomu ukształtował się wskaźnik za rok 2017, na który pozytywny wpływ miała zmiana metody zarabiania składki. Od początku 2017r. Towarzystwo przeszło, podobnie jak w przypadku ubezpieczeń upraw, na nieliniową metodę zarabiania składki, wierniej odzwierciedlającą natężenie ryzyka wystąpienia szkód w trakcie roku. Ten efekt był jednorazowy i nie powtórzył się już w roku 2018.

Pozostały portfel odnotował spadek szkodowości brutto z 61% w 2017r. do 44% w roku 2018. Na wyniku roku 2017 zaważyły nawałnice, które przetoczyły się nad Polską w sierpniu i październiku 2017 roku. Skutkiem wyższej szkodowości było utworzenie dodatkowej rezerwy na ryzyka niewygasłe na koniec 2017r. w wysokości 6,3 mln zł. Zdecydowanie inny przebieg wydarzeń miał miejsce w 2018r. Nie odnotowano w nim szkód o charakterze masowym, co pozwoliło na częściowe rozwiązanie rezerwy na ryzyka niewygasłe i spowodowało dodatkowy impuls do obniżenia wskaźnika szkodowości – z 61% w roku 2017 do 44% w 2018.

## Koszty prowadzenia działalności ubezpieczeniowej

Koszty prowadzenia działalności ubezpieczeniowej, czyli suma kosztów administracyjnych i kosztów akwizycji pomniejszona o prowizje należne od reasekuratorów, w 2018r. wyniosły 81,7 mln zł, co oznacza spadek o 1,2 mln zł w stosunku do roku poprzedniego, kiedy koszty te były na poziomie 82,9 mln zł. W 2018 roku współczynnik kosztów działalności ubezpieczeniowej do składki zarobionej brutto wyniósł 20,9%, co oznaczało spadek (o 0,3 p.p.) w stosunku do poziomu 2017.

## Reasekuracja i koasekuracja

Posiadany portfel ubezpieczeń jest chroniony przez nieproporcjonalne i proporcjonalne umowy reasekuracji. W 2018 roku wynik na reasekuracji wyniósł -77,4 mln zł, zaś w 2017 roku wynik na reasekuracji był na poziomie -69,0 mln zł. Pogorszenie wyniku na reasekuracji w 2018r. było efektem jeszcze niższej niż w roku 2017 szkodowości w ubezpieczeniach upraw, a tym samym zmniejszenia odzysku reasekuracyjnego w tym segmencie.

W 2018 roku Concordia Polska TUW rozpoczęła sprzedaż ubezpieczeń upraw i produkcji zwierzęcej w koasekuracji z partnerami niemieckimi. Ubezpieczenia upraw są sprzedawane w koasekuracji z Vereinigte Hagelversicherung VVaG, natomiast ubezpieczenia produkcji zwierzęcej – w koasekuracji z Vereinigte Tierversicherung Gesellschaft a.G. Składka przypisana na udziale Concordii Polska TUW pozyskana z ubezpieczeń sprzedawanych w koasekuracji wyniosła 177,4 mln zł, co stanowi 44,2% łącznej składki przypisanej Towarzystwa w 2018 roku.

### I.2.2 Istotne zmiany przepisów prawa wprowadzone w 2018 r.

Rok 2018 był dla działalności ubezpieczeniowej rokiem dostosowania do unijnych regulacji zwiększających zarówno ochronę klienta, jak i kompetencje regulatora oraz zasoby pozwalające skuteczniej kontrolować i egzekwować przestrzeganie ustalonych reguł:

- **Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich**

W dniu 10 listopada 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Ustawa ta zmienia dotychczasowe regulacje dotyczące sposobu wypłaty odszkodowania w przypadku ryzyka wystąpienia szkody z powodu suszy –

wprowadzona została franszyza redukcyjna na poziomie 20%, 25% albo 30% sumy ubezpieczenia. Zmiany wprowadzone ustawą mają przyczynić się do zwiększenia powierzchni upraw rolnych objętych ochroną ubezpieczeniową, gdyż ustawodawca przyjął, że przeniesienie części ryzyka na producenta rolnego pozwoli zakładom ubezpieczeń na oferowanie rolnikom ubezpieczenia upraw rolnych na wypadek ryzyka wystąpienia suszy w szerszym zakresie, a ponadto pozwoli na obniżenie składki ubezpieczeniowej.

- **Ustawa o dystrybucji ubezpieczeń**

W dniu 1 października 2018 r. weszła w życie Ustawa o dystrybucji ubezpieczeń, która to ustawa implementuje regulacje unijne (dyrektywa IDD). Ustawa o dystrybucji ubezpieczeń obejmuje wszystkie podmioty zaangażowane w sprzedaż produktów ubezpieczeniowych – zarówno pośredników, agentów, jak i pracowników zakładów ubezpieczeń. Jej główny cel to zapewnienie klientom odpowiedniej opieki i porady w zakresie usług ubezpieczeniowych, opartej na badaniu jego rzeczywistych potrzeb. Ustawa wprowadziła wiele zmian w tym obszarze, w tym w m. in.: został sformalizowany proces analizy potrzeb klienta oraz wprowadzono obowiązek wdrożenia ustandaryzowanych dokumentów o produkcie ubezpieczeniowym, nowe obowiązki informacyjne wobec klientów, obowiązek szkoleniowy dla dystrybutorów ubezpieczeń, zasady premiowania dystrybutorów, zmiany w zakresie reklamacji.

- **Rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO)**

Dnia 25 maja 2018 r. (po około 2 letnim okresie przejściowym) zaczęło obowiązywać w krajach członkowskich Unii Europejskiej Rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO). Rozporządzenie wiąże kraje UE bezpośrednio (nie istniała potrzeba promulgowania przez kraje członkowskie dodatkowych aktów prawnych). Zmiany związane z w/w aktem dotyczą przetwarzania danych osobowych (m.in. sposobów, zasad, obowiązków informacyjnych czy też praw osób, których dane osobowe dotyczą). Rozporządzenie przewiduje istotne sankcje karne, cywilne i administracyjne za dokonanie naruszeń w zakresie przetwarzania danych osobowych. RODO stanowi samodzielny akt prawny, natomiast Państwa UE dodatkowo dokonują ustawowej regulacji sektorowej, tzn. promulgują akt prawny, który będzie uszczegóławiał RODO w konkretnych branżach, których specyfika wymaga dodatkowych regulacji (np. zwolnień z obowiązków informacyjnych wobec osób, których dane są przetwarzane bądź też wprowadzi dodatkowe wymogi prawne).

### **1.2.3 Pozostałe istotne zmiany**

#### **Istotne zdarzenia w obszarze zarządzania ryzykiem**

W celu ograniczenia istotnego ryzyka, jakim jest wyciek danych Zakład wdrożył pierwszy etap rozwiązania technicznego uniemożliwiającego nieautoryzowany transfer danych w sieci komputerowej Centrali Towarzystwa (Network Access Control). System NAC zabezpiecza gniazda komputerowe przed podłączeniem sprzętu nie będącego zaufanym, zatwierdzonym przez Towarzystwo. Próba podłączenia skutkuje odizolowaniem urządzenia od sieci wewnętrznej Towarzystwa tym samym skopiowanie danych lub próba włamania się nie powiedzie.

#### **Inne zdarzenia mające wpływ na poprawę jakości pracy oraz danych**

W 2018 roku wdrożono aplikację Centralnej Bazy Klientów pozwalającą na prawidłowe zarządzanie przetwarzaniem danych osobowych. Aplikacja zawiera mechanizmy czyszczenia i konsolidacji danych oraz umożliwia centralne zarządzanie retencją danych i realizacją praw wynikających z RODO.

W Towarzystwie prowadzone były również cykliczne kontrole jakości danych zdefiniowane w ramach poszczególnych jednostek organizacyjnych. Nad poprawnym i terminowym przebiegiem kontroli czuwał Komitet Zarządzania Jakością Danych.

### **1.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)**

Celem polityki inwestycyjnej Towarzystwa jest maksymalizacja stopy zwrotu z inwestycji przy jednoczesnym zachowaniu odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa lokat oraz płynności finansowej Towarzystwa.

Działalność lokacyjna za rok 2018, pomimo bardzo konserwatywnej, stawiającej na płynność i bezpieczeństwo struktury portfela, przyniosła przychody w wysokości 8,6 mln zł. Mimo to w 2018 roku wynik na działalności lokacyjnej (5,1 mln zł) był o 0,5 mln zł niższy od wyniku roku poprzedniego. Negatywna tendencja rozwoju wyniku z działalności lokacyjnej była efektem jednorazowej przeceny posiadanych w portfelu akcji SGB-Banku SA.

Tabela 7. Przychody i koszty działalności lokacyjnej za 2017 i 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja   | 2017         | 2018         |
|---|--------------|--------------|
| <b>(A) Przychody z lokat</b>  | <b>6 346</b> | <b>8 649</b> |
| 1. Przychody z lokat w nieruchomości  | 0            | 0            |
| 2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych  | 39           | 65           |
| 2.1. z udziałów i akcji   | 39           | 65           |
| 3. Przychody z innych lokat finansowych   | 2 624        | 5 154        |
| 3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych | 0            | 0            |
| 3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu   | 2 340        | 5 011        |
| 3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych   | 284          | 142          |
| 4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat  | 0            | 0            |
| 5. Wynik dodatni z realizacji lokat   | 3 684        | 3 431        |
| <b>(B) Niezrealizowane zyski z lokat</b>  | <b>0</b>     | <b>0</b>     |
| <b>(C) Koszty działalności lokacyjnej</b>   | <b>773</b>   | <b>3 535</b> |
| 1. Koszty utrzymania nieruchomości  | 0            | 0            |
| 2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej   | 773          | 727          |
| 3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat   | 1            | 2 687        |
| 4. Wynik ujemny z realizacji lokat  | 0            | 120          |
| <b>(D) Niezrealizowane straty na lokatach</b>   | <b>0</b>     | <b>0</b>     |
| <b>Wyniki z lokat (A+B-C-D)</b>   | <b>5 573</b> | <b>5 114</b> |

Najważniejszym elementem portfela przez większość tego okresu były obligacje skarbowe, o zróżnicowanym terminie zapadalności. Wielkość portfela na koniec grudnia 2018 r. wynosiła 459,0 mln zł, z czego 76,4% lokowane było bezpośrednio przez zakład, zaś 23,6% zostało powierzone w ramach usługi asset management profesjonalnemu podmiotowi Union Investment TFI S.A. (UI). W portfelu UI 65,7% aktywów stanowiły obligacje skarbowe, ponad 25,0% obligacje korporacyjne oraz pozostałe 9,2% obligacje komunalne.

W części portfela zarządzanego bezpośrednio obligacje skarbowe stanowiły 36,3%, obligacje korporacyjne 18,4%, a 39,6% środki ulokowane w funduszach otwartych. Lokaty bankowe stanowiły zaś 4,7%, a udziały i akcje nienotowane 1,0%.

Tabela 8. Struktura portfela lokat sporządzona dla celów wypłacalności (dane w tys. zł)

| Rodzaj lokaty   | 2017    | 2018    |
|---|---------|---------|
| Lokaty w jednostkach podporządkowanych (udziały kapitałowe) | 888     | 955     |
| Akcje – nienotowane   | 5 608   | 2 532   |
| Obligacje rządowe i komunalne                               | 139 656 | 208 399 |
| Obligacje korporacyjne, listy zastawne                      | 60 960  | 91 693  |
| Fundusze inwestycyjne                                       | 167 950 | 138 935 |
| Depozyty bankowe inne niż środki pieniężne                  | 8 405   | 16 453  |

| Rodzaj lokaty | 2017           | 2018           |
|---------------|----------------|----------------|
| <b>Suma</b>   | <b>383 468</b> | <b>458 967</b> |

Relatywnie duży udział obligacji, o krótszym okresie zapadalności i zmiennym kuponie, pozwolił zredukować zmienność i jednocześnie zapewnił oczekiwaną rentowność. Pomimo okresowej zmienności na instrumentach o duration poniżej 1 roku w całym okresie 12 miesięcznym pełni one rolę stabilizującą. Najwyższymi wahaniami charakteryzowały się papiery o dłuższym terminie zapadalności i stałym kuponie. Końcówka roku była jednakże bardzo korzystna dla całego spektrum polskich obligacji skarbowych.

Takie zachowanie rynków potwierdziło pozytywne oczekiwania co do polskiej gospodarki na kolejne lata. Jakkolwiek wydaje się, że jesteśmy bliżej schyłku obecnego cyklu koniunkturalnego i tempo wzrostu gospodarczego nie będzie tak imponujące jak w latach ubiegłych, to prognoza w wysokości 3,8% i 3,2% wzrostu PKB na lata 2019 i 2020 nadal wygląda obiecująco. Oczekiwania co do inflacji CPI wskazują, iż pozostanie ona w pobliżu celu inflacyjnego, odpowiednio 2,3% w 2019 roku i 2,5% w 2020. Naturalnie, prognoza co do wskaźników jest pochodną otoczenia makroekonomicznego Polski, a także polityki i rozwoju wydarzeń o charakterze gospodarczym wewnątrz kraju i może ulegać zmianie.

#### I.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

Wyniki z pozostałej działalności obejmują pozostałe koszty oraz przychody operacyjne (kalkulacje zgodne z zasadami sporządzania sprawozdania statutowego). Wyraźnie wyższe pozostałe koszty operacyjne niż w 2017 roku są konsekwencją spisania w koszty zaniechanej inwestycji w system likwidacji szkód Wolf (2,6 mln zł).

Tabela 9. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności (dane w tys. zł)

| Główne pozycje                           | 2017                        |                                | 2018                        |                                |
|--|-----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|
|  | Pozostałe koszty operacyjne | Pozostałe przychody operacyjne | Pozostałe koszty operacyjne | Pozostałe przychody operacyjne |
| Zastępcza likwidacja szkód               | 437                         | 437                            | 415                         | 415                            |
| Przychody i koszty finansowe             | 151                         | 4                              | 163                         | 16                             |
| Pozostałe przychody i koszty             | 735                         | 320                            | 3 335                       | 667                            |
| Rozwiązane rezerwy                       | 0                           | 276                            | 0                           | 525                            |
| Odsetki od pożyczki podporządkowanej     | 945                         | 0                              | 960                         | 0                              |
| Różnice kursowe                          | 0                           | 760                            | 396                         | 0                              |
| Koszty podatku od instytucji finansowych | 0                           | 0                              | 503                         | 0                              |
| <b>Suma</b>                              | <b>2 268</b>                | <b>1 797</b>                   | <b>5 772</b>                | <b>1 623</b>                   |

#### Informacje na temat zysków i strat bezpośrednio ujmowanych w kapitale własnym

W sprawozdaniu statutowym w kapitałach własnych ujmowane są wyniki z przeszacowania dłużnych papierów wartościowych odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny. Na dzień 31 grudnia 2017 r. wynik ten wyniósł 4,3 mln zł, a na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniósł 5,7 mln zł. W trakcie 2018 roku wartość kapitału z aktualizacji wyceny lokat wzrosła o 1,4 mln zł dzięki korzystnej sytuacji na rynkach finansowych.

Tabela 10. Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny (dane w tys. zł)

| Rodzaj instrumentu    | 2017  | 2018  |
|-----------------------|-------|-------|
| Instrumenty dłużne    | 923   | 2 695 |
| Udziały i akcje       | 778   | 530   |
| Fundusze inwestycyjne | 2 572 | 2 455 |

| Rodzaj instrumentu | 2017         | 2018         |
|--------------------|--------------|--------------|
| <b>Suma</b>        | <b>4 273</b> | <b>5 680</b> |

### Transakcje ze spółkami powiązanymi kapitałowo

Dnia 4 listopada 2015 r. Towarzystwo zawarło umowę pożyczki podporządkowanej z Concordia Versicherung Holding AG w wysokości 3,0 mln euro z możliwością jej spłaty po upływie 5 lat. W 2018 roku, w związku ze wspomnianymi we wstępie zmianami struktury właścicielskiej, umowa ta została przeniesiona na Generali Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Wartość kapitału pożyczki powiększonej o odsetki na dzień 31 grudnia 2018r. wynosiła 13,0 mln zł, co stanowi wzrost o 0,4 mln zł w stosunku do wartości sprzed roku.

W trakcie 2018 roku Towarzystwo zawarło umowę koasekuracji z powiązaną jednostką Vereingte Hagelversicherung VVaG. W wyniku tej transakcji na dzień sporządzania sprawozdania powstały zobowiązania z tyt. nierozliczonych składek na udziale koasekuratora w wysokości 12,0 mln zł oraz należności z tyt. udziału w odszkodowaniach oraz prowizjach w wysokości 2,1 mln zł. Od dnia 29 listopada 2018 roku w związku z przejściem Towarzystwa przez nowego właściciela Vereinigte Hagelversicherung VVaG przestało być jednostką powiązaną.

Poniższa tabela przedstawia pozostałe istotne transakcje ze spółkami powiązanymi w roku sprawozdawczym 2018 oraz w roku go poprzedzającym.

Tabela 11. Pozostałe istotne transakcje ze spółkami powiązanymi (dane w tys. zł)

| Podmiot                        | przychody w 2018 r. | koszty w 2018 r. | refaktury w 2018 r. | inwestycje finansowe | saldo należności na 31.12.2018 r. | saldo zobowiązań na 31.12.2018 r. |
|--------------------------------|---------------------|------------------|---------------------|----------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| Concordia Capital SA           | 0                   | 13               | 1 582               | 0                    | 131                               | 0                                 |
| Spółdzielcza Grupa Bankowa SGB | 0                   | 252              | 0                   | 3 038                | 0                                 | 19                                |
| Concordia Innowacje sp. z o.o. | 4                   | 33               | 0                   | 50                   | 0                                 | 2                                 |

| Podmiot                        | przychody w 2017 r. | koszty w 2017 r. | refaktury w 2017 r. | inwestycje finansowe | saldo należności na 31.12.2017 r. | saldo zobowiązań na 31.12.2017 r. |
|--------------------------------|---------------------|------------------|---------------------|----------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| Concordia Capital SA           | 0                   | 14               | 2 212               | 0                    | 186                               | 0                                 |
| Spółdzielcza Grupa Bankowa SGB | 12                  | 304              | 0                   | 6 670                | 6 124                             | 570                               |
| Concordia Innowacje sp. z o.o. | 5                   | 34               | 0                   | 50                   | 50                                | 4                                 |

### Dodatkowe informacje

- Nie występują inne istotne koszty i przychody działalności Towarzystwa.
- W 2018 r. Towarzystwo korzystało z leasingu operacyjnego w zakresie floty samochodów służbowych.
- Towarzystwo nie prowadzi inwestycji związanych z sekurytyzacją.

### I.5 Wszelkie inne informacje

Towarzystwu nie są znane inne istotne informacje dotyczące jego działalności i wyników operacyjnych, które mogą wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę użytkowników tego dokumentu, w tym organu nadzoru.

# Rozdział II

## System zarządzania

## II.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

Struktura organizacyjna Towarzystwa jest adekwatna do skali prowadzonej działalności i pozwala na realizację celów strategicznych i należyte prowadzenie działalności. W jej ramach wydzielone zostały jednostki organizacyjne centrali odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań operacyjnych, a także podstawowe terenowe jednostki biznesowe w postaci oddziałów i przedstawicielstw. Towarzystwo prowadzi swą działalność również przy współpracy z siecią reprezentujących firmę agentów i osób wykonujących czynności agencyjne.

Towarzystwo realizuje swą działalność w oparciu o Statut przyjęty w 1998 r. przez członków założycieli, który podlegał zmianom na przestrzeni lat funkcjonowania Towarzystwa (ostatnia zmiana w grudniu 2017 r.).

Wśród istotnych zmian w systemie zarządzania w 2018 r. wymienić należy zmiany, które zaszły w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej. Zmiany te były rezultatem umowy podpisanej dnia 29 listopada 2018 roku, na mocy której Generali CEE Holding B.V. nabyło od Concordia Versicherung Holding AG oraz Vereinigte Hagelversicherung VVaG udziały w Concordia Polska TUW, stając się większościowym udziałowcem Towarzystwa.

### II.1.1 Władze Towarzystwa



#### Walne Zgromadzenie Członków

Walne Zgromadzenie Członków jest najwyższym organem władzy Towarzystwa.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należą w szczególności następujące obszary:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznych sprawozdań finansowych oraz sprawozdania rocznego Zarządu i Rady Nadzorczej
- rozpatrywanie wniosków Zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia strat oraz podejmowanie uchwał w tym względzie,
- udzielanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi pokwitowania z wykonania przez nich obowiązków,
- tworzenie i likwidacja funduszy i rezerw,
- podejmowanie uchwał w sprawach zmian statutu,
- podejmowanie uchwały w sprawie likwidacji towarzystwa,
- ustalanie zasad wynagradzania Członków Rady Nadzorczej,
- zatwierdzanie regulaminu Rady Nadzorczej,
- wybór Członków Rady Nadzorczej;
- ustalenie składu ilościowego Rady Nadzorczej.

#### Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza jest organem kolegialnym, nadzorującym i kontrolnym Towarzystwa. Działania Rady Nadzorczej normuje Regulamin Rady Nadzorczej Concordii Polska TUW oraz przepisy powszechnie obowiązującego prawa.

Zgodnie ze Statutem, Rada Nadzorcza składa się z minimum 5 Członków powoływanych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję. Kadencja Członka trwa 3 lata. W 2018 roku zmianie uległ skład Rady Nadzorczej, która obecnie składa się z 8 Członków. Kadencja nowo powołanych (tj. w dniu 19.12.2018r.) członków Rady Nadzorczej upływa wraz z kadencją pozostałych członków Rady Nadzorczej (tj. w dniu 18.06.2021r.).

Poniższy schemat przedstawia skład Rady Nadzorczej obowiązujący na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku.

### RADA NADZORCZA CONCORDII POLSKA TUW

| skład na dzień 31 grudnia 2018 r. |                | skład na dzień 31 grudnia 2017 r. |  |
|-----------------------------------|----------------|-----------------------------------|--|
| ▼                                 |                | ▼                                 |  |
| PRZEWODNICZĄCY                    | Data powołania | PRZEWODNICZĄCY                    |  |
| Andrea Simoncelli                 | 19.12.2018     | Henning Mettler                   |  |
| WICEPRZEWODNICZĄCY                |                | WICEPRZEWODNICZĄCY                |  |
| Krystyna Matysiak                 | 19.12.2018     | Johannes Grale                    |  |
| Dr Rainer Langner                 | 19.06.2018     | Dr Rainer Langner                 |  |
| CZŁONKOWIE                        |                | CZŁONKOWIE                        |  |
| Piotr Bułka                       | 19.12.2018     | Wolfgang Glaubitz                 |  |
| Włodzimierz Komorowski            | 19.12.2018     | Paweł Pyzik                       |  |
| Rafał Tokarz                      | 19.12.2018     | Walter Sailer                     |  |
| Robert Tórz                       | 19.06.2018     | Lothar See                        |  |
| Arkadiusz Wiśniewski              | 19.12.2018     | Robert Tórz                       |  |

Zakresy zadań Rady Nadzorczej określa Statut Towarzystwa i należą do nich:

- zatwierdzanie zasad organizacji związków wzajemności członkowskiej,
- wyrażanie zgody na zakup i sprzedaż nieruchomości przez Towarzystwo,
- powoływanie i odwoływanie Prezesa Zarządu oraz pozostałych Członków Zarządu,
- ustalenie regulaminu Zarządu,
- reprezentowanie Towarzystwa przy ustalaniu warunków umów i zawieraniu umów pomiędzy Towarzystwem a Członkami Zarządu Towarzystwa, chyba, że Walne Zgromadzenie powoła pełnomocników do wykonywania tych czynności w imieniu Towarzystwa,
- ustalenie wysokości wynagrodzenia dla Członków Zarządu,
- podejmowanie uchwał o ustaleniu bonifikat do składek z uwzględnieniem wyników finansowych poszczególnych związków wzajemności członkowskiej; wejście w życie tych uchwał jest uzależnione od zatwierdzenia ich przez najbliższe Walne Zgromadzenie,
- wybieranie na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego,
- zatwierdzanie planu działalności i planu finansowego na rok następny,
- dokonywanie z upoważnienia Walnego Zgromadzenia zmian o charakterze redakcyjnym w jego uchwałach.



Rada Nadzorcza działa w sposób kolektywny i nie ma formalnego podziału obowiązków pomiędzy jej Członków. Wszystkie decyzje podejmowane na szczeblu Rady Nadzorczej są dokumentowane w postaci pisemnych uchwał Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza Towarzystwa w 2018 r. zebrała się czterokrotnie, a z posiedzeń tych sporządzono protokoły.

Rada Nadzorcza realizuje swą funkcję między innymi poprzez zaimplementowany system raportowania, obejmujący między innymi dostarczanie Członkom Rady Nadzorczej następujących informacji:

- wyniki finansowe towarzystwa,
- stopień realizacji planów finansowych,
- wartość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) oraz wartość środków własnych dopuszczonych na jego pokrycie,
- wartość minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz wartość środków własnych dopuszczonych na jego pokrycie.

System raportowania ma charakter cykliczny i odbywa się w zależności od typu informacji w cyklach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych. W zależności od potrzeb, Rada Nadzorcza otrzymuje wymagane informacje ad hoc.

## Zarząd

Zgodnie z zapisami Statutu Towarzystwa Zarząd składa się z co najmniej 2 osób. Członków Zarządu wybiera i odwołuje Rada Nadzorcza. Kadencja Członków Zarządu trwa 3 lata. W 2018 roku uległ zmianie skład organu zarządzającego. Poniższy schemat przedstawia skład Zarządu Towarzystwa obowiązujący na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku.

### ZARZĄD CONCORDII POLSKA TUW

| skład na dzień 31 grudnia 2018 r. |                                    | skład na dzień 31 grudnia 2017 r. |  |
|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|--|
| p.o. Prezes                       | Data powołania                     | Prezes                            |  |
| Maciej Fedyna                     | 30.11.2018                         | Jacek Smolarek                    |  |
| Członkowie                        |                                    | Członkowie                        |  |
| Wojciech Abłazej                  | 30.11.2018                         | Grzegorz Kukła                    |  |
| Jakub Jacewicz                    | 30.11.2018                         | Michael Lösche                    |  |
| Grzegorz Kukła                    | 01.01.2016<br>(oraz od 01.01.2019) | Paweł Zawisza                     |  |
| Michael Lösche                    | 01.06.2018                         |                                   |  |

Zarząd wykonuje wszelkie uprawnienia w zakresie zarządzania Towarzystwem, niezastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Do reprezentowania Towarzystwa uprawnieni są dwaj Członkowie Zarządu działający łącznie lub jeden Członek Zarządu działający łącznie z prokurentem. Regulamin Zarządu zatwierdza Rada Nadzorcza. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu.

Wszystkie decyzje podejmowane na szczeblu Zarządu są dokumentowane w postaci pisemnych uchwał Zarządu, a z posiedzeń sporządzane są protokoły.

Podział obowiązków pomiędzy poszczególnych Członków Zarządu zatwierdza Rada Nadzorcza.

W 2018 roku podział obowiązków kształtował się następująco:



## ZARZĄD CONCORDII POLSKA TUW

**Jacek Smolarek**  
Prezes Zarządu



Inwestycje  
Kontrola i Audyt Wewnętrzny  
Biuro Prawne  
Informatyka  
Kadry i Płace  
Obsługa  
Administracja  
Zarządzanie Projektami  
Compliance  
Biuro Zarządu

**Grzegorz Kukła**  
Członek Zarządu



Ubezpieczenia (poza Rolnymi) i Ocena Ryzyka  
Zarządzanie Ryzykiem  
Aktuariat  
Reasekuracja  
Finanse i Księgowość  
Windykacja  
Kontroling

**Michael Lösche**  
Członek Zarządu



Ubezpieczenia Rolne  
Likwidacja Szkód

**Paweł Zawisza**  
Członek Zarządu



Sprzedaż  
Wsparcie Sprzedaży  
Marketing i PR

---

### Podział obowiązków – od grudnia 2018 r.

**Maciej Fedyna**  
p.o. Prezes Zarządu



Inwestycje  
Kontrola i Audyt Wewnętrzny  
Biuro Prawne  
Biuro Personalne  
Marketing i PR  
Compliance  
Biuro Zarządu

**Wojciech Ablażej**  
Członek Zarządu



Sprzedaż  
Wsparcie Sprzedaży  
Oddziały i Przedstawicielstwa

**Jakub Jacewicz**  
Członek Zarządu



Informatyka  
Obsługa  
Administracja  
Likwidacja Szkód  
Zarządzanie Projektami  
Windykacja

**Grzegorz Kukła**  
Członek Zarządu



Ubezpieczenia (poza Rolnymi) i Ocena Ryzyka  
Zarządzanie Ryzykiem  
Aktuariat  
Reasekuracja  
Finanse i Księgowość  
Kontroling

**Michael Lösche**  
Członek Zarządu



Ubezpieczenia Rolne



## ZARZĄD CONCORDII POLSKA TUW

W dniu 2 kwietnia 2019 roku do składu Zarządu zostali powołani nowi członkowie: Magdalena Kurpiewska oraz Arkadiusz Wiśniewski. Nowi członkowie Zarządu przejęli nadzór nad następującymi jednostkami Towarzystwa: Magdalena Kurpiewska – Biuro Personalne, Arkadiusz Wiśniewski – Ubezpieczenia (poza Rolnymi).

## II.1.2 Komitety

W ramach systemu zarządzania w Towarzystwie działają komitety, których zadaniem jest wspieranie efektywnych i transparentnych procesów podejmowania decyzji. Zakres uprawnień, cel, role, zakres odpowiedzialności zostały określone w odpowiednich regulaminach własnych każdego z komitetu.

Działalność komitetów podlegała ścisłemu nadzorowi ze strony Zarządu i Rady Nadzorczej, realizowanemu w oparciu o przyjęty w Towarzystwie system raportowania, a także w oparciu o cykliczne spotkania członków/przedstawicieli komitetów z Zarządem. Ponadto, w odniesieniu do Komitetu Audytu Concordii Polska TUW, Towarzystwo stosuje się do ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz rekomendacji organu nadzoru dotyczącej tej materii.

W 2018 r. w Towarzystwie funkcjonowały następujące komitety powołane przez Radę Nadzorczą:

- **Komitet Audytu** – do jego zadań należy: monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem m.in. poprzez zatwierdzanie planu audytów wewnętrznych na kolejny rok oraz zapoznawanie się z ustaleniami poczynionymi podczas przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i audytów, a także monitorowanie terminowości wykonania zadań audytowych i kontrolnych, monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej m.in. poprzez nadzorowanie obszarów wskazanych przez biegłego rewidenta jako szczególnie narażone na ryzyko, monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

W 2018 roku miały miejsce zmiany w składzie Komitetu Audytu. W dniu 16 lutego 2018 roku rezygnacje złożyli Rainer Langner, Wolfgang Glaubitz, Johannes Grale, Lothar See, Robert Tórz, a powołany został Jürgen Seja. Z dniem 30 listopada 2018 roku rezygnację z członkostwa w Komitecie Audytu złożyli wszyscy jego dotychczasowi członkowie: Walter Sailer (Przewodniczący), Henning Mettler oraz Jürgen Seja.

W dniu 2 kwietnia 2019 roku Rada Nadzorcza wyłoniła skład Komitetu Audytu spośród swoich członków. W skład Komitetu powołani zostali: Beata Baluta (Przewodnicząca) oraz Włodzimierz Komorowski posiadający przymiot członków niezależnych, a także Przewodniczący Rady Nadzorczej – Andrea Simoncelli.

- **Komitet Personalny** – zajmujący się kwestiami dot. umów zawieranych pomiędzy Towarzystwem a Członkami Zarządu. Wraz ze zmianami właścicielskimi, które zaszły w listopadzie 2018 r. dotychczasowi członkowie komitetu zostali odwołani i tym samym funkcjonowanie komitetu zostało zawieszona. Wznowienie prac planowane jest w 2019 roku kiedy to zostaną powołani nowi członkowie komitetu.

Zarząd Towarzystwa w ramach przydzielonych mu kompetencji powołał komitety, które mają za zadanie wspierać go w wykonywaniu obowiązków. W 2018 r. w Towarzystwie funkcjonowały następujące komitety powołane przez Zarząd:

- **Komitet Zarządzania Ryzykiem** – odpowiada za: ocenę, monitorowanie i kontrolę ryzyka zakładu, elastyczne reagowanie na pojawiające się nowe ryzyka w działalności organizacji i ich minimalizację, składanie okresowych raportów Zarządowi z działalności Komitetu. Ponadto Komitet ma za zadanie wspierać Zarząd oraz funkcje zarządzania ryzykiem w utrzymaniu efektywnego systemu zarządzania ryzykiem.
- **Komitet Zarządzania Kapitałem** – określa podstawowe założenia planowania kapitałowego, rekomenduje działania w zakresie zarządzania kapitałem, w tym działania dotyczące utrzymywania bezpiecznego poziomu i optymalnej struktury środków własnych.

- **Komitet Inwestycyjny** – zajmujący się analizą istniejących i przyszłych inwestycji oraz nakreśleniem i akceptacją strategii inwestycyjnej realizowanej przez Towarzystwo.
- **Komitety Produktowy** – aktywnie poszukuje rozwiązania w odniesieniu do potrzeb oferty produktowej, monitoruje wyniki realizacji planów sprzedażowych i technicznych oraz podejmuje na tej podstawie decyzje o działaniach produktowo-sprzedażowych, w celu realizacji strategii ogólnofirmowej (m.in. poprzez inicjowanie zmian produktowych, zmian w procesach dotyczących produktów, inicjowanie działań promocyjnych, inicjowanie działań w odpowiedzi na zmiany rynkowe oraz zarządzanie produktami).
- **Komitet Projektowy** – zajmujący się planowaniem wprowadzania projektów, nadawaniem priorytetów oraz oceną ich skutków biznesowych. Komitet nadzoruje realizację działań wprowadzających zmiany w strukturze teleinformatycznej występującej w Towarzystwie.
- **Komitet Zarządzania Jakością Danych** – zajmuje się nadzorem nad procesem zapewnienia jakości danych – oceną jakości danych, analizą problemów związanych z jakością danych, a także formułowaniem rekomendacji usprawniających ten proces.

### II.1.3 Kluczowe funkcje

W celu zapewnienia efektywnego systemu zarządzania stanowiącego kluczowy element systemu Wyłagalność II, w Towarzystwie wdrożono następujące funkcje kluczowe:

- funkcja aktuarialna,
- funkcja audytu,
- funkcja compliance,
- funkcja zarządzania ryzykiem.

Realizacja kluczowych funkcji zorganizowana została poprzez powołanie dedykowanych jednostek organizacyjnych. Zakład ubezpieczeń zapewnił należyty poziom kompetencji pracowników realizujących kluczowe funkcje (elementy te podlegają weryfikacji na etapie nawiązywania współpracy, jak i monitorowane są w jej trakcie). W celu zapewnienia możliwości właściwego wykonywania zadań oraz zagwarantowania niezależności operacyjnej, w ramach każdej kluczowej funkcji opracowano i udokumentowano zasady jej działania, zdefiniowano stosowne role i adekwatne uprawnienia oraz zapewniono odpowiednie zasoby jednostek organizacyjnych wykonujących czynności związane z daną funkcją. Ponadto stworzono procesy raportowania i współpracy pomiędzy nimi oraz z Zarządem Towarzystwa i Radą Nadzorczą a także wspierającymi je komitetami. Osoby pełniące kluczowe funkcje w zakresie obszarów swoich odpowiedzialności udzielają porad Zarządowi a zadania realizowane w ramach kluczowych funkcji służą zapewnieniu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością Towarzystwa.

### Osoby nadzorujące kluczowe funkcje

| na dzień 31 grudnia 2018 r.                        | na dzień 31 grudnia 2017 r.                        |
|--|--|
| FUNKCJA AKTUARIALNA                                | FUNKCJA AKTUARIALNA                                |
| Stanisław Gryboś                                   | Stanisław Gryboś                                   |
| FUNKCJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM                       | FUNKCJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM                       |
| Grzegorz Kukła                                     | Grzegorz Kukła                                     |
| FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO,<br>FUNKCJA COMPLIANCE | FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO,<br>FUNKCJA COMPLIANCE |
| Maciej Fedyna                                      | Jacek Smolarek                                     |

## **Funkcja aktuarialna**

Funkcja aktuarialna pełniona jest przez wszystkich pracowników Biura Aktuariatu Finansowego. Główne obowiązki funkcji aktuarialnej obejmują wycenę rezerw dla celów wypłacalności (w tym weryfikację jakości, dokładności i kompletności danych), wycenę rezerw technicznych dla celów rachunkowości, sprawozdawczość do Zarządu i Rady Nadzorczej, ocenę wiarygodności i adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia, ocenę adekwatności programu reasekuracji oraz modelowanie ryzyka w wycenie wymogu kapitałowego.

Funkcja aktuarialna ma zapewnioną niezależność operacyjną poprzez odpowiednie dostępy do wszystkich źródeł informacji, zasobów i osób koniecznych do wypełniania swoich zadań. Funkcja aktuarialna raportuje do Członka Zarządu a także składa roczny raport funkcji aktuarialnej skierowany do całego Zarządu i Rady Nadzorczej. System motywacyjny pracowników Biura Aktuariatu Finansowego jest skonstruowany w sposób zapewniający brak konfliktu interesów w stosunku do zadań, którymi się zajmują.

## **Funkcja zarządzania ryzykiem**

Funkcja zarządzania ryzykiem pełniona jest przez Menedżera ds. Zarządzania Ryzykiem stojącego na czele Biura Zarządzania Ryzykiem. Biuro nadzoruje funkcjonujący system zarządzania ryzykiem, a także wspiera właścicieli obszarów biznesowych w bieżącym zarządzaniu ryzykiem. Biuro Zarządzania Ryzykiem jest odpowiedzialne za koordynowanie polityki zarządzania ryzykiem, za realizację czynności kontrolujących poziom ryzyka oraz opracowanie metod jego oceny. W szczególności odpowiedzialne jest za tworzenie i realizację polityki zarządzania ryzykiem powodzi oraz zwoływanie i przeprowadzanie posiedzeń Komitetu Zarządzania Ryzykiem.

Funkcja zarządzania ryzykiem, w celu zapewnienia niezależności operacyjnej, ma w Polityce Zarządzania Ryzykiem zagwarantowane prawo do:

- dostępu do wszelkich dokumentów niezbędnych, analiz i danych niezbędnych do realizacji funkcji zarządzania ryzykiem,
- uzyskiwania od Członków Zarządu, kierowników i pracowników wszelkich niezbędnych informacji i wyjaśnień,
- bezpośredniego dostępu do komunikacji z Zarządem i Radą Nadzorczą w celu przekazywania istotnych informacji z zakresu zarządzania ryzykiem,
- dostępu do środków technicznych i finansowych umożliwiających efektywne zarządzanie ryzykiem.

Menedżer ds. Zarządzania Ryzykiem raportuje do Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem oraz do Komitetu Audytu, a także składa roczne sprawozdanie z działalności Komitetu Zarządzania Ryzykiem przed Zarządem. System motywacyjny Biura Zarządzania Ryzykiem jest skonstruowany w sposób zapewniający brak konfliktu interesów w stosunku do zadań, którymi się zajmuje.

## **Funkcja compliance**

Realizacja funkcji compliance w Towarzystwie normowana jest aktem wewnętrznym – Polityką compliance, która stanowi załącznik do Zasad Ładu Korporacyjnego. Funkcja compliance jest niezależną funkcją, której zadania polegają na identyfikacji, ocenie, monitoringu oraz analizie ryzyka braku zgodności z przepisami prawa, a także doradzaniu Zarządowi Towarzystwa w celu zarządzania tym ryzykiem. Głównym celem funkcji compliance jest zapobieganie narażaniu Towarzystwa na występowanie ryzyka braku zgodności z przepisami prawa, tj. sankcji prawnych, strat finansowych oraz utraty reputacji wynikających z braku przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, standardu dobrych praktyk, regulacji czy zasad wewnętrznych.

Ponadto funkcja compliance obejmuje:

- ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na operacje Towarzystwa;
- określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Towarzystwo standardów postępowania.

Funkcja compliance odpowiedzialna jest także za podnoszenie świadomości otoczenia prawnego wśród pracowników i koordynację działań w zakresie zapewniania zgodności. Funkcja raportuje bezpośrednio do Zarządu i Komitetu Audytu. System motywacyjny pracowników Biura Prawnego jest skonstruowany w sposób zapewniający brak konfliktu interesów w stosunku do przypisanych im zadań.

### **Funkcja audytu wewnętrznego**

Funkcja audytu wewnętrznego pełniona jest przez Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego. Rola audytu wewnętrznego polega na badaniu i ocenianiu adekwatności, skuteczności i efektywności procesów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz dostarczaniu Zarządowi rozsądnego zapewnienia o ich skuteczności. Badając system kontroli funkcjonujący w jednostkach organizacyjnych, audyt wewnętrzny wskazuje na słabości tego systemu, całkowity brak kontroli lub nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu.

Audytor wewnętrzny, w celu zapewnienia niezależności operacyjnej, ma zagwarantowane prawo:

- dostępu do wszelkich dokumentów niezbędnych do realizacji funkcji audytu wewnętrznego,
- dostępu do pomieszczeń audytowanej jednostki w celu realizacji zadań audytowych,
- dostępu do wszystkich pracowników oraz wszelkich innych źródeł informacji potrzebnych do przeprowadzenia audytu wewnętrznego,
- uzyskiwać od kierowników i pracowników jednostek audytowanych wszelkie niezbędne informacje i wyjaśnienia,
- uzyskania wsparcia w zakresie zasobów do przeprowadzania audytów poprzez udział zewnętrznych audytorów.

Jednostka audytu wewnętrznego przynajmniej raz do roku przedstawia sprawozdanie ze swojej działalności Radzie Nadzorczej/Komitetowi Audytu i Prezesowi Zarządu. System motywacyjny Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego jest skonstruowany w sposób zapewniający brak konfliktu interesów w stosunku do zadań, którymi się zajmuje.

#### **II.1.4 Ocena adekwatności systemu zarządzania pod kątem charakteru, skali złożoności ryzyk charakterystycznych dla Zakładu**

Wszystkie kluczowe funkcje są prawidłowo realizowane i umieszczone w strukturze organizacyjnej. W Towarzystwie funkcjonuje system kontroli zapewniający funkcjonowanie zgodne z przepisami prawa i pozwalające na bieżąco oceniać realizację celów strategicznych. Kluczowe obszary są wyposażone w wystarczającą ilość zasobów. Opracowana strategia uwzględnia możliwości finansowe i zasobowe, a także mechanizmy motywacyjne zwiększające prawdopodobieństwo jej realizacji. System podlega cyklicznym przeglądom i jest pod nadzorem organu zarządzającego i nadzorującego. System zarządzania jest adekwatny do charakteru, skali i złożoności ryzyk charakterystycznych dla działalności Towarzystwa.

Osoby powoływane do wykonywania funkcji kluczowych posiadają odpowiednie zakresy odpowiedzialności zapewniające im niezależność operacyjną. Osoby kluczowe posiadają niezbędne uprawnienia oraz nieograniczony dostęp do wszystkich koniecznych informacji niezbędnych do wykonywania powierzonych im obowiązków. Osoby pełniące oraz nadzorujące kluczowe funkcje uczestniczą w posiedzeniach Zarządu i składają sprawozdania z nadzorowanych obszarów.

Osoby nadzorujące kluczowe funkcje uczestniczą w komitetach i zespołach, współpracują z innymi osobami nadzorującymi kluczowe funkcje, identyfikują ryzyka w nadzorowanych obszarach i przekazują informacje o ewentualnych nieprawidłowościach lub zagrożeniach.

Adekwatność i efektywność systemu zarządzania jest analizowana zarówno w kontekście realizacji działań strategicznych i planów rozwojowych Towarzystwa, jak i również realizacji zadań w ramach poszczególnych jednostek. W wyniku analiz podejmowane są decyzje, które pozwalają możliwie jak najlepiej dopasować system zarządzania do profilu działalności Towarzystwa i zmieniającego się otoczenia biznesowego.

Towarzystwo ocenia, iż posiada system zarządzania adekwatny do charakteru, skali i złożoności ryzyk charakterystycznych dla swojej działalności.

### **II.1.5 Zasady i praktyki wynagradzania organu administrującego, zarządzającego i pracowników**

Polityka wynagradzania organu nadzorującego oraz organu zarządzającego, a więc odpowiednio Rady Nadzorczej oraz Zarządu Towarzystwa, ustalana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz ładem korporacyjnym i uwzględnia sytuację finansową Towarzystwa. Struktura wynagradzania opiera się na pogłębionej analizie i korelacji zakresu odpowiedzialności, doświadczenia, umiejętności i kompetencji osób zasiadających w Radzie Nadzorczej i Zarządzie. Celem polityki wynagradzania jest wsparcie realizacji zarówno krótko, jak i długoterminowej strategii biznesowej Towarzystwa. Polityka oparta jest na następujących zasadach:

#### **w odniesieniu do Rady Nadzorczej**

- Członkowie Rady Nadzorczej nie są zatrudnieni przez Towarzystwo i pełnią swoją funkcję na podstawie powołania przez Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa,
- kwestie przysługiwania wynagrodzenia Członkom Rady Nadzorczej Towarzystwa reguluje Statut Concordii Polska TUW,
- ustalanie zasad wynagradzania Członków Rady Nadzorczej Towarzystwa oraz wysokości wynagrodzeń należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia Członków Towarzystwa, które podejmuje decyzje w tym zakresie, mając na uwadze, aby wynagrodzenie to:
  - nie stanowiło istotnej pozycji kosztów działalności Towarzystwa ani nie wpływało na jego wynik finansowy,
  - było adekwatne do skali działalności Towarzystwa,
  - uwzględniało wykonywanie przez Członków Rady Nadzorczej Towarzystwa dodatkowych funkcji, takich jak członkostwo w komitetach.
- wysokość całkowitych wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej Towarzystwa podlega ujawnieniu w statutowym sprawozdaniu finansowym.

#### **w odniesieniu do Zarządu**

- Członek Zarządu może pełnić swoją funkcję na podstawie:
  - wyłącznie powołania przez Radę Nadzorczą Towarzystwa,
  - powołania przez Radę Nadzorczą Towarzystwa i zawartej z Towarzystwem umowy o pracę;
- w przypadku zawarcia umowy o pracę pomiędzy Towarzystwem a Członkiem Zarządu Towarzystwa, powstały stosunek pracy podlega wszelkim regulacjom wynikającym z powszechnie obowiązujących przepisów prawa,
- w umowach o pracę zawieranych z Członkami Zarządu, Towarzystwo reprezentowane jest przez Komitet Personalny Concordii Polska TUW, składający się z osób, którym Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa udzieliło pełnomocnictwa do dokonywania wszelkich czynności odnoszących się do umów z Członkami Zarządu,
- ustalanie zasad wynagradzania Członków Zarządu i innych świadczeń związanych z pracą należy do kompetencji Komitetu Personalnego Concordii Polska TUW, który podejmuje decyzje w tym zakresie, mając na uwadze, aby przy ustalaniu i weryfikacji wysokości wynagrodzenia Członków Zarządu Towarzystwa uwzględniany był:
  - nakład pracy niezbędny w celu prawidłowego wykonywania funkcji Członka Zarządu,
  - zakres obowiązków i odpowiedzialności związanej z wykonywaniem funkcji Członka Zarządu,

- poziom wynagrodzeń na podobnym stanowisku stosowany przez inne podmioty na rynku, prowadzące działalność o zbliżonej skali,
  - motywacyjny charakter oraz efektywne i płynne zarządzanie Towarzystwem – czemu służyć ma konstrukcja wynagrodzenia oparta na elementach stałych oraz elementach zmiennych uzależnionych od wydajności Zarządu Towarzystwa, tj. premii rocznej, której wypłata uzależniona jest od realizacji celów rocznych, z jednoczesnym dostosowaniem proporcji wymienionych składników wynagrodzenia tak, aby nie zachęcała ona do podejmowania nadmiernego ryzyka,
- ocena pracy Członka Zarządu dokonywana jest przez Radę Nadzorczą Towarzystwa po przedstawieniu sprawozdania finansowego Towarzystwa i z uwzględnieniem parametrów określonych w celach rocznych na dany rok – stanowi to podstawę do wyliczenia i wypłaty premii rocznej,
  - wysokość całkowitych wynagrodzeń Członków Zarządu podlega ujawnieniu w statutowym sprawozdaniu finansowym.

### **Polityka wynagradzania w odniesieniu do pracowników**

Zgodnie z obowiązującym w Towarzystwie regulaminem wynagradzania pracownicy otrzymują wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi wykonywanych obowiązków, kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także ilości i jakości wykonywanej pracy. System wynagradzania pracowników obejmuje następujące składniki wynagradzania:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- zmienny składnik wynagrodzenia.

Wynagrodzenie zasadnicze ustalane jest indywidualnie na podstawie analizy umiejętności, kwalifikacji, kompetencji pracownika oraz jego doświadczenia zawodowego, a także przy uwzględnieniu stanowiska określonego w umowie o pracę. Określenie jego poziomu odbywa się z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na rynku pracy. Wynagrodzenie zasadnicze stanowi odpowiednio wysoką część całkowitego wynagrodzenia pracownika, co zapobiega nadmiernemu uzależnieniu pracowników od zmiennych składników i pozwala Towarzystwu stosować elastyczne zasady dotyczące premii.

Zmienny składnik wynagrodzenia wynika z systemu motywacyjno-premiowego, opartego o teorię zarządzania przez cele. Rodzaj i konstrukcja zmiennego składnika wynagrodzenia uzależnione są od rodzaju wykonywanej pracy i przypisania pracownika do jednej z dwóch grup: pracownicy związani z siecią sprzedaży oraz pozostali pracownicy.

Zmienna część wynagrodzenia ( premia roczna) pracowników niezwiązanych z siecią sprzedaży została powiązana z wynikami Towarzystwa oraz realizacją ich celów indywidualnych. Dzięki uzależnieniu wysokości premii rocznej od poziomu i jakości wykonanych zadań doszło do podniesienia poziomu motywacji pracowników wykonujących zadania w najważniejszych obszarach funkcjonowania Towarzystwa. Przyznanie należnej premii rocznej uzależnione jest od wykonania zadań, które zostały ustalone i zaakceptowane przez przełożonego i pracownika. Zadania dzielą się na te, które są wyznaczane do oceny przez Zarząd oraz zadania ustalane przez przełożonego z pracownikiem. Zmienna część wynagrodzenia pracowników związanych z siecią sprzedaży składa się z dwóch elementów: premii miesięcznej uzależnionej od realizacji planów sprzedażowych oraz premii półrocznej uzależnionej od realizacji zadań indywidualnych.

System wynagradzania pracowników pełniących kluczowe funkcje został ustalony w sposób zapewniający brak konfliktu interesów.

### **Pozostałe informacje na temat polityki wynagradzania**

Towarzystwo nie posiada dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur dla Członków Zarządu, Rady Nadzorczej, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz pozostałych pracowników.



## **Informacja dotycząca istotnych transakcji zawartych z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na Zakład oraz z Członkami organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego**

W 2018 r. oraz w porównywalnym okresie za rok 2017 r. Towarzystwo nie zawierało istotnych transakcji z Członkami Zarządu, Rady Nadzorczej jak również z osobami wywierającymi znaczący wpływ na Zakład. Zawarte przez te osoby umowy ubezpieczenia nie odbiegają warunkami od oferowanych innym podmiotom niepowiązanym.

W okresie sprawozdawczym oraz w okresie porównawczym nie udzielono pożyczek Członkom Zarządu ani Członkom Rady Nadzorczej.

## **II.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji**

W ramach oceny kompetencji kandydata na członka zarządu, rady nadzorczej lub kandydata na stanowisko osoby nadzorującej inną kluczową funkcję, Towarzystwo przeprowadza ocenę jego kwalifikacji zawodowych, spełnienia wymogów formalnoprawnych, wiedzy oraz odpowiedniego doświadczenia w sektorze ubezpieczeniowym, innych sektorach finansowych lub innych rodzajach działalności z uwzględnieniem obowiązków powierzonych tej osobie, a także, o ile ma to znaczenie do wykonywania tych obowiązków, jej umiejętności w dziedzinie ubezpieczeń, finansów, rachunkowości, zarządzania, aktuariatu, prawa, kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem.

W ramach oceny kompetencji członków organu zarządzającego lub organu nadzorczego, Towarzystwo uwzględnia obowiązki powierzone poszczególnym członkom, tak aby zapewnić zgodność z prawem oraz należyte zróżnicowanie kwalifikacji, wiedzy i odpowiedniego doświadczenia gwarantujące profesjonalizm w zarządzaniu Towarzystwem i jego nadzorowaniu.

Towarzystwo zapewnia, aby członkowie zarządu, członkowie rady nadzorczej, członkowie komitetu audytu oraz osoby nadzorujące kluczowe funkcje były kompetentne, oraz aby brały pod uwagę obowiązki przypisane do poszczególnych osób, tak aby zapewnić odpowiedni poziom zróżnicowania kwalifikacji, wiedzy i odpowiedniego doświadczenia – w celu zagwarantowania, że Towarzystwo jest zarządzane i nadzorowane w profesjonalny sposób.

Członkowie organu zarządzającego oraz nadzorczego kolektywnie posiadają odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie co najmniej:

- rynków ubezpieczeń i rynków finansowych,
- strategii i modelu biznesowego,
- systemu zarządzania,
- analizy finansowej i aktuarialnej,
- ram i wymogów prawnych.

### **Wymogi wobec członków Zarządu**

Członkiem Zarządu Towarzystwa może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa;
- nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- daje rękojmię prowadzenia spraw Towarzystwa w sposób należyty.

### **Wymogi wobec członków Rady Nadzorczej**

Członkiem Rady Nadzorczej Towarzystwa może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa;
- nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- daje rękojmię należytego wykonywania swojej funkcji;
- w dniu powołania nie ukończyła 68 lat.

### **Wymogi wobec osób nadzorujących inne kluczowe funkcje**

Osobą nadzorującą inną kluczową funkcję w Towarzystwie może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa;
- nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- posiada doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji;
- daje rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty.

### **Weryfikacja spełnienia wymogów prawnych przez kandydatów na członków zarządu, rady nadzorczej, osób nadzorujących inne kluczowe funkcje**

Pracownicy Biura Personalnego są odpowiedzialni za zgromadzenie informacji oraz dokumentów koniecznych do przeprowadzenia niżej wskazanego procesu weryfikacji. Za prawidłowość przeprowadzenia procesu weryfikacji kwalifikacji kandydatów na członków zarządu, rady nadzorczej, osób nadzorujących inne kluczowe funkcje odpowiedzialny jest Compliance Officer – z wyjątkiem sytuacji gdy proces ten dotyczy jego samego. Kandydaci na członków zarządu, rady nadzorczej oraz kandydaci na osoby nadzorujące inne kluczowe funkcje wypełniają odpowiednie kwestionariusze. Po wstępnej weryfikacji kwestionariuszy, na podstawie której można stwierdzić spełnianie wymogów, kandydaci dołączają dokumenty potwierdzające spełnianie tychże wymogów, których kopie są przechowywane przez Towarzystwo.

Compliance Officer sprawdza kwestionariusze oraz dodatkowe dokumenty pod względem kompletności oraz zgodności z przyjętą Procedurą. Następnie przygotowuje raport z przeprowadzenia przedmiotowych czynności i przekazuje go:

- w przypadku kandydatów na członków zarządu – Radzie Nadzorczej Towarzystwa,
- w przypadku kandydatów na osoby nadzorujące kluczowe funkcje – Zarządowi Towarzystwa,
- w przypadku kandydatów na członków rady nadzorczej – udziałowcom Towarzystwa.

Do raportów dołączone zostają komplety złożonych dokumentów.

Ostatecznej weryfikacji kandydata dokonują:

- rada nadzorcza – w przypadku wyboru członka zarządu,
- zarząd – w przypadku wyboru osoby nadzorującej inną kluczową funkcję,
- udziałowcy – w przypadku wyboru członka rady nadzorczej.

W przypadku przeprowadzania procesu weryfikacji spełnienia wymogów prawnych przez kandydata na stanowisko osoby nadzorującej funkcję zgodności z przepisami, wyżej wymienione obowiązki, wykonuje osoba nadzorująca funkcję audytu wewnętrznego w Towarzystwie.

## Zawiadamianie Organu Nadzoru

Towarzystwo jest zobowiązane do zawiadomienia Organu Nadzoru o zmianach:

- w składzie zarządu oraz rady nadzorczej w terminie 7 dni od dnia podjęcia uchwały o powołaniu lub odwołaniu członka zarządu, członka rady nadzorczej, a także powzięcia informacji o innym zdarzeniu powodującym zmianę składu zarządu lub rady nadzorczej;
- na stanowiskach Osób nadzorujących inne kluczowe funkcje w terminie 7 dni od dnia dokonania zmiany.

W informacji przekazywanej Organowi Nadzoru, Towarzystwo wskazuje przyczyny zmiany danej osoby na stanowisku Osoby pełniącej kluczową funkcję, jeżeli zmiana ta nastąpiła z powodu niespełnienia przez tę osobę wymagań ustawowych. Obowiązek notyfikacji, spoczywa na pracownikach Biura Prawnego Towarzystwa. Do informacji przekazywanej Organowi Nadzoru dołącza się:

- życiorysy Osób mających pełnić kluczowe funkcje;
- zgody Osób mających pełnić kluczowe funkcje na objęcie stanowisk w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji;
- poświadczenia posiadania odpowiedniego wykształcenia i doświadczenia zawodowego przez Osoby mające pełnić kluczowe funkcje;
- zaświadczenia albo oświadczenia o niekaralności Osób mających pełnić kluczowe funkcje;
- oświadczenia Osób mających pełnić kluczowe funkcje o toczących się przeciwko nim postępowaniach sądowych w związku ze sprawą gospodarczą;
- oświadczenia Osób mających pełnić kluczowe funkcje o uczestnictwie w organach zarządzających i nadzorujących spółek handlowych.

Dopuszczalne jest również skorzystanie z formularzy udostępnionych przez Organ Nadzoru.

Zaświadczenie o niekaralności, przedstawia się nie później niż 3 miesiące od dnia jego wydania.

Oświadczenie o toczących się przeciwko danej osobie postępowaniach sądowych w związku ze sprawą gospodarczą, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie zawiera w nim klauzulę o treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie Organu Nadzoru o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Zawiadomienia i dokumenty sporządza się w języku polskim lub tłumaczy na język polski. Tłumaczenie może być sporządzone wyłącznie przez tłumacza przysięgłego lub konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

Dokumenty urzędowe przed tłumaczeniem wymagają zalegalizowania przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązku legalizacji nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy prawo państwa właściwego nie przewiduje sporządzenia wymaganych dokumentów, Towarzystwo może, w miejsce tych dokumentów, złożyć oświadczenie osoby mającej pełnić kluczową funkcję zawierające wymagane informacje.

## Ponowna ocena spełnienia wymogów prawnych

W informacji przekazywanej Organowi Nadzoru, Towarzystwo wskazuje przyczyny zmiany danej osoby pełniącej kluczową funkcję.

Zmiana osoby pełniącej kluczową funkcję jest konieczna, gdy osoba ta nie spełnia wymagań ustawowych.

## Ocena umiejętności, wiedzy, doświadczenia oraz etyki zawodowej pracowników niepełniących kluczowych funkcji w Towarzystwie

Wymagany zakres wiedzy, umiejętności, doświadczenie, etyka zawodowa pracowników, którzy nie pełnią kluczowych funkcji w Towarzystwie wynika bezpośrednio z charakteru pracy na danym stanowisku i jest określany:

- na poziomie ogólnym – w ramach Regulaminu Organizacyjnego Towarzystwa oraz
- na poziomie szczególnym – w zakresie obowiązków danego pracownika.

Na etapie zatrudniania pracownika niepełniącego kluczowych funkcji w Towarzystwie, wymogi wskazane powyżej, określone są we wniosku o ogłoszeniu rekrutacji. Proces rekrutacji został uregulowany w dokumentach wewnętrznych Towarzystwa m.in. w Instrukcji Rekrutacji, Zatrudnienia i Zwolnienia Pracowników.

Towarzystwo dokonuje corocznej oceny kompetencji pracowników niepełniących kluczowych funkcji w Towarzystwie. Przebieg oceny został uregulowany w dokumencie wewnętrznym Towarzystwa.

## **II.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności**

### **II.3.1 Opis systemu zarządzania ryzykiem**

Concordia Polska TUW definiuje ryzyko jako wymierny poziom zagrożenia związany z wystąpieniem jakiegokolwiek zdarzenia, działania lub braku działania, które może zniszczyć mienie Towarzystwa lub jego reputację albo wpłynąć na zdolność zakładu do realizacji celów jego działalności.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z kluczowych procesów w Towarzystwie. Celem systemu zarządzania ryzykiem jest umożliwienie podejmowania odpowiednich decyzji uwzględniających wszystkie potrzeby Towarzystwa a także unikanie sytuacji, które mogą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia założonych celów biznesowych i kontynuacji działalności Towarzystwa. W ramach systemu zarządzania ryzykiem Towarzystwo realizuje procesy mające na celu określanie, pomiar i monitorowanie ryzyka, na które może być narażona na poziomie indywidualnym oraz zagregowanym. Wdrożony system zarządzania ryzykiem w Spółce ma na celu zapewnienie kompleksowej, bieżącej i poprawnej informacji o ryzyku tak, aby decyzje biznesowe były podejmowane z pełną świadomością ryzyk z tym związanych.

#### **II.3.1.1 Strategia, procesy i procedury sprawozdawcze**

Strategia zarządzania ryzykiem została zawarta w dokumencie „Polityka Zarządzania Ryzykiem”. Głównym zadaniem zarządzania ryzykiem jest realizacja celów biznesowych Towarzystwa przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej tolerancji na ryzyko i systemu limitów. Poziom ryzyka stanowi kluczowy element procesu planistycznego. Wdrożony system zarządzania ryzykiem obejmuje strategię, procesy i procedury sprawozdawcze konieczne do określenia, pomiaru i monitorowania ryzyk, na które jest lub może być narażone Towarzystwo, zarządzania tymi rodzajami ryzyka i sprawozdawczości w ich zakresie, w sposób ciągły, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i zagregowanym. Towarzystwo zapewnia adekwatność, efektywność i właściwe zintegrowanie systemu zarządzania ryzykiem ze strukturą organizacyjną oraz z procesami decyzyjnymi.

Zarządzanie ryzykiem obejmuje zarówno strukturę organizacyjną, tzn. przypisanie kompetencji i zadań do odpowiednich jednostek organizacyjnych, a także proces zarządzania ryzykiem, w tym metody identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontrolowania, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem składa się z kilku poziomów kompetencyjnych:

- Rady Nadzorczej, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu, w tym za pośrednictwem Komitetu Audytu;
- Zarządu, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyka;
- Komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko;
- Jednostki wykonujące działania operacyjne tworzące:

- pierwszą linię obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek i pracowników;
- drugą linię obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane komórki zajmujące się identyfikacją, monitorowaniem i raportowaniem o ryzyku oraz kontrolą limitów;
- trzecią linię obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem obejmuje następujące obszary:

- ocena ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenie rezerw,
- zarządzanie aktywami oraz zobowiązaniami,
- lokaty, w szczególności instrumenty pochodne i podobne instrumenty finansowe,
- zarządzanie płynnością i ryzykiem koncentracji,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- reasekurację i inne techniki ograniczania ryzyka,
- zarządzanie kapitałem.

Sprawozdawczość opiera się na cyklicznym raportowaniu wskaźników ryzyka, trendów, działań mogących zmienić profil i wielkość ryzyka podczas posiedzeń poszczególnych Komitetów z obecnością Członka Zarządu. W ramach Komitetu Zarządzania Ryzykiem monitorowane są raporty dotyczące wskaźnika wypłacalności, wskaźników ryzyka powodzi, ryzyk operacyjnych, w tym incydentów bezpieczeństwa i przetwarzania danych, apetytu na ryzyko oraz niektórych wskaźników BION. W ramach Komitetu Zarządzania Jakością Danych monitorowane są wskaźniki jakości danych. W ramach tygodniowego raportowania Towarzystwo monitoruje wskaźniki wykonania planu sprzedaży oraz szkodowości. Regularnemu monitoringowi podlegają także największe zgłoszenia szkód i największe postępowania sądowe w tym zakresie. W ramach Komitetu Inwestycyjnego następuje monitoring przestrzegania limitów inwestycyjnych – kontroli ryzyka pod względem koncentracji aktywów, jakości kredytowej, dopasowania duration instrumentów dłużnych do otoczenia makroekonomicznego jaki i do duration pasywów. Dodatkowo jest zapewniona bezpośrednia komunikacja Menedżera ds. Zarządzania Ryzykiem z Radą Nadzorczą i Komitetem Audytu w zakresie wniosków dotyczących ryzyka.

### II.3.1.2 Proces zarządzania ryzykiem na poziomie indywidualnym i zagregowanym

Proces zarządzania ryzykiem ma na celu ochronę przed zdarzeniami zewnętrznymi jak i wewnętrznymi, które mogą negatywnie wpłynąć na realizację zakładanej strategii, osiągnięte wyniki i sytuację finansową Towarzystwa.

Niezależnie od obszaru działalności, proces zarządzania ryzykiem został zdefiniowany jako cykliczny proces obejmujący następujące etapy:

- **Identyfikacja ryzyka** – jest pierwszym etapem procesu zarządzania ryzykiem oraz stanowi podstawę do kolejnych etapów. Polega na określeniu i nazwaniu każdego ryzyka, na które jest bądź może być narażone Towarzystwo, w tym na ustaleniu źródeł danego ryzyka, jego przyczyn oraz skutków. Identyfikacja dotyczy wszystkich typów działalności, produktów, procesów i systemów w Towarzystwie. Proces identyfikacji odbywa się regularnie i obejmuje przegląd ryzyk oraz ich źródeł pod kątem ewentualnych zmian jak i wykrycia nowych zagrożeń. Wyniki procesu identyfikacji ryzyka są dokumentowane.

W Towarzystwie identyfikacji ryzyka służą następujące elementy i procesy:

- system kontroli wewnętrznej,
- proces samooceny ryzyka,
- proces analizy wpływu na biznes w ramach zarządzania ciągłością działania,
- własna ocena ryzyka i wypłacalności ORSA,

- o warsztaty analizy ryzyka strategicznego z udziałem Zarządu, podczas których wskazywane są najważniejsze ryzyka związane z założeniami strategicznymi i otoczeniem biznesowym, które mogą mieć wpływ na wynik finansowy, jak i reputację Towarzystwa.

Identyfikacja ryzyka dokonywana jest zgodnie z poniższymi zasadami:

- o na bieżąco w sposób ciągły – w ramach procesów i działań prowadzonych przez każdą jednostkę organizacyjną. Jednostki organizacyjne na bieżąco identyfikują ryzyka zarówno w swoich, jak i w innych procesach oraz obszarach działania. W przypadku ich identyfikacji w innej jednostce organizacyjnej jest ona informowana o tym fakcie. Istotne ryzyka są raportowane na bieżąco oraz zgłaszane w ramach przygotowywania wniosków na Zarząd. Incydenty ryzyka operacyjnego są zgłaszane do Menedżera ds. Zarządzania Ryzykiem, który prowadzi rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego,
  - o w usystematyzowany, sformalizowany sposób – w ramach zdefiniowanych w Towarzystwie procesów. W celu wyłonienia najistotniejszych rodzajów ryzyka corocznie przeprowadzane są sformalizowane procesy identyfikacji ryzyka, których celem jest wyłonienie najistotniejszych rodzajów ryzyka, które mogą zagrozić realizacji założonych celów biznesowych i kontynuacji działalności Towarzystwa.
- **Pomiar i ocena** – pomiar polega na ilościowym lub jakościowym oszacowaniu ekspozycji Towarzystwa na ryzyka. Najczęściej pomiar dokonywany jest poprzez określenie straty jaką może spowodować zidentyfikowane ryzyko, a także prawdopodobieństwa jego realizacji. Celem oceny ryzyka jest określenie czy dane ryzyko jest istotne, zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Towarzystwo. Odbywa się to na podstawie uzyskanych wyników pomiaru ryzyka.

Pomiar ryzyka opiera się na możliwości stosowania dwóch różnych podejść:

- o ocena ilościowa – jest stosowana wobec tych kategorii ryzyk, dla których zgromadzono wystarczającą ilość danych historycznych niezbędnych do przeprowadzenia analiz statystycznych. Podejście to jest stosowane dla ryzyka rynkowego, ubezpieczeniowego, kredytowego, itp., dla których można zdefiniować miarę ryzyka wyrażoną wartością oczekiwaną straty,
  - o ocena jakościowa – jest stosowana wobec tych kategorii ryzyk, dla których nie zgromadzono danych odpowiedniej jakości niezbędnych do przeprowadzenia poprawnej analizy. W ocenie jakościowej podstawową metodą oceny ryzyka jest ocena ekspercka częstości oraz wysokości straty. W przypadku trudności z oszacowaniem powyższych Towarzystwo stosuje skalę umowną np. ryzyko małe, średnie, duże.
- **Reakcja na ryzyko** – polega na określeniu działań podejmowanych w odpowiedzi na ryzyko, skutkujących zabezpieczeniem Towarzystwa przed nim bądź ograniczeniem jego dotkliwości. Podejmowane decyzje wynikają z poziomu akceptacji ryzyka. Towarzystwo dopuszcza następujące rodzaje działań podejmowanych w odpowiedzi na ryzyko:
    - o akceptację ryzyka wraz z określeniem limitów ekspozycji na dane ryzyko,
    - o unikanie ryzyka,
    - o transfer ryzyka – np. poprzez reasekurację, zawarcie dodatkowego kontraktu, umowy ubezpieczenia, umowy o partnerstwie itp. transferującego ryzyka na drugą stronę umowy,
    - o mitygowanie – działanie mające na celu zmniejszenie wpływu ryzyka lub prawdopodobieństwa jego wystąpienia,
    - o podjęcie specyficznych działań takich jak kontrola, dywersyfikacja, odpowiedni układ procesów i odpowiedzialności, plany awaryjne itp.
  - **Monitorowanie i raportowanie** – monitorowanie polega na stałej obserwacji poziomu danych ryzyk, skuteczności podjętych działań a także weryfikacji czy nie zostały przekroczone ustalone poziomy alarmowe oraz limity tolerancji ryzyka. Raportowanie umożliwia efektywne informowanie o ryzykach osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji biznesowych bądź organizacyjnych w Towarzystwie.

Wyżej wymienione etapy podlegają dostosowywaniu do zmieniających się wymogów regulacyjnych, zmian w otoczeniu oraz są przedmiotem usprawnień i doskonalenia. Struktura organizacyjna Towarzystwa zapewnia odpowiednie kompetencje i funkcje w zakresie zarządzania ryzykiem oraz określa zakres obowiązków i odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem, a także odpowiednie ścieżki raportowania i komunikacji.

### **II.3.1.3 Powiązanie systemu zarządzania ryzykiem z innymi elementami systemu zarządzania**

System zarządzania ryzykiem jest powiązany z innymi elementami systemu zarządzania Towarzystwa, w tym w szczególności z:

- systemem kontroli wewnętrznej, czyli zbiorem działań realizowanych przez organy Towarzystwa, kierownictwo oraz pozostałych pracowników Towarzystwa w celu ograniczenia ryzyka związanych z prowadzoną działalnością, a tym samym zwiększenia prawdopodobieństwa realizacji wyznaczonych celów Towarzystwa, we wszystkich obszarach jego działalności – poprzez monitoring wyników kontroli wewnętrznych oraz wskazywanie obszarów, gdzie powinna nastąpić kontrola ze względu na zwiększone ryzyko;
- funkcją audytu wewnętrznego odpowiedzialną za ocenę efektywności, doskonalenie i dostarczanie informacji o funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem, stosowania mechanizmów kontrolnych oraz procesów zarządzania – poprzez monitoring wyników audytów wewnętrznych oraz wskazywanie obszarów, gdzie powinna nastąpić audyt ze względu na zwiększone ryzyko;
- funkcją zgodności z przepisami mającą zapewnić zgodność działania Towarzystwa z przepisami prawa – poprzez uczestnictwo Compliance Officer'a w posiedzeniach Komitetu Zarządzania Ryzykiem i raportowania bieżących i oczekiwanych zmian otoczenia prawnego;
- funkcją aktuarialną, która koordynuje w szczególności proces ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności – przez współpracę przy tworzeniu własnej oceny (ORSA) oraz poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Komitetu Zarządzania Ryzykiem i raportowanie bieżących wskaźników ryzyka;
- procesem zarządzania kapitałem obejmującym w szczególności ocenę potrzeb kapitałowych Towarzystwa. System zarządzania ryzykiem i działania w zakresie zarządzania kapitałem są ściśle powiązane i oddziałują na siebie. W ramach systemu zarządzania ryzykiem prowadzony monitoring obejmuje analizę wpływu podejmowanych działań na środki własne, kapitałowy wymóg wypłacalności i w konsekwencji wypłacalność Towarzystwa. Z drugiej strony, w procesie regularnych kalkulacji wymogów kapitałowych oraz przy tworzeniu średnioterminowego planu zarządzania kapitałem Towarzystwo porównuje otrzymane wyniki ze zdefiniowanymi limitami tolerancji na ryzyko. Limity te zostały wyznaczone jako stosunek wymogu kapitałowego w ramach danego modułu bądź podmodułu do wartości środków własnych. Limity zostały ustalone w taki sposób, by w przypadku ich osiągnięcia na poziomie modułów, wskaźnik pokrycia SCR wynosił 125%, który Towarzystwo ustaliło jako poziom alarmowy. Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem oczekiwany wskaźnik pokrycia SCR środkami własnymi ustala się na poziomie wynoszącym co najmniej 150%.

Zakład dokumentuje i porównuje wyniki naliczeń wymogów kapitałowych na potrzeby sprawozdawczości kwartalnej i rocznej oraz przy tworzeniu średnioterminowego planu zarządzania kapitałem z ustalonymi limitami tolerancji ryzyka w następujący sposób zgodnie z zapisami Polityki Zarządzania Ryzykiem:

- w pierwszej kolejności sprawdzane są limity na poziomie modułów ryzyka. W przypadku przekroczenia limitu konieczne jest określenie działań w odpowiedzi na dane ryzyko,
- w drugiej kolejności sprawdzane są limity na poziomie podmodułów ryzyka. W przypadku przekroczenia limitu konieczna jest analiza czy istnieje ryzyko przekroczenia limitu na poziomie modułu w przyszłości. Jeżeli takie ryzyko zostanie zidentyfikowane, konieczne jest określenie działań w odpowiedzi na dane ryzyko.

### II.3.2 Własna ocena ryzyka i wypłacalności (ORSA)

Własna ocena ryzyka i wypłacalności (ORSA) jest jednym z najważniejszych elementów systemu zarządzania w Towarzystwie. Ocena jest przeprowadzana, przeglądana oraz zatwierdzana przez Zarząd co najmniej raz do roku. Poza przewidzianym harmonogramem (ad hoc), wykonywana jest na wniosek Komitetu Zarządzania Ryzykiem, w przypadku, gdy jest niezbędna do podjęcia decyzji mogącej w istotny sposób zmienić profil ryzyka Towarzystwa.

ORSA składa się z następujących elementów:

- przygotowanie i zatwierdzenie planu finansowego Towarzystwa;
- przegląd i aktualizacja profilu ryzyka;
- przygotowanie i zatwierdzenie założeń oraz scenariuszy dodatkowych;
- prognoza przyszłych wymogów kapitałowych oraz środków własnych;
- analiza spełnienia wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności;
- ocena pozycji kapitałowej Towarzystwa w przypadku realizacji wybranych scenariuszy dodatkowych;
- sporządzenie raportu z wyników ORSA oraz zatwierdzenie przez Zarząd;
- przekazanie do organu nadzoru raportu ORSA.

Punktem wyjścia do oceny są wyniki różnych procesów zarządzania ryzykiem takich jak samoocena ryzyka, kalkulacja kapitałowego wymogu wypłacalności oraz plany finansowe Towarzystwa. Horyzont czasowy przyjęty w ORSA jest spójny z horyzontem planowania finansowego i wynosi 3 lata. Proces oceny koordynowany jest przez Biuro Aktuariaty Finansowego, lecz w różnym stopniu zaangażowane są w niego wszystkie jednostki organizacyjne. Biuro Kontrolingu we współpracy z Zarządem przygotowuje plany finansowe, które zatwierdza Rada Nadzorcza. Menedżer ds. Zarządzania Ryzykiem przeprowadza samoocenę ryzyka, która koncentruje się głównie (lecz nie tylko) na ryzykach operacyjnych i angażuje wszystkie jednostki organizacyjne Towarzystwa. Komitet Zarządzania Ryzykiem przegląda i aktualizuje profil ryzyka (tzw. Matryca ryzyka). Zarząd Towarzystwa, wraz z członkami Komitetu Zarządzania Ryzykiem opracowuje scenariusze dodatkowe. Biuro Finansowo-Księgowe, Biuro Aktuariaty Finansowego i Biuro Kontrolingu dostarczają dane wejściowe do ORSA tzn. sprawozdania finansowe sporządzone dla celów statutowych oraz dla celów wypłacalności, plany finansowe, obliczenia kapitałowych wymogów wypłacalności oraz wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.

Jednym z ważniejszych produktów procesu ORSA jest prognoza przyszłych wymogów kapitałowych oraz środków własnych. ORSA odgrywa istotną rolę w definiowaniu strategii zarządzania ryzykiem na kolejny rok oraz przy opracowywaniu średnioterminowego planu zarządzania kapitałem.

Dodatkowo, w strategii zarządzania ryzykiem zdefiniowane zostały poziomy wskaźników pokrycia SCR środkami własnymi, które Towarzystwo uznaje za oczekiwany i alarmowy. W sytuacji, gdy wskaźnik pokrycia SCR spadnie poniżej poziomu oczekiwanego, alarmowego lub ustawowego uruchamiana jest procedura wdrożenia kapitałowego planu awaryjnego zgodnie z Polityką Zarządzania Kapitałem. Skala przyjętych działań zaradczych zależy od momentu identyfikacji tego spadku (prognoza wskaźnika czy rzeczywisty pomiar) oraz rodzaju przekroczonego poziomu (oczekiwany, alarmowy, ustawowy). Co do zasady, o ile diagnoza dotyczy wartości prognozowanych, wówczas działania zaradcze mogą mieć łagodniejszy charakter niż gdy dotyczy wartości rzeczywistych. W takim przypadku działania mają charakter natychmiastowy.

Elementem oceny ORSA jest określenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, które odzwierciedlają alternatywne podejście do wyznaczenia zapotrzebowania kapitałowego dla najważniejszych mierzalnych ryzyk przy uwzględnieniu własnego apetytu na ryzyko. Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności jest przeprowadzana dla wszystkich ryzyk wymienionych w Matrycy ryzyka. Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności jest przeprowadzana dla wszystkich ryzyk wymienionych w tzw. Matrycy ryzyka.



Tabela 12. Matryca ryzyka.

| Sekcja ryzyk                               | Rodzaj ryzyka  |
|--|--|
| <b>Ryzyka ujęte w formule standardowej</b> | <b>Ryzyko rynkowe</b>  |
|  | Ryzyko stopy procentowej   |
|  | Ryzyko cen akcji   |
|  | Ryzyko spreadu kredytowego   |
|  | Ryzyko walutowe  |
|  | Ryzyko koncentracji aktywów  |
|  | <b>Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta</b>  |
|  | <b>Ryzyko w ubezpieczeniach na życie</b>   |
|  | <b>Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych</b>  |
|  | Ryzyko składki i rezerw  |
|  | Ryzyko rezygnacji z umów   |
|  | Ryzyko katastroficzne  |
|  | <b>Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie</b>  |
|  | Ryzyko składki i rezerw  |
|  | Ryzyko rezygnacji z umów   |
|  | Ryzyko katastroficzne  |
| <b>Ryzyko operacyjne</b>                   |  |
| <b>Ryzyka spoza formuły standardowej</b>   | <b>Ryzyko katastroficzne dot. ubezpieczeń upraw rolnych</b><br>Ryzyko wystąpienia zdarzeń katastroficznych specyficznych dla portfela upraw tj. złe przezimowanie, przymrozki wiosenne, grady.                 |
|  | <b>Ryzyko płynności</b><br>Ryzyko niezrealizowania przez Zakład lokat lub innych aktywów w celu uregulowania zobowiązań finansowych w chwili kiedy stają się one wymagalne                                     |
|  | <b>Ryzyko utraty reputacji (wizerunkowe)</b><br>Ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną |

Punktem wyjścia do pomiaru i oceny ryzyka, a w rezultacie do oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności jest analiza i ocena istotności odchyień z którą profil ryzyka Towarzystwa odbiega od założeń leżących u podstaw kapitałowego wymogu wypłacalności. Metody pomiaru i oceny ryzyk zaprezentowanych w Matrycy ryzyka przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Metody pomiaru.

| Sekcja ryzyk                        | Czy zidentyfikowano istotne odchylenie? | Metoda pomiaru   |
|-------------------------------------|---|--|
| <b>Ujęte w formule standardowej</b> | NIE                                     | Metody zdefiniowane w formule standardowej   |
|                                     | TAK                                     | Metody zdefiniowane w formule standardowej z uwzględnieniem parametrów własnych Towarzystwa;<br>Metody własne opracowane przez Towarzystwo |
| <b>Spoza formuły standardowej</b>   | -                                       | Metody własne opracowane przez Towarzystwo   |

Wyniki prognozowanych wartości ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności porównywane są z ustalonymi limitami tolerancji ryzyka.

Wyniki procesu ORSA podsumowane w formie raportu stanowią punkt odniesienia w procesie decyzyjnym i planistycznym Towarzystwa. Wnioski pochodzące z procesu ORSA są uwzględniane w podejmowanych decyzjach strategicznych.

## II.4 System kontroli wewnętrznej

System działań w ramach kontroli wewnętrznej Towarzystwa realizowany jest na różnych szczeblach działalności organizacji i obejmuje swym zasięgiem szerokie spektrum. Proces kontroli wewnętrznej realizowany w Towarzystwie ma charakter ciągły i jest wbudowany w realizowane procesy biznesowe, będące przedmiotem działalności podmiotu.

Organizacja kontroli wewnętrznej Towarzystwa wyróżnia kontrolę funkcjonalną, instytucjonalną i samokontrolę pracowników. Proces kontroli wewnętrznej realizowany jest przez pracowników operacyjnych, kadre kierowniczą oraz organy zarządzające, nadzorujące i stanowiące Towarzystwa.

Na system kontroli wewnętrznej stosowany w Towarzystwie składa się m.in.:

- formalna organizacja kontroli wewnętrznej realizowana poprzez stosowanie wewnętrznych aktów normatywnych regulujących ten obszar (Statut, Regulamin Organizacyjny, zakresy obowiązków, czynności i odpowiedzialności poszczególnych pracowników, instrukcje sporządzania, obiegu, kontroli i przechowywania dokumentów księgowych, regulaminy, procedury i instrukcje operacyjne, a także Regulamin audytu i kontroli wewnętrznej),
- proces szacowania ryzyka przeprowadzany cyklicznie i obejmujący swym zasięgiem wszystkie aspekty działalności towarzystwa,
- proces monitorowania, raportowania i komunikacji realizowany poprzez przyjęty system raportowania i sprawozdawczości zakładu ubezpieczeń,
- proces nadzoru i monitorowania skuteczności funkcjonowania kontroli wewnętrznej realizowany przez kadre kierowniczą, organ zarządzający i nadzorujący Towarzystwa, a także poprzez niezależne działania audytowe realizowane przez wewnętrzną jednostkę audytu, jednostkę audytu spółki-matki oraz audytora zewnętrznego.

W zakresie sporządzania sprawozdań finansowych proces kontroli wewnętrznej realizowany jest poprzez:

- stosowanie przyjętej polityki rachunkowości,
- stosowanie procedur ewidencji księgowej oraz kontrolę ich przestrzegania,
- przegląd sprawozdań finansowych i mechanizmów kontroli przez niezależnego audytora,
- proces weryfikacji sprawozdań przez organ zarządzający i nadzorujący.

W zakresie pozostałych działań operacyjnych realizowanych w zakładzie ubezpieczeń, proces kontroli wewnętrznej realizowany jest poprzez:

- stosowanie polityk, procedur oraz instrukcji wewnętrznych normujących zasady organizacji poszczególnych procesów, w tym stosowanie Regulaminu audytu i kontroli wewnętrznej,
- jednoznaczne pisemne określenie zakresu zadań, uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych oraz pracowników i przedstawicieli Towarzystwa,
- bieżące aktualizowanie wewnętrznych aktów normatywnych Towarzystwa,
- bieżącą ocenę i monitorowanie ryzyka w ramach procesu zarządzania ryzykiem,
- stosowanie zasad dotyczących raportowania i komunikacji na wszystkich szczeblach organizacyjnych Towarzystwa.

System kontroli wewnętrznej jest ściśle powiązany z identyfikacją ryzyk występujących w działalności Towarzystwa. Na podstawie przeprowadzanych cyklicznie procesów samooceny ryzyka identyfikowane są bieżące obszary podwyższonego ryzyka, monitorowana jest zmiana wartości ryzyka dla poszczególnych procesów i stosownie do wyników tej oceny podejmowane są działania dostosowujące system kontroli

wewnętrznej. Dynamicznie zmieniające się środowisko operacyjne wymusza bieżącą ocenę ryzyka i wdrażanie zmian w obszarze kontroli wewnętrznej w zależności od zmieniających się potrzeb.

Stosowany w Towarzystwie system kontroli wewnętrznej podlega systematycznemu monitorowaniu i ocenie. Proces ten ma charakter ciągły i realizowany jest na różnych płaszczyznach, w których istotnym elementem jest raportowanie, monitorowanie i ocena dokonywana odpowiednio przez Zarząd i Radę Nadzorczą. Powyższe realizowane jest za pomocą cyklicznych raportów skierowanych do wymienionych organów, a także poprzez bezpośredni dostęp do wyników prowadzonych kontroli wewnętrznych w zakładzie ubezpieczeń.

## II.5 Funkcja audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego obejmuje ocenę adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów zarządzania.

Funkcja ta jest niezależna od audytowanych obszarów działalności operacyjnej a pracownicy jednostki nie angażują się w działalność operacyjną w kontrolowanych przez nich obszarach. Niezależność jednostki audytu monitorowana jest cyklicznie przez Radę Nadzorczą/Komitet Audytu. Audytor wewnętrzny jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega tylko przepisom prawa, normom etyki zawodowej i standardom audytu wewnętrznego. Audytor nie może przyjmować zadań lub uprawnień, które wchodzą w zakres zarządzania jednostką. Audytor nie powinien realizować zadań, które mogą powodować powstanie potencjalnych konfliktów interesów lub zarzutu stronniczości. Audytor w celu zachowania obiektywności i niezależności nie angażuje się w zadania niezwiązane z procesem audytowym.

Działania doradcze audytora są dozwolone o ile nie stoją w sprzeczności z zasadą zachowania niezależności funkcji audytu.

Jednostka organizacyjna pełniąca funkcję audytu wewnętrznego raz do roku potwierdza Komitetowi Audytu swą niezależność działalności audytu.

Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Głównym zadaniem audytu wewnętrznego jest poprawa funkcjonowania organizacji.

Rola audytu wewnętrznego polega na badaniu i ocenianiu adekwatności, skuteczności i efektywności procesów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz dostarczaniu Zarządowi rozsądnego zapewnienia o ich skuteczności.

Komórka audytu wewnętrznego pełni przede wszystkim funkcję doradczą, nie dysponując uprawnieniami władczymi wobec innych osób i badanych komórek oraz jednostek.

Komórka audytu wewnętrznego nie ustanawia, a także nie wdraża zasad i procedur realizacji procesów biznesowych czy kontroli wewnętrznej. Może dokonywać jedynie przeglądu planów, projektów, zasad, procedur i mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz składać sprawozdania z ustaleniami dotyczącymi stanu i możliwości poprawienia funkcjonowania audytowanych obszarów.

Badając system kontroli funkcjonujący w jednostkach organizacyjnych, audyt wewnętrzny wskazuje na słabości tego systemu, całkowity brak kontroli lub nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu.

Główne cele audytu wewnętrznego realizowane są poprzez:

- czuwanie nad prawidłowością i legalnością operacji, efektywnością systemu kontroli wewnętrznej,
- przestrzeganie przepisów prawnych, umów i regulacji wewnętrznych,
- dostarczenie opinii o wykrytych nieprawidłowościach i brakach,
- aktywną współpracę z kierownictwem organizacji w zakresie formułowania strategii zarządzania działalnością, inicjowania zmian organizacyjnych, administracyjnych i doradzania w przygotowywaniu nowych regulacji wewnętrznych.

Audytor wewnętrzny:

- opracowuje roczny, szczegółowy plan audytu na podstawie szacowania ryzyka w organizacji,

- uwzględnia wyniki oceny ryzyka przy wyznaczaniu działań priorytetowych,
- opracowuje ogólny, 3-letni, ramowy plan audytu obejmujący obszary, co do których planowane jest przeprowadzenia zadań audytowych, plan ramowy może być modyfikowany,
- przedstawia plan audytu Prezesowi Zarządu oraz Komitetowi Audytu,
- audytor w razie konieczności może przeprowadzić działania audytowe nie ujęte w planie audytów,
- może objąć zakresem czynności kontrolnych wszystkie obszary działania jednostki badanej,
- identyfikuje ryzyka,
- dokonuje oceny i badania adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a w szczególności kontroli funkcjonalnej obowiązującej w jednostce badanej,
- dokonuje oceny zarządzania ryzykiem oraz jakości realizowanych działań,
- dokonuje przeglądu ustanowionych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz wiarygodności i rzetelności informacji operacyjnych, zarządczych i finansowych,
- ocenia procedury i praktyki sporządzania, klasyfikowania i przedstawiania informacji zarządczych,
- ocenia przestrzeganie prawa, regulacji wewnętrznych, oraz programów, strategii i standardów ustanowionych w ramach badanych jednostek bądź organizacji,
- ocenia zabezpieczenie mienia jednostki,
- ocenia efektywność i gospodarność wykorzystania zasobów jednostki,
- ocenia dostosowanie działalności jednostki do przedstawionych wcześniej zaleceń audytu lub kontroli.

Funkcja audytu wewnętrznego jest uprawniona do przeprowadzania, w ramach struktur organizacyjnych Concordia Polska TUW audytu systemowego, operacyjnego, informatycznego, finansowego i zgodności.

Audytor wewnętrzny ma zagwarantowane prawo:

- dostępu do wszelkich dokumentów niezbędnych do realizacji funkcji audytu wewnętrznego,
- dostępu do pomieszczeń audytowanej jednostki w celu realizacji zadań audytowych,
- dostępu do wszystkich pracowników oraz wszelkich innych źródeł informacji potrzebnych do przeprowadzenia audytu wewnętrznego,
- uzyskiwać od kierowników i pracowników jednostek audytowanych wszelkie niezbędne informacje i wyjaśnienia.

Funkcja audytu wewnętrznego składa na bieżąco sprawozdania dotyczące przeprowadzonych działań audytowych. Sprawozdania te są dystrybuowane odpowiednio do:

- jednostek zainteresowanych,
- Zarządu Towarzystwa,
- jednostki audytu spółki matki.

Jednostka audytu wewnętrznego przynajmniej raz do roku przedstawia sprawozdanie ze swojej działalności Radzie Nadzorczej/Komitetowi Audytu i Prezesowi Zarządu.

Jednostka audytu wewnętrznego przedstawia kwartalne sprawozdanie ze swojej działalności Radzie Nadzorczej/Komitetowi Audytu i Prezesowi Zarządu.

Wszystkie czynności audytowe i kontrolne są przeprowadzane w oparciu i zgodnie z obowiązującymi w Towarzystwie aktami normatywnymi dotyczącymi procesów audytu. Wewnętrzne akty normatywne dotyczące audytu podlegają corocznej weryfikacji i są w razie potrzeby uaktualniane. Proces weryfikacji i aktualizacji jest monitorowany przez Komitet Audytu.

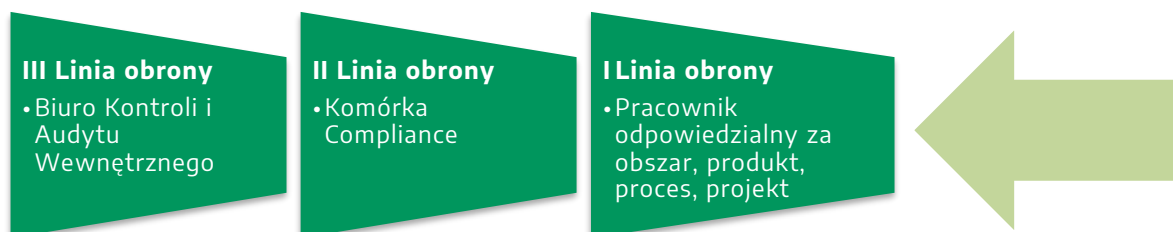
W 2018 roku doszło do zmiany na stanowisku osoby nadzorującej funkcję audytu wewnętrznego. W ocenie Zarządu nie miało to istotnego wpływu na jakość systemu kontroli wewnętrznej.

## Funkcja zgodności z przepisami (compliance)

Realizacja funkcji compliance w zakładzie ubezpieczeń normowana jest aktem wewnętrznym – Polityką compliance. Funkcja compliance jest niezależną funkcją, która polega na identyfikacji, ocenie, monitoringu oraz analizie ryzyk zgodności i jej braku, a także doradzaniu Zarządowi w celu zarządzania tym ryzykiem.

Głównym celem funkcji compliance jest zapobieganie narażeniu Towarzystwa na występowanie ryzyka braku zgodności, tj. sankcji prawnych, strat finansowych oraz utraty reputacji, wynikających z braku przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, standardów dobrych praktyk, regulacji czy zasad wewnętrznych.

Struktura funkcji realizowanej w zakładzie ubezpieczeń oparta jest na 3 liniach obrony:



Nadzór nad realizacją funkcji realizowany jest przez komórkę Compliance, Zarząd i Radę Nadzorczą Concordii Polska TUW.

Komórka Compliance podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Towarzystwa. Jednocześnie przyjęto w Towarzystwie rozwiązanie polegające na cyklicznym raportowaniu i bezpośrednich spotkaniach przedstawiciela komórki Compliance z Komitetem Audytu.

W ocenie ryzyka braku zgodności z przepisami Towarzystwo korzysta również z zasobów wewnętrznych w postaci jednostki prawnej oraz z usług zewnętrznych kancelarii prawnych.

## II.6 Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna należy do jednej z kluczowych funkcji Towarzystwa. Działa niezależnie, a do jej zadań zaliczają się:

- koordynacja procesu ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- porównywanie najlepszego oszacowania w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
- ocena czy dane wykorzystywane do obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające oraz czy są odpowiedniej jakości,
- określanie sposobu liczenia i wyznaczania wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zapewniając adekwatność metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- cyklicznie, co najmniej raz w roku, ocena przyjętych metod wyceny poszczególnych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- cyklicznie, co najmniej raz w roku, przeprowadzenie badania adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- gromadzenie dokumentacji dotyczącej walidacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- nadzorowanie ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego,
- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji w kontekście ich wpływu na wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- wnoszenie wkładu we wdrażanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:

- modelowania ryzyka leżącego u podstaw obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
- własnej oceny ryzyka i wypłacalności;
- ustala wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

Funkcja aktuarialna unormowana została aktem wewnętrznym – Regulaminem Biura Aktuariatu Finansowego. W przyjętym przez Towarzystwo modelu funkcjonowania, realizacja zadań funkcji aktuarialnej powierzona została wszystkim pracownikom Biura Aktuariatu Finansowego, a osobą nadzorującą funkcję aktuarialną jest Główny Aktuariusz, Dyrektor Biura Aktuariatu Finansowego.

W ramach wykonywanych zadań, funkcja aktuarialna korzysta z danych, raportów i analiz przygotowywanych przez inne jednostki organizacyjne, w tym m.in.

- Biuro Likwidacji Szkód,
- Biuro Aktuariatu Produktowego,
- Biuro Kontrolingu,
- Biura produktowe,
- Biuro Reasekuracji,
- Menedżer ds. Zarządzania Ryzykiem.

Funkcja aktuarialna sporządza po zakończeniu każdego roku raport skierowany do Zarządu zawierający opis zadań wykonywanych przez funkcję oraz ich wyniki, w szczególności dotyczących procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

## II.7 Outsourcing

W 2018 r. Towarzystwo nie korzystało z outsourcingu funkcji kluczowych systemu zarządzania.

W Towarzystwie funkcjonuje Regulamin Outsourcingu będący załącznikiem do Zasad Ładu Korporacyjnego. Regulamin ten określa możliwość zlecenia outsourcingu czynności ubezpieczeniowych i funkcji w ramach systemu zarządzania. Zawiera zakres czynności ubezpieczeniowych możliwych do zlecenia na zewnątrz, kryteria wyboru zleceniobiorców, a także zasady zarządzania ryzykiem związanym z outsourcingiem.

Każdorazowy wybór usługodawcy, któremu w ramach outsourcingu Towarzystwo powierza funkcję lub czynność poprzedzony jest przez przeprowadzenie szczegółowej analizy mającej na celu zapewnienie, aby potencjalny usługodawca posiadał umiejętności i możliwości oraz ewentualne zezwolenia wymagane na podstawie przepisów prawa, pozwalające mu wykonywać w odpowiedni sposób zlecane funkcje lub czynności, uwzględniając przy tym cele i potrzeby Towarzystwa, a także potwierdzenie, iż przepisy dot. bezpieczeństwa i poufności informacji, którym podlega usługodawca, z perspektywy Towarzystwa zapewniają wystarczający poziom zabezpieczenia realizacji usług.

Wszystkie jednostki organizacyjne Towarzystwa mają obowiązek monitorowania kwestii związanych z zarządzaniem ryzykiem w ramach powierzania realizacji funkcji lub czynności, o których mowa w niniejszym regulaminie – zarówno na etapie dokonywania outsourcingu, jak i w trakcie jego funkcjonowania. Towarzystwo analizuje ryzyko związane z upadłością usługodawcy zewnętrznego lub jego nagłym wycofaniem się ze współpracy oraz posiada, tam, gdzie jest to zasadne, skuteczne plany awaryjne związane z wystąpieniem takich sytuacji.

W Towarzystwie outsourcing czynności ważnych dokonywany jest dla:

- lokowania środków Towarzystwa
- w ramach procesów obsługi likwidacji szkód
- w ramach usługi assistance.

Towarzystwo zleca także czynności innym podmiotom głównie w zakresie:

- utrzymania i rozwoju kluczowych systemów informatycznych,

- czynności techniczno-organizacyjnych służących obsłudze umów, których stroną jest Towarzystwo.

Wykonywane czynności uznawane za ważne podlegają obowiązkowi zgłoszenia do Organu Nadzoru w okresie co najmniej 30 dni przed wdrożeniem lub zmianą.

Wszystkie podmioty, którym zlecono outsourcing podlegają jurysdykcji polskiego prawa.

Ponadto, w ramach regulacji określone zostały szczegółowe kryteria wyboru zleceniobiorców usług stanowiących przedmiot outsourcingu z weryfikacją zagrożeń obejmujących konflikty interesów.

## **II.8 Wszelkie inne informacje**

Towarzystwu nie są znane inne istotne informacje dotyczące jego systemu zarządzania, które mogą wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę użytkowników tego dokumentu, w tym organu nadzoru.

# Rozdział III

## Profil ryzyka



Towarzystwo definiuje ryzyko jako wymierny poziom zagrożenia związane z wystąpieniem jakiegokolwiek zdarzenia, działania lub braku działania, które może zniszczyć mienie Towarzystwa lub jego reputację albo wpłynąć na zdolność zakładu do realizacji celów jego działalności.

Identyfikację ryzyka oraz określanie profilu ryzyka Concordia Polska TUW postrzega jako jedno z głównych celów zarządzania ryzykiem. Ryzyka, na jakie Towarzystwo jest narażone w ramach prowadzonej działalności poddawane są przeglądowi co najmniej raz w roku. Wykorzystuje się w tym celu ryzyka zdefiniowane w ramach formuły standardowej oraz ryzyka zidentyfikowane w procesie samooceny ryzyka.

### **Opis istotnych ryzyk, na jakie narażony jest zakład, w tym wszelkie istotne zmiany jakie zaszły w okresie sprawozdawczym**

Concordia Polska TUW identyfikuje następujące kategorie ryzyka:

| Ryzyka ujęte w formule standardowej                | Ryzyka nieujęte w formule standardowej |
|--|--|
| Ryzyko rynkowe                                     | Ryzyko prawne i compliance             |
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie      | Ryzyko konkurencji                     |
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych   | Ryzyko wycieku informacji poufnych     |
| Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta | Ryzyko katastroficzne upraw rolnych    |
| Ryzyko operacyjne                                  |  |

W okresie sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany w zakresie ważnych ryzyk, na które narażone jest Towarzystwo.

### **Środki zastosowane w celu oceny ryzyk**

Dla ryzyk objętych formułą standardową podstawową metodą oceny ryzyka jest wyliczenie wartości wymogu kapitałowego zgodnie z formułą standardową. Ryzyko katastroficzne upraw rolnych oceniane jest ilościowo według metodologii własnej Towarzystwa i dywersyfikowane w ramach ryzyka katastrof naturalnych. Pozostałe ryzyka spoza formuły standardowej oceniane są jakościowo w procesie samooceny ryzyka, która przeprowadzana jest co najmniej raz do roku przez funkcję zarządzania ryzykiem.

W 2018 r. nie zaszły żadne istotne zmiany w zakresie środków stosowanych w celu oceny ryzyka w Towarzystwie.

### **Ryzyka spoza formuły standardowej**

Ryzyka spoza formuły standardowej zostały opisane w sekcji III.6.

### **Ryzyka ujęte w formule standardowej**

Najistotniejszym ryzykiem Towarzystwa z punktu widzenia formuły standardowej jest ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż na życie, które stanowi 57,6% podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności przed dywersyfikacją. Szczegółowy opis tego ryzyka znajduje się w sekcji III.1.

Do istotnych ryzyk należy zaliczyć także ryzyko rynkowe oraz ryzyko niewykonania przez kontrahenta, które łącznie odpowiadają za 37,8% podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności przed dywersyfikacją. Ryzyka te zostały szczegółowo opisane odpowiednio w sekcjach III.2 i III.3.

Efekt dywersyfikacji pomiędzy kategoriami ryzyka umniejsza podstawowy wymóg kapitałowy przed dywersyfikacją o 23,5%.

Tabela 14. Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności przed i po dywersyfikacji na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Moduł ryzyka                                       | 31.12.2018 | Udział |
|--|------------|--------|
| Ryzyko rynkowe                                     | 25 025     | 23,5%  |
| Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta | 15 216     | 14,3%  |

| Moduł ryzyka   | 31.12.2018     | Udział        |
|--|----------------|---------------|
| Ryzyko w ubezpieczeniach na życie  | 247            | 0,2%          |
| Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych   | 4 577          | 4,3%          |
| Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie                                 | 61 260         | 57,6%         |
| <b>Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (BSCR) przed dywersyfikacją</b> | <b>106 326</b> | <b>100,0%</b> |
| Efekt dywersyfikacji   | -24 973        | -23,5%        |
| <b>Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (BSCR) po dywersyfikacji</b>    | <b>81 353</b>  | <b>76,5%</b>  |

Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności stanowi 97,3% kapitałowego wymogu wypłacalności. Za 14,0% odpowiada ryzyko operacyjne, które zostało opisane w sekcji III.5. Korekta z tytułu zdolności podatków odroczonej do pokrywania strat pomniejsza kapitałowy wymóg wypłacalności o 11,3%.

Tabela 15. Kapitałowy wymóg wypłacalności na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Moduł ryzyka   | 31.12.2018    | Udział        |
|--|---------------|---------------|
| Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (BSCR) po dywersyfikacji | 81 353        | 97,3%         |
| Ryzyko operacyjne  | 11 704        | 14,0%         |
| Korekta z tytułu zdolności podatków odroczonej do pokrywania strat | -9 443        | -11,3%        |
| <b>SCR – kapitałowy wymóg wypłacalności</b>                        | <b>83 613</b> | <b>100,0%</b> |

### Analiza wrażliwości na ryzyko

W ramach własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) Towarzystwo przeprowadza testy warunków skrajnych, pozwalające określić wrażliwość w odniesieniu do istotnych ryzyk, na jakie narażone jest Towarzystwo. Najistotniejszym ryzykiem w profilu Towarzystwa ujętym w formule standardowej jest ryzyko aktuarialne, a w nim podmoduły ryzyko składki i rezerw oraz ryzyko katastroficzne. Wśród ryzyk spoza formuły standardowej najważniejsze jest ryzyko katastroficzne upraw rolnych.

W doborze scenariuszy nadano szczególną wagę portfelowi ubezpieczeń upraw rolnych ze względu na jego szczególne znaczenie w działalności Zakładu. Portfel ten stanowi 44% całego portfela ubezpieczeń Towarzystwa (mierząc składką zarobioną brutto w 2018 r.), a z uwagi na charakter ubezpieczanych ryzyk (ryzyka zależne od pogody), szkodowość na tym portfelu może ulegać z roku na rok dużym wahaniom.

Rozważane scenariusze zostały wymienione w poniższej tabeli poprzez wskazanie zmian w odniesieniu do scenariusza bazowego (tj. prognozy opartej na planach finansowych przeznaczonych do realizacji).

Tabela 16. Scenariusze testowe przeprowadzone w ramach ORSA w 2018 r. (dane w tys. zł)

| Scenariusz | Zmiany w stosunku do scenariusza bazowego  | Zaadresowane ryzyka   |
|------------|--|---|
| 1          | Brak dynamiki przypisu w 2019 roku   | ryzyko konkurencji i otoczenia rynkowego  |
| 2          | Dynamika przypisu 200% w 2019 roku dla ubezpieczeń upraw rolnych i agrocasco   | ryzyko składki i rezerw   |
| 3          | Dynamika przypisu 50% w 2019 roku dla ubezpieczeń upraw rolnych i agrocasco  | ryzyko konkurencji i otoczenia rynkowego, ryzyko zw. z siecią sprzedaży         |
| 4          | Realizacja w 2019 roku katastrofy w złym przezimowaniu   | ryzyko katastroficzne upraw   |
| 5          | Realizacja w 2019 roku katastrofy w złym przezimowaniu (uprawy) oraz upadek reasekuratora z największym udziałem w katastrofie | ryzyko katastroficzne upraw, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta |
| 6          | Realizacja w 2019 roku katastrofy w złym przezimowaniu oraz zwiększonej szkodowości w pozostałych ryzykach                     | ryzyko katastroficzne upraw   |

| Scenariusz | Zmiany w stosunku do scenariusza bazowego  | Zaadresowane ryzyka  |
|------------|--|--|
| 7          | Realizacja szkodowości upraw z 2018 roku w 2019 roku   | -  |
| 8          | Realizacja w 2019 katastrofy w ubezpieczeniach agrocasco   | ryzyko składki i rezerw  |
| 14         | Realizacja w 2019 katastrofy w złym przezimowaniu oraz powtórka szkodowości z 2015 roku w agrocasco                            | ryzyko koncentracji ryzyka   |
| 9          | Upadek banku spółdzielczego, w którym Towarzystwo utrzymywało swoje depozyty   | ryzyko koncentracji aktywów  |
| 10         | Realizacja dużej szkody w linii biznesowej <i>Korporacyjne</i> oraz upadek reasekuratora z największym udziałem w tej szkodzie | ryzyko niewykonania zobow. przez kontrahenta   |
| 11         | Upadek strategicznego reasekuratora oraz upadek grupy do której należał  | ryzyko niewykonania zobow. przez kontrahenta   |
| 12         | Odwrotny test warunków skrajnych   | ryzyko katastroficzne upraw, ryzyko składki i rezerw   |
| 13         | Odwrotny test warunków skrajnych 2   | ryzyko katastroficzne upraw, ryzyko składki i rezerw, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta |
| 15         | Odwrotny test warunków skrajnych 3   | ryzyko katastroficzne upraw, ryzyko składki i rezerw, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta |

Do przeprowadzenia testów Towarzystwo wykorzystało formułę standardową oraz oszacowania własne w przypadku scenariuszy dotyczących katastrofy na portfelu upraw rolnych. Przyszłe działania zarządu zostały odzwierciedlone poprzez parametry przyjęte w planach finansowych.

Wyniki poszczególnych testów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Wskaźniki pokrycia SCR dla scenariusza bazowego oraz dla scenariuszy dodatkowych uzyskane w ramach ORSA w 2018 r.

| Scenariusz  | 2019        | 2020        | 2021        |
|---|-------------|-------------|-------------|
| <b>Bazowy</b>   | <b>203%</b> | <b>204%</b> | <b>215%</b> |
| 1 - Brak dynamiki przypisu w 2019 roku  | 207%        | 204%        | 212%        |
| 2 - Dynamika przypisu 200% w 2019 roku dla ubezpieczeń upraw rolnych i agrocasco  | 179%        | 199%        | 236%        |
| 3 - Dynamika przypisu 50% w 2019 roku dla ubezpieczeń upraw rolnych i agrocasco   | 211%        | 194%        | 201%        |
| 4 - Realizacja w 2019 roku katastrofy w złym przezimowaniu  | 190%        | 192%        | 203%        |
| 5 - Realizacja w 2019 katastrofy w złym przezimowaniu (uprawy) oraz upadek reasekuratora z największym udziałem w katastrofie       | 176%        | 177%        | 190%        |
| 6 - Realizacja w 2019 katastrofy w złym przezimowaniu oraz zwiększonej szkodowości w pozostałych ryzykach                           | 189%        | 189%        | 201%        |
| 7 - Realizacja szkodowości upraw z 2018 roku w 2019 roku  | 223%        | 223%        | 233%        |
| 8 - Realizacja w 2019 katastrofy w ubezpieczeniach agrocasco  | 190%        | 191%        | 203%        |
| 14 - Realizacja w 2019 katastrofy w złym przezimowaniu oraz powtórka szkodowości z 2015 roku w agrocasco                            | 175%        | 177%        | 189%        |
| 9 - Upadek banku spółdzielczego, w którym Towarzystwo utrzymywało swoje depozyty  | 199%        | 200%        | 212%        |
| 10 - Realizacja dużej szkody w linii biznesowej <i>Korporacyjne</i> oraz upadek reasekuratora z największym udziałem w tej szkodzie | 192%        | 193%        | 205%        |
| 11 - Upadek strategicznego reasekuratora oraz upadek grupy do której należał  | 179%        | 181%        | 193%        |
| 12 - Odwrotny test warunków skrajnych   | 100%        | 104%        | 120%        |

| Scenariusz                              | 2019 | 2020 | 2021 |
|---|------|------|------|
| 13 - Odwrotny test warunków skrajnych 2 | 146% | 161% | 208% |
| 15 - Odwrotny test warunków skrajnych 3 | 103% | 129% | 175% |

Wnioski z porównania wskaźników pokrycia SCR dla scenariusza bazowego oraz dla scenariuszy dodatkowych (za wyjątkiem odwrotnych testów warunków skrajnych):

- Żaden z przeprowadzonych scenariuszy nie skutkuje w rozważanym horyzoncie czasowym spadkiem wskaźnika pokrycia SCR poniżej przyjętego poziomu docelowego 150%.
- Niezależnie od tego, który z rozważanych scenariuszy się zrealizuje Zakład przewiduje bezpieczny, wynoszący co najmniej 174% wskaźnik pokrycia SCR w każdym z prognozowanych punktów prognozy.
- O skutecznym oddziaływaniu programu reasekuracji świadczy utrzymanie wskaźnika pokrycia SCR na poziomie co najmniej 174% w scenariuszach zakładających realizację ryzyk katastroficznych na portfelu upraw rolnych (scenariusze 4-6 i 14).
- Scenariusze zakładające realizację podwyższonej szkodowości na portfelu upraw rolnych skutkują spadkiem wskaźnika pokrycia SCR, zaś scenariusze zakładające jej spadek – wzrostem. Wyniki te potwierdzają istotny wpływ tego portfela na sytuację kapitałową Zakładu.

Powyższe wnioski zgodne są z przewidywaniami Towarzystwa, że realizacja różnych scenariuszy dotyczących portfela ubezpieczeń upraw rolnych będzie skutkować istotnymi wahaniami wskaźnika pokrycia SCR. W odpowiedzi na to zagrożenie, formułując strategię Zakład dąży do większej dywersyfikacji portfela w celu ograniczenia wpływu potencjalnych wahań portfela upraw rolnych na kondycję finansową Zakładu.

Dodatkowo, w poniższych częściach znajduje się informacja o wynikach pozostałych analiz wrażliwości oraz testów warunków skrajnych przeprowadzonych w stosunku do istotnych, mierzalnych ryzyk i zdarzeń.

### III.1 Ryzyko aktuarialne

Ryzyko aktuarialne definiowane jest jako ryzyko poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z przyjęciem niewłaściwych założeń dotyczących wyceny składki i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

#### Środki zastosowane w celu oceny ryzyk

Towarzystwo w celu ilościowego pomiaru ryzyka aktuarialnego wylicza kapitałowy wymóg wypłacalności stosując formułę standardową. Powyższa metoda koncentruje się na ocenie ryzyka w perspektywie jednego roku przy kalibracji wynikającej z zastosowania wartości narażonej na ryzyko na poziomie ufności równym 99,5%. Dodatkowo w celu oceny ryzyka Towarzystwo monitoruje rozwój rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zarówno dla celów rachunkowości jak i dla celów wypłacalności, a także monitoruje wszelkie zmiany struktury portfela, zmiany taryfowe czy zmiany w otoczeniu prawnym mogące mieć wpływ na rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Ponadto, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności podlegają procesowi walidacji w zakresie wysokości oraz zgodności z dyrektywą Wypłacalność II.

Ryzyko aktuarialne obejmuje moduły oraz podmoduły przedstawione w poniższej tabeli.

| Moduł ryzyka   | Podmoduł ryzyka  |
|--|--|
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż na życie | ryzyko składki i rezerw<br>ryzyko katastroficzne<br>ryzyko rezygnacji z umów |

| Moduł ryzyka   | Podmoduł ryzyka  |
|--|--|
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie  | ryzyko długowieczności<br>ryzyko wydatków<br>ryzyko rewizji wysokości rent   |
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych (o charakterze ubezpieczeń innych niż na życie) | ryzyko składki i rezerw<br>ryzyko katastroficzne<br>ryzyko rezygnacji z umów |

Modułem ryzyka aktuarialnego o największym znaczeniu jest moduł dotyczący ubezpieczeń innych niż na życie. Z tego względu, poświęcono temu obszarowi najwięcej miejsca w niniejszej sekcji.

Tabela 18. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka aktuarialnego (przed dywersyfikacją między modułami ryzyka) (w tys. zł)

| Moduł ryzyka                                 | 31.12.2018 | Udział w BSCR przed dywersyfikacją |
|--|------------|------------------------------------|
| Ryzyko w ubezpieczeniach na życie            | 247        | 0,2%                               |
| Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych         | 4 577      | 4,3%                               |
| Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie | 61 260     | 57,6%                              |

### Istotne koncentracje ryzyka

Concordia Polska TUW identyfikuje koncentrację geograficzną, gdyż jego działalność ma miejsce jedynie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Jest ona istotna w szczególności z punktu widzenia portfela ubezpieczeń upraw. Towarzystwo zarządza ryzykiem koncentracji ryzyka przyjmując limity sprzedażowe w zakresie danego sezonu uprawowego (jesień, wiosna), a następnie wyznaczając odpowiednio limity w podziale na poszczególne województwa.

### Techniki ograniczania ryzyka i monitorowanie ich skuteczności

Towarzystwo zarządza ryzykiem aktuarialnym nie tylko poprzez określenie limitu tolerancji na to ryzyko oraz jego monitorowanie, plany sprzedażowe i decyzje biznesowe, ale także analizę adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Zarządzanie ryzykiem aktuarialnym polega również na jego ograniczaniu. Stosowane techniki ograniczania ryzyka aktuarialnego w stosunku do najważniejszych podmodułów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Techniki ograniczania ryzyka dla ryzyka aktuarialnego

| Ryzyko                | Stosowana technika ograniczania ryzyka   |
|-----------------------|--|
| Ryzyko składki        | Reasekuracja bierna, koasekuracja, odpowiednie procesy taryfikacji i przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia, odpowiednio zdefiniowane zakresy odpowiedzialności oraz wyłączeń w ogólnych warunkach ubezpieczenia.    |
| Ryzyko rezerw         | Reasekuracja bierna, koasekuracja, odpowiedni proces likwidacji szkód, przyjmowanie ostrożnych założeń do kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, analiza adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych |
| Ryzyko katastroficzne | Reasekuracja bierna, odpowiednie procedury przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia (np. brak zgody na przyjmowanie niektórych ryzyk lub ryzyk na określonych terenach)  |

Skuteczność wykorzystywanych technik ograniczania ryzyka, w szczególności reasekuracji biernej, podlega cyklicznemu monitorowaniu. Głównym narzędziem do tego wykorzystywanym jest kalkulacja kapitałowego wymogu wypłacalności z częstotliwością kwartalną, co umożliwi weryfikację czy wymóg nie przekracza przyjętego limitu przeznaczanego na to ryzyko.

### Analiza wrażliwości na ryzyko

Wyniki analizy wrażliwości na ryzyko aktuarialne zostały przedstawione w poniższej sekcji III.1.1.

### III.1.1 Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż na życie

Kapitałowy wymóg wypłacalności ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż na życie jest najistotniejszym elementem budującym kapitałowy wymóg wypłacalności. Na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniósł 61 260 tys. zł, co stanowi sumę wymogów z poszczególnych podmodułów ryzyka (74 950 tys. zł) pomniejszoną o efekt dywersyfikacji w wysokości 13 691 tys. zł (18% sumy).

Tabela 20. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż na życie przed dywersyfikacją między podmodułami ryzyka (dane w tys. zł)

| Podmoduł ryzyka                       | 31.12.2018 |
|---------------------------------------|------------|
| Ryzyko składki i rezerw               | 57 575     |
| Ryzyko katastroficzne                 | 9 869      |
| Ryzyko związane z rezygnacjami z umów | 7 506      |

#### Ryzyko składki i rezerw

Najistotniejszym podmodułem rozważanego ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż na życie jest ryzyko składki i rezerw. Ryzyko to związane jest z niepewnością wynikającą ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i dotkliwości zdarzeń ubezpieczeniowych oraz ze zmienności w zakresie wysokości i terminu wypłacanych odszkodowań i świadczeń. Wartość tego ryzyka obliczona zgodnie z formułą standardową wyniosła 57 575 tys. zł.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane miary ryzyka składki oraz ryzyka rezerw. Obie te miary przedstawiają wartości netto tzn. na udziale własnym. Największe ekspozycje na ryzyko znajdują się w liniach biznesowych *Pozostałe ubezpieczenia pojazdów* (z dominacją ubezpieczeń maszyn rolniczych) oraz *Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych* (z wiodącym ubezpieczeniem upraw rolnych), co jest zgodne z rzeczywistym profilem działalności Towarzystwa.

Tabela 21. Miara ryzyka składki ( $V_{prem}$ ) oraz miara ryzyka rezerw ( $V_{res}$ ) w ubezpieczeniach innych niż na życie na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Linia biznesowa  | $V_{prem}$ | $V_{res}$ |
|--|------------|-----------|
| Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych | 38 153     | 29 019    |
| Pozostałe ubezpieczenia pojazdów                           | 117 507    | 23 687    |
| Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe             | 155        | 13        |
| Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych      | 91 384     | 14 640    |
| Ubezpieczenia OC ogólnej                                   | 10 610     | 14 686    |
| Ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej         | 802        | 94        |
| Ubezpieczenia ochrony prawnej                              | 7 577      | 1 379     |
| Ubezpieczenia świadczenia pomocy                           | 4 843      | 222       |
| Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych                    | 6 201      | 240       |

Przeprowadzono test wrażliwości dla ryzyka składki i rezerw. Na potrzeby testu dokonano zwiększenia o 5% parametrów formuły standardowej dotyczących odchylenia standardowego zarówno dla ryzyka składki jak i dla ryzyka rezerw. Modyfikacja ta doprowadziła do wzrostu kapitałowego wymogu wypłacalności o 2 173 tys. zł i spadku wskaźnika pokrycia SCR o 5,2 p.p.

Tabela 22. Wrażliwość ryzyka składki i rezerw na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja                                      | przed zmianą | po zmianie |
|--|--------------|------------|
| Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie | 61 260       | 64 084     |
| Ryzyko składki i rezerw                      | 57 575       | 60 454     |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR           | 83 613       | 85 787     |

| Pozycja               | przed zmianą | po zmianie |
|-----------------------|--------------|------------|
| Wskaźnik pokrycia SCR | 208,9%       | 203,7%     |

### Ryzyko katastroficzne

Ryzyko katastroficzne to drugie, po ryzyku składki i rezerw, najistotniejsze ryzyko w ramach ryzyka aktuarialnego. Ryzyko katastroficzne oznacza zagrożenie wystąpienie straty bądź niekorzystnej zmiany zobowiązań ubezpieczeniowych wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami. Wartość tego ryzyka obliczona zgodnie z formułą standardową wyniosła 9 869 tys. zł. Najważniejsze w tym podmodule jest ryzyko katastrof naturalnych, które zgodnie z formułą standardową dla Polski zawiera ryzyko huraganu oraz ryzyko powodzi.

Tabela 23. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka katastroficznego w podziale na poszczególne elementy (w tys. zł)

| Pozycja   | 31.12.2018    |
|---|---------------|
| Ryzyko katastrof naturalnych                              | 9 272         |
| Ryzyko katastroficzne dla reasekuracji nieproporcjonalnej | 0             |
| Ryzyko katastrof antropogenicznych                        | 2 697         |
| Pozostałe ryzyko katastroficzne                           | 2 037         |
| <b>Ryzyko katastroficzne przed dywersyfikacją</b>         | <b>14 007</b> |
| Efekt dywersyfikacji                                      | -4 138        |
| <b>Ryzyko katastroficzne po dywersyfikacji</b>            | <b>9 869</b>  |

Przeprowadzono test wrażliwości wykorzystując formułę standardową przy założeniu, że zwiększeniu ulega czynnik ryzyka powodzi z 0,16% na 0,20%. Była to jedna ze zmian rozważanych przez EIOPA w ramach procesu rewizji kapitałowego wymogu wypłacalności. Modyfikacja czynnika ryzyka powodzi spowodowałaby spadek wskaźnika pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności o 20,5 p.p. Przyczyną tak dużego wzrostu samego wymogu dla ryzyka katastrof naturalnych jest wyczerpanie dostępnej na dzień 31 grudnia pojemności reasekuracji katastroficznej. W rzeczywistości, można się spodziewać, że informacja o zmianie czynnika ryzyka powodzi byłaby dostępna z wystarczającym wyprzedzeniem, aby Towarzystwo zdążyło wprowadzić zmianę w programie reasekuracyjnym w celu złagodzenia negatywnego wpływu analizowanej zmiany na wskaźnik pokrycia SCR.

Tabela 24. Wrażliwość ryzyka katastroficznego na dzień 31 grudnia 2018 r. w podziale na poszczególne elementy (dane w tys. zł)

| Pozycja                                      | przed zmianą | po zmianie |
|--|--------------|------------|
| Wymóg kapitałowy dla ryzyka katastroficznego | 9 869        | 32 007     |
| Ryzyko katastrof naturalnych                 | 9 272        | 31 828     |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR           | 83 613       | 92 646     |
| Wskaźnik pokrycia SCR                        | 208,9%       | 188,4%     |

### III.1.2 Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych

W Concordii Polska TUV ryzyko to dotyczy ubezpieczeń o charakterze innych niż na życie. Kapitałowy wymóg wypłacalności w ramach tego modułu na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniósł 4 577 tys. zł. Efekt dywersyfikacji obliczany jest tutaj najpierw między ryzykiem składki i rezerw a ryzykiem związanym z rezygnacjami z umów, a następnie pomiędzy otrzymanym wymogiem z tytułu ryzyka o charakterze ubezpieczeń innych niż na życie, ryzyka o charakterze ubezpieczeń na życie (jeśli występuje) oraz ryzyka katastroficznego.

Tabela 25. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach zdrowotnych przed dywersyfikacją między podmodułami ryzyka (dane w tys. zł)

| Podmoduł ryzyka   | 31.12.2018   |
|---|--------------|
| Ryzyko składki i rezerw   | 4 226        |
| Ryzyko związane z rezygnacjami z umów   | 1 026        |
| <b>Ryzyko ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż na życie</b> | <b>4 349</b> |
| Ryzyko katastroficzne   | 707          |

### III.1.3 Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie

Concordia Polska TUW nie prowadzi działalności w zakresie ubezpieczeń na życie, a zidentyfikowane ryzyko aktuarialne w tym module związane jest ściśle ze świadczeniami rentowymi przyznawanymi z tytułu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej (linie biznesowe 4. oraz 8.). Kapitałowy wymóg wypłacalności dla tej kategorii ryzyka stanowi jedynie 0,2% BSCR przed dywersyfikacją.

### III.1.4 Dodatkowe informacje

W związku z tym, że Towarzystwo nie posiada ekspozycji wynikającej z przeniesienia ryzyka na spółki celowe (podmioty specjalnego przeznaczenia) zapisy Wytycznej 5 z Wytycznych dotyczących sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji nie mają zastosowania.

## III.2 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej, wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych. Odzwierciedla również strukturalne niedopasowanie aktywów i zobowiązań, w szczególności w odniesieniu do czasu ich trwania.

### Środki zastosowane w celu oceny ryzyk

Towarzystwo w celu ilościowego pomiaru ryzyka rynkowego wylicza kapitałowy wymóg wypłacalności stosując formułę standardową. Użyta metoda koncentruje się na ocenie ryzyka w perspektywie jednego roku przy kalibracji wynikającej z zastosowania wartości narażonej na ryzyko na poziomie ufności równym 99,5%. Dodatkowo, dokonywana jest ocena jakościowa ryzyka. W celu ochrony przed ryzykiem stopy procentowej Towarzystwo monitoruje dane makroekonomiczne, w szczególności wzrost gospodarczy i presję płacową, jako czynniki kluczowe w kontekście inflacji oraz jej odchylenia od celu inflacyjnego NBP. Towarzystwo monitoruje również rynek akcji, pomimo, iż nie alokuje tam środków, to dostrzega istotność w kontekście przesuwania się kapitałów pomiędzy klasami aktywów, a zachowanie rynku obligacji jest ujemnie skorelowane z rynkiem instrumentów udziałowych. Monitoring zachowania instrumentów dłużnych korporacyjnych notowanych oraz bieżące śledzenie danych finansowych i wiadomości ze spółek oraz ich otoczenia rynkowego pozwala ocenić poziom ryzyka kredytowego. Towarzystwo zwraca uwagę, aby nie koncentrować zbyt dużych środków w aktywach pojedynczego emitenta (z wyłączeniem obligacji Skarbu Państwa). Aktywa towarzystwa są na bieżąco monitorowane, tak, aby udział poszczególnych papierów wartościowych zmieniający się wraz z ich wyceną nie generował ryzyka koncentracji. Towarzystwo nie podejmuje inwestycji w obcej walucie, z wyłączeniem nabycia jednostek funduszu w euro. Pozycja ta, jednakże służy zabezpieczeniu pożyczki podporządkowanej.



Ryzyko rynkowe obejmuje następujące podmoduły ryzyka:

| Moduł ryzyka   | Podmoduł ryzyka  |
|----------------|--|
| Ryzyko rynkowe | ryzyko stopy procentowej<br>ryzyko spreadu kredytowego<br>ryzyko cen akcji<br>ryzyko walutowe<br>ryzyko koncentracji |

Do pomiaru ryzyka rynkowego wykorzystywana jest formuła standardowa. Kapitałowy wymóg wypłacalności ryzyka rynkowego na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniósł 25 025 tys. zł, przy sumie wymogów z poszczególnych ryzyk na poziomie 39 693 tys. zł oraz efekcie dywersyfikacji w wysokości 14 667 tys. zł. Podmodułami ryzyka rynkowego o największym znaczeniu są ryzyko spreadu kredytowego oraz ryzyko stopy procentowej, które stanowią odpowiednio 45% oraz 19% ryzyka rynkowego przed uwzględnieniem efektu dywersyfikacji.

Wartość ryzyka stopy procentowej wynika z szoku polegającego na wzroście struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. W przypadku ryzyka spreadu źródłem jego występowania są jednostki uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, w które w trakcie okresu sprawozdawczego Towarzystwo istotnie zwiększyło swoje zaangażowanie.

Tabela 26. Ekspozycja na poszczególne ryzyka rynkowe na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł).

| Podmoduł ryzyka            | Aktywa  | Zobowiązania |
|----------------------------|---------|--------------|
| Ryzyko stopy procentowej   | 457 026 | 298 682      |
| Ryzyko cen akcji           | 12 260  | 0            |
| Ryzyko spreadu kredytowego | 449 433 | 0            |
| Ryzyko koncentracji        | 461 693 | 0            |
| Ryzyko walutowe            | 19 839  | 13 130       |

Tabela 27. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka rynkowego na dzień 31 grudnia 2018 r. w podziale na podmoduły (dane w tys. zł)

| Podmoduł ryzyka            | 31.12.2018 |
|----------------------------|------------|
| Ryzyko stopy procentowej   | 7 583      |
| Ryzyko cen akcji           | 5 231      |
| Ryzyko spreadu kredytowego | 17 855     |
| Ryzyko koncentracji        | 7 344      |
| Ryzyko walutowe            | 1 680      |
| Efekt dywersyfikacji       | -14 667    |
| Całkowite ryzyko rynkowe   | 25 025     |

### Istotne koncentracje ryzyka

Concordia Polska T UW nie identyfikuje istotnych koncentracji ryzyka rynkowego.

### Techniki ograniczania ryzyka i monitorowanie ich skuteczności

Concordia Polska T UW zarządza ryzykiem rynkowym głównie poprzez jego ograniczanie. W tym celu realizuje ostrożną politykę inwestycyjną, ukierunkowaną na optymalizację przychodów z lokat przy jednoczesnym założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji oraz zachowaniu odpowiedniego poziomu płynności alokowanych środków. Ponadto, ograniczaniu ryzyka rynkowego służy podejmowanie współpracy z kontrahentami o wysokiej jakości kredytowej oraz dbałość o odpowiednią dywersyfikację portfela

instrumentów finansowych. Sformułowana w ten sposób strategia inwestycyjna wpływa na kształtowanie się struktury lokat Towarzystwa. Struktura lokat została szerzej opisana w sekcji III.4. Ryzyko płynności.

### Analiza wrażliwości na ryzyko

Towarzystwo przeprowadziło testy warunków skrajnych dla istotnych ryzyk rynkowych tj. ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka spreadu kredytowego.

Test dla ryzyka stopy procentowej został przeprowadzony przy założeniu pogłębienia o 10% szoków dla struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka zdefiniowanych w ramach formuły standardowej. Modyfikacja ta doprowadziła do wzrostu kapitałowego wymogu wypłacalności o 141 tys. zł i spadku wskaźnika pokrycia SCR o 0,3 p.p.

Tabela 28. Wrażliwość ryzyka stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja                            | przed zmianą | po zmianie |
|------------------------------------|--------------|------------|
| Ryzyko rynkowe                     | 25 025       | 25 268     |
| Ryzyko stopy procentowej           | 7 583        | 8 311      |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR | 83 613       | 83 754     |
| Wskaźnik pokrycia SCR              | 208,9%       | 208,6%     |

Test dla ryzyka spreadu kredytowego zakłada modyfikację założeń formuły standardowej polegającą na objęciu obligacji skarbowych i komunalnych wymogiem kapitałowym. Wymóg kapitałowy po zmianie został obliczony przy założeniu, że czynniki ryzyka *stress* dla obligacji skarbowych i komunalnych nie są równe 0, a przyjmują wartości takie same jak obligacje korporacyjne o najlepszym stopniu jakości kredytowej. W wyniku wprowadzonej modyfikacji kapitałowy wymóg wypłacalności wzrósł o 6 305 tys. zł, a wskaźnik pokrycia SCR spadł o 14,1 p.p.

Tabela 29. Wrażliwość ryzyka spreadu kredytowego na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja                            | przed zmianą | po zmianie |
|------------------------------------|--------------|------------|
| Ryzyko rynkowe                     | 25 025       | 35 287     |
| Ryzyko spreadu kredytowego         | 17 855       | 28 998     |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR | 83 613       | 89 919     |
| Wskaźnik pokrycia SCR              | 208,9%       | 194,9%     |

### III.3 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe odzwierciedla możliwe straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszenia się ich zdolności kredytowej.

#### Środki zastosowane w celu oceny ryzyk

Concordia Polska TUW ocenia ryzyko kredytowe niewykonania zobowiązania przez kontrahenta ilościowo. Do pomiaru Towarzystwo stosuje formułę standardową, która koncentruje się na ocenie ryzyka w perspektywie jednego roku przy kalibracji wynikającej z zastosowania wartości narażonej na ryzyko na poziomie ufności równym 99,5%.

Tabela 30. Kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja   | 31.12.2018 |
|---|------------|
| Ekspozycje typu I   | 14 251     |
| Ekspozycje typu II  | 1 257      |
| Efekt dywersyfikacji w ramach modułu ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta | -292       |
| Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta po dywersyfikacji                    | 15 216     |

Ekspozycje typu I w Towarzystwie obejmują ekspozycje z tytułu następujących pozycji:

- kwoty należne z tytułu umów reasekuracji;
- należności i zobowiązania z tytułu reasekuracji;
- środki pieniężne na rachunkach bankowych oraz w funduszach inwestycyjnych.

Ekspozycje typu II w Towarzystwie obejmują ekspozycje z tytułu następujących pozycji:

- należności od ubezpieczających;
- należności od pośredników ubezpieczeniowych;
- pozostałe należności.

### Istotne koncentracje ryzyka

Concordia Polska T UW nie identyfikuje istotnych koncentracji ryzyka kredytowego niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

### Techniki ograniczania ryzyka i monitorowanie ich skuteczności

Towarzystwo zarządzania ryzykiem kredytowym głównie poprzez jego ograniczanie. Ograniczeniu ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta w zakresie umów reasekuracji biernej służy m.in. stosowanie *Procedury wyboru reasekuratorów*, która stanowi m.in. o tym jakie warunki muszą spełniać podmioty, z którymi Towarzystwo podejmuje współpracę. W zakresie ryzyka wynikającego z obszaru rozliczeń z ubezpieczającymi oraz z pośrednikami ubezpieczeniowymi ograniczaniu ryzyka służą odpowiednie procesy i rozwiązania windykacyjne.

Skuteczność wykorzystywanych technik ograniczania ryzyka podlega cyklicznemu monitorowaniu. Głównym narzędziem do tego wykorzystywanym jest kalkulacja kapitałowego wymogu wypłacalności z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta z częstotliwością kwartalną, co umożliwia weryfikację czy wymóg nie przekracza przyjętego limitu przeznaczonego na to ryzyko.

### Analiza wrażliwości na ryzyko

Towarzystwo przeprowadziło test wrażliwości na ryzyko kredytowe niewykonania zobowiązania przez kontrahenta polegający na pogorszeniu stopnia jakości kredytowej o 1 punkt w stosunku do reasekuratora o największym udziale w stracie z tytułu niewykonania zobowiązania przez kontrahenta (udział ten wyniósł 22%). Zmiana ta spowodowałaby spadek wskaźnika pokrycia SCR o 5,6 p.p.

Tabela 31. Wrażliwość ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja   | przed zmianą | po zmianie |
|---|--------------|------------|
| Wymóg kapitałowy dla ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta | 15 216       | 18 684     |
| Ekspozycje typu I   | 14 251       | 17 722     |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR                                      | 83 613       | 85 963     |
| Wskaźnik pokrycia SCR   | 208,9%       | 203,3%     |

## III.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności odnosi się do posiadania przez Towarzystwo niewystarczających środków do dyspozycji, aby wywiązać się ze swoich zobowiązań, w tym w szczególności tych, dotyczących wypłaty odszkodowań i świadczeń.

### Środki zastosowane w celu oceny ryzyka

Towarzystwo, w celu analizy ryzyka płynności wykorzystuje ekspercką wiedzę z zakresu ekonomii, finansów i inwestycji, jednocześnie, rozwijając narzędzia wspierające ocenę ryzyka oraz podejmowanie decyzji w zakresie ryzyka płynności. Ryzyko jest monitorowane w sposób ciągły poprzez sprawdzanie sald rachunków bankowych i spodziewanych zwrotów z inwestycji, biorąc pod uwagę zapadalność lokat i innych

instrumentów. Ważną rolę w zarządzaniu ryzykiem płynności pełni Komitet Inwestycyjny, który co miesiąc dokonuje przeglądu posiadanych inwestycji, a także podejmuje decyzje dotyczące istotnych transakcji kupna i sprzedaży. Towarzystwo inwestuje co najmniej 85% środków w dłużne papiery wartościowe, z czego zdecydowana większość alokowana jest w dług emitowany, bądź gwarantowany przez Skarb Państwa. Inwestycje w komercyjne papiery dłużne lokowane są w obligacjach spółek o wysokiej jakości i takich, co do których, płynność finansowa nie budzi zastrzeżeń. Towarzystwo, przed inwestycją, a także na bieżąco, w trakcie jej trwania analizuje czas wymagany, aby posiadane aktywo skonwertować na gotówkę.

### **Istotne koncentracje ryzyka**

Towarzystwo unikało ryzyka koncentracji poprzez zapewnienie wysokiego poziomu dywersyfikacji portfela. W ramach przyjętej polityki inwestycyjnej towarzystwo nie lokuje znacznych środków w papiery wartościowe jednego emitenta z wyjątkiem obligacji Skarbu Państwa, bądź obligacji przez Skarb Państwa gwarantowanych. Towarzystwo w celu poprawy dywersyfikacji i unikania ryzyka koncentracji nawet w obligacjach Skarbu Państwa alokowało środki w różnych seriach obligacji, a także w różnych terminach zapadalności. Towarzystwo ze względów na chęć uzyskania wysokiej płynności inwestowało środki również za pośrednictwem funduszy inwestycyjnych, do poziomu około 1/3 portfela. Taka alokacja jednakże, nie powoduje nadmiernej koncentracji aktywów, gdyż każdy z wykorzystywanych funduszy jest wysoce zdywersyfikowany, zarówno pomiędzy obligacje skarbowe, komunalne jak i korporacyjne.

### **Techniki ograniczania ryzyka i monitorowanie ich skuteczności**

Aby ograniczyć ryzyko, Towarzystwo prognozuje przyszłe przepływy pieniężne opierając się na znanych zobowiązaniach, pozostawiając odpowiedni margines na nieprzewidziane zdarzenia. Ponadto, realizowana polityka inwestycyjna opiera się na inwestowaniu w instrumenty finansowe, które pozwalają na podstawienie do dyspozycji gotówki w odpowiednio krótkim czasie. Towarzystwo zarządza ryzykiem płynności, poprzez ciągły jego monitoring i ocenę. Aspekt zarządzania płynnością w bieżącej działalności inwestycyjnej jest nad wyraz istotny, środki nie są lokowane w aktywach o niskiej płynności. Jednocześnie Towarzystwo dba, aby realizować inne cele działalności lokacyjnej – w szczególności bezpieczeństwo środków, a co za tym idzie – dążenie do minimalizacji innych kategorii ryzyka takich jak ryzyko rynkowe czy kredytowe.

### **Ryzyko w okresie sprawozdawczym**

W okresie sprawozdawczym od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. w ryzyku płynności nie wystąpiły istotne zagrożenia dla płynności. Płynność była przez cały okres utrzymywana na wysokim poziomie, dzięki alokacji aktywów głównie w obligacje Skarbu Państwa, a także w fundusze pieniężne i płynnościowe.

W 2018 r. Towarzystwo utrzymywało alokację około jednej trzeciej portfela w funduszach pieniężnych, co oprócz podniesienia poziomu dywersyfikacji dawało dostęp do zgromadzonych na rejestrach środków w czasie 24 godzin. Około 1/4 aktywów została powierzona w zarządzanie zewnętrznemu podmiotowi w ramach strategii asset management zakładającej inwestowanie głównie w obligacje Skarbu Państwa oraz obligacje korporacyjne o wysokiej jakości i płynności. Z kolei niecałe 5% zostało ulokowane w funduszu zagranicznym zabezpieczonym walutowo inwestującym w szerokie spektrum instrumentów dłużnych. Pośród bezpośrednio dokonanych inwestycji dominowały również obligacje Skarbu Państwa i instytucji ponadnarodowych. Obligacje korporacyjne, które znalazły się w portfelu to instrumenty emitowane przez wysokiej jakości spółki notowane na głównym rynku GPW w Warszawie. Jedynymi aktywami, które można określić mianem niepłynnych to nienotowane instrumenty udziałowe, których łączny udział wynosił mniej niż 1% łącznej wartości aktywów na dzień 31 grudnia 2018r.

Alokacja aktywów umożliwia dostęp do 105 milionów złotych za pośrednictwem funduszy pieniężnych w czasie 24 godzin bez ryzyka spreadu.

Tabela 32. Struktura portfela aktywów na dzień 31 grudnia 2018 r. wg skali płynności (1 - płynność najwyższa, 5 - płynność najniższa)

| Skala | Aktywo   | Udział |
|-------|--|--------|
| 1     | obligacje Skarbu Państwa / fundusze pieniężne / lokaty   | 78,4%  |
| 2     | notowane na Catalyst obligacje korporacyjne wysokiej jakości spółek notowanych na giełdzie / pozostałe fundusze inwestycyjne krajowe | 14,2%  |
| 3     | obligacje korporacyjne / fundusze inwestycyjne zagraniczne   | 6,4%   |
| 4     | obligacje korporacyjne niepłynne   | 0,3%   |
| 5     | udziały nienotowane  | 0,7%   |

### Analiza wrażliwości na ryzyko

Towarzystwo przeprowadziło testy warunków skrajnych w oparciu o *Metodykę przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i reasekuracji za 2016 rok* wydanej przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Scenariusz testowy zakłada konieczność spieniężenia przez Towarzystwo w ciągu 2 dni roboczych aktywów na wypłatę świadczeń w wartości odpowiadającej 5-krotności piątej najwyższej dziennej wypłacie świadczeń w ciągu ostatnich 5 lat (tj. lata 2014-2018) przy jednoczesnym ograniczeniu zbywalności lokat. Przyjmuje się założenie, że Towarzystwo składa zlecenie sprzedaży aktywów po cenie niższej niż rynkowa o dyskonto. W przypadku Concordii Polska TUW kwota podlegająca natychmiastowemu upłynnieniu wynosiła 29 169 tys. zł, a ze względu na rodzaj sprzedawanych aktywów (fundusze inwestycyjne, lokaty terminowe w banku, środki na rachunku bieżącym) strata z tego tytułu wyniosła 438 tys. zł.

### Kwota oczekiwanych zysków z przyszłych składek

Kwota oczekiwanych zysków z przyszłych składek obliczona zgodnie z art. 260 ust. 2. Aktu delegowanego na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 4 408 tys. zł.

## III.5 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne w rozumieniu formuły standardowej jest definiowane jako ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych.

### Środki zastosowane w celu oceny ryzyka

Towarzystwo stosuje formułę standardową w celu pomiaru ryzyka. Na dzień 31 grudnia 2018 r. kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka operacyjnego wyniósł 11 704 tys. zł.

Ten wymóg kapitałowy został obliczony w oparciu o ekspozycje na ryzyko operacyjne mierzone wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (bez marginesu ryzyka) oraz wartością składki zarobionej brutto.

Tabela 33. Ekspozycja na ryzyko operacyjne na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja  | 31.12.2018 |
|--|------------|
| Składka zarobiona brutto w 2017 r.                               | 391 058    |
| Składka zarobiona brutto w 2018 r.                               | 390 137    |
| Najlepsze oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto | 280 504    |

Dodatkowo, Towarzystwo przeprowadza własny pomiar ryzyka operacyjnego tzw. Samoocenę ryzyka operacyjnego. Jest to wewnętrzne badanie obejmujące wszystkie jednostki organizacyjne Towarzystwa przeprowadzane co najmniej raz do roku. Badanie to polega na identyfikacji poszczególnych ryzyk operacyjnych już występujących w działalności Towarzystwa oraz takich, które mogą się dopiero pojawić w horyzoncie planowania biznesowego, oraz przypisaniu im prawdopodobieństwa, poziomu ryzyka w poszczególnych latach i straty finansowej. Dla każdego rozpoznanego zagrożenia za wartość ryzyka operacyjnego przyjęto iloczyn tych trzech czynników. Wyliczenia przeprowadzono z dokładnością do roku. W

analizie uwzględniono zarówno zdarzenia, które obejmuje formuła standardowa jak i zdarzenia, które w opinii Towarzystwa stanowią istotną część profilu ryzyka, lecz nie są ujęte w formule standardowej.

Towarzystwo, w celu kwantyfikacji ryzyka operacyjnego, przeprowadziło jego jakościową i ilościową analizę. Badanie wykazało, że zdarzenia zawarte w formule standardowej obejmują 99% wartości skwantyfikowanego ryzyka operacyjnego. W wyniku badania wyszczególniono jako istotne m.in. następujące ryzyka (stanowiące łącznie 59% własnego oszacowania wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego):

- Ryzyko niewłaściwie zorganizowanych procesów

Ryzyko związane z niewłaściwą lub niewystarczającą organizacją procesów, brakiem ich ciągłości, niewłaściwym podziałem zadań i kompetencji lub niezapewnieniem odpowiednich zasobów do realizacji zdefiniowanych i/lub koniecznych procesów. Zakład przeciwdziała realizacji tego ryzyka poprzez tworzenie odpowiednich schematów i regulaminów określających podział zadań zarówno między jednostki organizacyjne jak i pracowników poszczególnych biur, tworzenie systemu zgłaszania incydentów oraz odpowiednie planowanie i monitorowanie budżetu. Ponadto Towarzystwo definiuje punkty krytyczne w procesach i wdraża plany awaryjne.

- Ryzyko zasobów ludzkich

Ryzyko związane z utratą kluczowych pracowników, z niemożnością pozyskania i utrzymania pracowników i menedżerów o odpowiednich kwalifikacjach. W celu ograniczenia ryzyka zasobów ludzkich Towarzystwo przeprowadza identyfikację pracowników kluczowych i zapewnienie ich zastępowalności w jednostkach organizacyjnych. Ponadto Zakład opracowuje plan awaryjny na wypadek utraty kluczowych pracowników oraz promuje kulturę dzielenia się wiedzą pomiędzy pracownikami i menadżerami.

- Ryzyko zakłócenia funkcjonowania oraz awarii systemów

Ryzyko zakłóceń działalności Zakładu ubezpieczeń wskutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych. Towarzystwo zapobiega realizacji ryzyka na płaszczyźnie planowania i organizacji (m.in. poprzez odseparowanie obszaru rozwoju IT od obszaru utrzymania), płaszczyźnie projektowania i rozwoju (wdrożenie zasad prowadzenia projektów informatycznych) oraz płaszczyźnie utrzymania i ciągłości działania (posiadanie przez Zakład planów awaryjnych, procedur back-up oraz procedur odtworzeniowych).

- Ryzyko konkurencji i otoczenia rynkowego

Zakład ubezpieczeń rozumie to ryzyko jako zwiększoną konkurencję w kluczowym segmencie klientów rolnych objawiającą się przez wejście w ostatnim roku kilku nowych firm na ten rynek. Dodatkowym czynnikiem ryzyka są decyzje polityczne mogące ograniczać konkurencyjność w tym segmencie. Mając na uwadze to ryzyko Towarzystwo w ramach oceny ciągłej zgodności z wymogami kapitałowymi i z wymogami dotyczącymi rezerw w systemie Wypłacalność II stworzyło scenariusze dodatkowe prognozujące sytuację Towarzystwa w przypadku materializacji tego ryzyka poprzez realizację mniejszego przypisu niż planowany.

Zakład uzupełnił definicję ryzyka operacyjnego stosowaną w formule standardowej o dodatkowe zdarzenia, dla których wymóg stanowi ok. 1% własnego oszacowania wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego:

- Ryzyko otoczenia prawnego

Ryzyko wynikające z braku zdolności dostosowania profilu ryzyka zakładu ubezpieczeń do nagłych lub nieprzewidzianych zmian w otoczeniu prawnym. Zakład ogranicza ryzyko przede wszystkim poprzez monitoring otoczenia prawnego,

- Ryzyko wizerunkowe

Ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku Zakładu ubezpieczeń przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną. Do

utruty reputacji mogą prowadzić m.in. takie zdarzenia: potencjalne ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, niekorzystny rozgłos w mediach związany z wynikami finansowymi, produktami, działalnością partnerów, pracowników lub współpracowników zakładu ubezpieczeń, szkoda dotycząca pracowników lub aktywów zakładu ubezpieczeń, zakłócenia w normalnej działalności Zakładu ubezpieczeń, reklamacje klientów. Towarzystwo ogranicza ryzyko poprzez m.in. działania compliance oraz szkolenia i dobór pracowników pod kątem zapewnienia jakości usług.

### Istotne koncentracje ryzyka

Jako największą koncentrację ryzyka operacyjnego pod względem finansowym należy wskazać zagrożenie związane z cyberbezpieczeństwem, w tym potencjalnym wyciekiem danych. Dynamika rozwoju cyberprzestępczości w ostatnich latach przyspiesza, co wymaga znacznego zwiększenia nakładów technicznych na zabezpieczenia oraz podnoszenie świadomości wśród pracowników i klientów.

### Techniki ograniczania ryzyka i monitorowanie ich skuteczności

Ryzyko operacyjne zarządzane jest przez zestaw działań ograniczających ryzyko, wyznaczony przez poszczególne jednostki organizacyjne i zaakceptowane przez Menedżera ds. Zarządzania Ryzykiem. Realizacja tych działań w cyklu kwartalnym podlega monitorowaniu przez Komitet Zarządzania Ryzykiem. Oprócz cyklicznego monitorowania działań mitygujących ryzyko wyznaczonych w sesji samooceny – podczas każdego z posiedzeń Komitetu Zarządzania Ryzykiem stałym punktem jest zgłaszanie nowych ryzyk zaobserwowanych w ostatnim kwartale, bądź też istotnych zmian w profilu istniejących ryzyk. Wszystkie zdarzenia dotyczące realizacji ryzyka operacyjnego odnotowywane są w rejestrze ryzyka operacyjnego prowadzonym przez Biuro Zarządzania Ryzykiem. Rejestr zawiera informacje na temat daty zdarzenia, konsekwencji finansowych i pozafinansowych oraz opis środków zaradczych i działań mitygujących na przyszłość. Wnioski z analizy rejestru uwzględniane są przy szacowaniu ryzyka operacyjnego przy kolejnym przebiegu procesu samooceny ryzyka.

### Analiza wrażliwości na ryzyko

Towarzystwo przeprowadziło analizę wrażliwości ryzyka operacyjnego przy założeniu zwiększenia o 10% parametrów formuły standardowej wykorzystywanych w składniku  $Op_{premiums}$  oraz  $Op_{provisions}$ . W wyniku wprowadzonej modyfikacji kapitałowy wymóg wypłacalności wzrósł o 1 139 tys. zł, a wskaźnik pokrycia SCR spadł o 2,7 p.p.

Tabela 34. Wrażliwość ryzyka operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Pozycja                            | przed zmianą | po zmianie |
|------------------------------------|--------------|------------|
| Ryzyko operacyjne                  | 11 704       | 12 875     |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności SCR | 83 613       | 84 752     |
| Wskaźnik pokrycia SCR              | 208,9%       | 206,2%     |

## III.6 Pozostałe istotne ryzyka

### Środki zastosowane w celu oceny ryzyka, techniki ograniczania ryzyka i monitorowanie ich skuteczności

W ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) Towarzystwo przeprowadziło analizę profilu ryzyka pod kątem występowania odchyień od założeń leżących u podstaw obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności. Na tej podstawie zidentyfikowano istotne ryzyka, które nie zostały ujęte w formule standardowej. Zgodnie z Matrycą ryzyka przedstawioną w sekcji II.3.2. są to:

- Ryzyko płynności (zostało opisane w sekcji III.4.)
- Ryzyko utraty reputacji (wizerunkowe) – ryzyko to podlega ocenie ilościowej w ramach Samooceny ryzyka operacyjnego i zostało opisane w ramach sekcji III.5.

- Ryzyko katastroficzne dot. ubezpieczeń upraw rolnych

Na potrzeby oszacowania ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności wymóg ten został obliczony jako oczekiwana strata środków własnych w wyniku zajścia katastrofy upraw występującej raz na 200 lat. Na potrzeby wyznaczenia wymogu, określono jaką wartość miałyby szkody wygenerowane przez katastrofę występującą z określoną powyżej częstotliwością, a następnie obliczono wartość szkód przypadającą na udziale reasekuratorów, biorąc pod uwagę aktualny program reasekuracji oraz koszty jakie będą związane z rozliczeniem szkód. Ostatecznie wymóg mierzony jest stratą środków własnych jaka wynikałaby z powstania katastrofy w porównaniu do sytuacji braku katastrofy. Ryzyko katastroficzne dotyczące upraw poddano dywersyfikacji z ryzykiem powodzi oraz ryzykiem huraganu tym samym otrzymując oszacowanie wymogu kapitałowego dla podmodułu ryzyka katastrof naturalnych.

Portfel ubezpieczeń upraw rolnych stanowi znaczącą część portfela ubezpieczeń Towarzystwa i ma strategiczne znaczenie. Jednocześnie narażony jest na duże wahania wskaźnika szkodowości, głównie ze względu na występujące ryzyko katastroficzne szkód głównie z ryzyka ujemnych skutków przezimowania. Towarzystwo ogranicza to ryzyko stosując ostrożne zasady w przyjmowaniu ryzyka do ubezpieczenia oraz wykorzystując odpowiednio dopasowane programy reasekuracyjne.

### **Istotne koncentracje ryzyka**

W stosunku do pozostałych istotnych ryzyk Concordia Polska TUW nie identyfikuje istotnych koncentracji.

### **Analiza wrażliwości na ryzyko**

Wyniki przeprowadzonych analiz w stosunku do pozostałych istotnych ryzyk zostały przedstawione w części dotyczącej wyników testów warunków skrajnych przeprowadzonych w ramach własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA).

## **III.7 Wszelkie inne informacje**

### **Zasada „ostrożnego inwestora”**

Lokując środki Towarzystwo kieruje się zasadą „ostrożnego inwestora”. W 2018 r. Towarzystwo alokowało środki jedynie w aktywa, co do których miało jasność, jakie ryzyka takiej alokacji towarzyszą. Inwestując w dane instrumenty zarówno pośrednio, poprzez usługę asset management, czy też jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych jak i bezpośrednio nabywając obligacje Skarbu Państwa zakład był w stanie określić, mierzyć i monitorować ryzyko związane z inwestycją. Nieliczne inwestycje w obligacje korporacyjne były poprzedzone dokładną analizą. Do portfela trafiły jedynie obligacje spółek o ugruntowanej pozycji na rynku ze zdolnością do obsługi zadłużenia, takie jak PEKAO SA, PKO BP Bank Hipoteczny, czy Alior Bank SA.

Aktywa, zwłaszcza te stanowiące pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego oraz kapitałowego wymogu wypłacalności, były lokowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość oraz płynność. Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych były lokowane w sposób odpowiadający charakterowi i czasowi trwania zobowiązań ubezpieczeniowych. Zakład nie korzystał z możliwości inwestycji w instrumenty pochodne.

Wartość aktywów, które znalazły się w portfelu zakładu, a nie są dopuszczone do obrotu, jest niska i nie stanowi ryzyka dla portfela z punktu widzenia zakładu. Poprzez korzystanie z usługi asset management i inwestowania za pośrednictwem jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych zakład zapewnił odpowiedni poziom dywersyfikacji inwestycji unikając ryzyka koncentracji sektorowej oraz alokacji w jedną emisję danego emitenta. Ryzyko niewypłacalności emitenta jest minimalizowane poprzez inwestycje w instrumenty dłużne emitowane, bądź poręczane przez Skarb Państwa.



# **Rozdział IV**

## **Wycena do celów wypłacalności**

Sprawozdanie finansowe (zwane dalej statutowym) sporządzone za 12 miesięcy od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Towarzystwo przygotowuje stosownie do postanowień:

- Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 351)
- Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji z dnia 12.04.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 562),
- Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych z dnia 12 grudnia 2001 r. (Dz.U. z 2017 poz.277 z dnia 16.02.2017 r.).
- Innymi aktami prawnymi mającymi zastosowanie do sprawozdania finansowego są:
  - Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r. (Dz.U. z 2018 poz. 999).

W celu przygotowania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Towarzystwo dokonuje przekształcenia sprawozdania statutowego do wymogów Wypłacalność II. Sprawozdanie niniejsze zawiera więc informacje dotyczące wyceny istotnych pozycji bilansowych, a także porównanie zasad wyceny dla celów wypłacalności do zasad wyceny zastosowanych do sporządzenia sprawozdania statutowego. Towarzystwo wycenia aktywa i zobowiązania dla celów wypłacalności w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Za podstawową metodę wyceny aktywów i zobowiązań uznaje się więc cenę rynkową notowaną na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań.

W przypadku, gdy zastosowanie powyższej wyceny nie jest możliwe stosuje się odpowiednio metody według poniższej hierarchii:

1. Ceny rynkowe notowane na aktywnych rynkach podobnych aktywów i zobowiązań, dokonując korekt odzwierciedlających czynniki specyficzne dla danego składnika aktywów lub zobowiązań w tym:
  - charakter lub lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań,
  - stopień, w jakim dane używane do wyceny są powiązane z pozycjami, które są porównywalne z danymi składnikami aktywów lub zobowiązań oraz
  - obrót lub poziom aktywności na rynkach, na których są obserwowalne dane do używania wyceny.
2. Jeżeli nie jest możliwe zastosowanie wyceny (wg powyższych wskazań), stosuje się alternatywne metody wyceny z wykorzystaniem w jak największym stopniu obserwowalnych danych rynkowych przy zastosowaniu poniższych metod:
  - Wyceny dokonuje się przy wykorzystaniu cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne aktywa (podejście rynkowe).
  - Wycenia się poprzez dyskontowanie przyszłych kwot takich jak przepływy pieniężne, przychody lub koszty (podejście dochodowe).
  - Ustalenie ceny, która zostałaby otrzymana w zamian za składnik aktywów, oparty na koszcie, który musiałby ponieść kupujący, aby nabyć składnik aktywów lub wytworzyć jego zamiennik o porównywalnej jakości, skorygowanym o jego zużycie (podejście kosztowe).

Przy wycenie aktywów i zobowiązań uwzględnia się zasadę istotności przy jednoczesnym uwzględnieniu charakteru oraz skali i złożoności ryzyk, a także wielkości kosztów, które mogłyby zostać poniesione w celu dostosowania do wymaganych metod wyceny. Przy wycenie aktywów i zobowiązań do wartości godziwej możliwe jest zastosowanie uproszczeń i przyjęcie składnika aktywów lub zobowiązań według zasad zastosowanych przy sporządzaniu sprawozdań statutowych. Aktywa i zobowiązania wyceniane są przy założeniu kontynuacji działalności Towarzystwa.

W 2018 roku wprowadzono następujące zmiany w zakresie zasad rachunkowości oraz wyceny:

- wprowadzono zmianę parametrów służących do wyceny nienotowanych instrumentów finansowych

- zmianę sposobu ustalania wskaźników służących do analizy spłacalności należności od ubezpieczających,
- wdrożono zasady i sposób ujęcia w sprawozdaniach finansowych rozliczeń z tytułu koasekuracji wiodącej.

## IV.1 Aktywa

Aktywa wyceniane są przy zastosowaniu podejścia rynkowego bazującego na ocenie ryzyka. Oznacza to, że są wyceniane w wartości godziwej, czyli kwocie, za jaką mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji na warunkach rynkowych.

Tabela 35. Aktywa dla celów wypłacalności (dane w tys. zł)

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|---|----------------|------------|------------|
| Wartość firmy   | R0010          |            |            |
| Aktywowane koszty akwizycji   | R0020          |            |            |
| Wartości niematerialne i prawne   | R0030          | 0          | 0          |
| Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego   | R0040          | 0          | 0          |
| Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych   | R0050          | 0          | 0          |
| Nieruchomości, maszyny i urządzenia do użytku własnego  | R0060          | 6 412      | 5 001      |
| Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) | R0070          | 383 468    | 458 967    |
| Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)   | R0080          | 0          | 0          |
| Lokaty w jednostkach podporządkowanych (udziały kapitałowe)   | R0090          | 888        | 955        |
| Akcje   | R0100          | 5 608      | 2 532      |
| Akcje – notowane  | R0110          | 0          | 0          |
| Akcje – nienotowane   | R0120          | 5 608      | 2 532      |
| Obligacje   | R0130          | 200 616    | 300 092    |
| Obligacje rządowe i komunalne   | R0140          | 139 656    | 208 399    |
| Obligacje korporacyjne  | R0150          | 60 960     | 91 693     |
| Obligacje strukturyzowane   | R0160          | 0          | 0          |
| Zabezpieczone papiery wartościowe   | R0170          | 0          | 0          |
| Fundusze inwestycyjne   | R0180          | 167 950    | 138 935    |
| Instrumenty pochodne  | R0190          | 0          | 0          |
| Depozyty bankowe inne niż środki pieniężne  | R0200          | 8 405      | 16 453     |
| Pozostałe lokaty  | R0210          | 0          | 0          |
| Aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym                   | R0220          | 0          | 0          |
| Pożyczki i hipoteki   | R0230          | 0          | 0          |
| Pożyczki i hipoteki dla osób fizycznych   | R0240          | 0          | 0          |
| Inne pożyczki i hipoteki  | R0250          | 0          | 0          |
| Kredyty i pożyczki pod zastaw polisy  | R0260          | 0          | 0          |
| Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:  | R0270          | -3 217     | 31 328     |

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017     | 31.12.2018     |
|---|----------------|----------------|----------------|
| Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie   | R0280          | -3 361         | 31 207         |
| Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym | R0310          | 144            | 121            |
| Depozyty u cedentów   | R0350          | 0              | 0              |
| Należności z tytułu ubezpieczeń (w tym od ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych)   | R0360          | 13 837         | 18 669         |
| Należności z tytułu reasekuracji  | R0370          | 31 430         | 543            |
| Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)   | R0380          | 610            | 787            |
| Akcje własne  | R0390          | 0              | 0              |
| Kwoty należnych, a nieopłaconych pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego   | R0400          | 0              | 0              |
| Środki pieniężne  | R0410          | 3 381          | 4 387          |
| Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)   | R0420          | 48 683         | 4 854          |
| <b>Aktywa ogółem</b>  | <b>R0500</b>   | <b>484 604</b> | <b>524 535</b> |

#### IV.1.1 Wycena instrumentów finansowych dla celów wypłacalności

**Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)**

| Rodzaj lokaty                              | Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR  | Różnica    |
|--|---------------------------|----------------|------------|
| Lokaty w jednostkach podporządkowanych     | 955                       | 985            | -30        |
| Akcje                                      | 2 532                     | 2 532          | 0          |
| Obligacje rządowe i komunalne              | 208 399                   | 208 399        | 0          |
| Obligacje korporacyjne                     | 91 693                    | 91 693         | 0          |
| Fundusze inwestycyjne                      | 138 935                   | 138 935        | 0          |
| Depozyty bankowe inne niż środki pieniężne | 16 453                    | 16 453         | 0          |
| <b>Suma</b>                                | <b>458 967</b>            | <b>458 997</b> | <b>-30</b> |

##### A. *Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Lokaty (z wyjątkiem udziałów w jednostkach podporządkowanych) wycenia się według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów, a gdy zastosowanie tej metody nie jest możliwe, Towarzystwo do wyceny stosuje alternatywne metody wyceny. Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

##### B. *Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Wycena dla celów wypłacalności ustalana jest analogicznie, jak w przypadku wyceny na potrzeby sprawozdania statutowego. Wyjątkiem od tej zasady są udziały w jednostkach podporządkowanych, których wycena została opisana w dalszej części niniejszej sekcji.

### ***Kryteria oceny aktywnego obrotu regulowanego (aktywnego rynku)***

Aktywny rynek regulowany to działający w sposób stały system obrotu instrumentami finansowymi, na którym transakcje dotyczące aktywów finansowych lub zobowiązań odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczyć informacji na temat cen instrumentów, które zostały dopuszczone do publicznego obrotu na tym rynku, a ceny tego rynku podawane są do publicznej informacji i w każdym dniu roboczym dostępne są wiarygodne kwotowania tych cen.

Kryterium na podstawie, którego określa się czy rynek jest aktywny, jest czas i ilość zrealizowanych na tym rynku transakcji w ciągu ostatnich trzech miesięcy od daty wyceny. Jeżeli liczba transakcji jest równa lub wyższa od 5, wówczas badany rynek uznaje się za aktywny. Źródłem danych na temat ilości przeprowadzanych transakcji jest rynek regulowany (GPW Catalyst, BondSpot Treasury Poland). W przypadku braku transakcji na powyżej wymienionych rynkach, analiza oparta jest na informacjach udostępnionych na platformie informacyjnej terminala Bloomberg, lokaty wycenione przy wykorzystaniu takiej analizy uznaje się jednak za wycenę przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny.

Kryteria aktywności rynku weryfikowane są każdorazowo przy sporządzaniu wyceny instrumentów finansowych (na koniec każdego miesiąca, nie rzadziej niż na koniec kwartału), a dokumentacja związana z tą analizą bazuje na ogólnodostępnych statystykach/biuletynach/danych publikowanych przez BondSpot S.A. oraz GPW Catalyst i stanowi nieodłączny element każdej wyceny.

### ***Wycena lokat, gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych nie jest możliwe***

W przypadku braku aktywnego rynku dla wycenianego instrumentu finansowego, w pierwszej kolejności dokonuje się analizy rynku w celu ustalenia instrumentu o podobnych parametrach, tego samego emitenta. Następnie wyznaczana jest stopa dyskonta przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem stopy wolnej od ryzyka określonej na podstawie krzywej dochodowości sporządzonej przez EIOPA oraz wypadkowej stóp rynkowych (WIBOR, IRS, FRA).

### ***Obligacje skarbowe***

Obligacje skarbowe, dla których liczba transakcji w ciągu trzech ostatnich miesięcy od daty wyceny spełniła kryterium aktywności rynku, Towarzystwo wycenia na podstawie ceny fix z dnia wyceny pochodzącej z rynku Treasury BondSpot Poland, który to rynek jest głównym rynkiem handlu obligacjami Skarbu Państwa i tym samym najlepiej odzwierciedla wartość godziwą tych instrumentów w każdym dniu wyceny. Cena fix pochodząca z drugiego fixingu skarbowych papierów wartościowych jest ogólnodostępna i publikowana przez BondSpot S.A. na jej stronie internetowej. Wycenia się więc według ceny rynkowej.

Obligacje skarbowe, dla których liczba transakcji w ciągu trzech ostatnich miesięcy od daty wyceny nie spełniła kryterium aktywności rynku (dotyczy głównie obligacji o odległym terminie wykupu), wycenia się do wartości godziwej modelem bazującym na zdyskontowanych przyszłych przepływach pieniężnych z zastosowaniem stopy wolnej od ryzyka.

### ***Obligacje komunalne***

Obligacje komunalne posiadane przez Towarzystwo są instrumentami nienotowanymi na rynku. Z uwagi na bardzo małą płynność tego rodzaju instrumentów, wynikającą z lepszej rentowności w stosunku do obligacji skarbowych, a jednocześnie równie niski poziom ryzyka, nie jest możliwe zastosowanie wyceny na podstawie ceny rynkowej dotyczącej innej obligacji komunalnej o podobnych parametrach, biorąc pod uwagę wielkość emitenta czy termin zapadalności. W takiej sytuacji wycena posiadanych przez Towarzystwo obligacji komunalnych do wartości godziwej odbywa się przy wykorzystaniu alternatywnej metody wyceny poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA oraz wypadkowej stóp rynkowych (WIBOR, IRS, FRA).

### ***Obligacje korporacyjne***

Obligacje korporacyjne, dla których liczba transakcji w ciągu trzech ostatnich miesięcy od daty wyceny spełniła kryterium aktywności rynku, Towarzystwo wycenia na podstawie ich ostatniej ceny odnotowanej w

dniu wyceny (lub przed tym dniem) pochodzącej z rynku GPW Catalyst, który to rynek jest głównym rynkiem handlu dla tego rodzaju obligacji i tym samym najlepiej odzwierciedla wartość godziwą tych instrumentów w każdym dniu wyceny. Ceny notowane na rynku Catalyst są ogólnodostępne i publikowane na stronie internetowej <https://gpwcatalyst.pl/statystyki>. Jeśli dla danego instrumentu nie znaleziono odpowiedniej liczby notowań na rynku Catalyst, ale kryterium aktywności rynku spełniał inny instrument wyemitowany przez tego samego emitenta o podobnych parametrach (data wykupu, wielkość emisji), to do wyliczenia wartości godziwej przyjmuje się cenę tego innego instrumentu. Obligacje korporacyjne nienotowane lub dla których liczba transakcji w ciągu trzech ostatnich miesięcy od daty wyceny nie spełniła kryterium aktywności rynku, wycenia się do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny tj. modelem bazującym na zdyskontowanych przyszłych przepływach pieniężnych z zastosowaniem struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA oraz wypadkowej stóp rynkowych (WIBOR, IRS, FRA).

### **Listy zastawne**

Listy zastawne cechujące się bardzo niską płynnością całego rynku tych instrumentów (podobnie jak obligacje komunalne), z uwagi na niespełnianie kryterium aktywności rynku niezależnie od ich emitenta i terminu wykupu, Towarzystwo wycenia do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny tj. poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA oraz wypadkowej stóp rynkowych (WIBOR, IRS, FRA).

### **Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne**

Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne Towarzystwo wycenia do wartości rynkowej na podstawie ceny netto jednostki uczestnictwa danego funduszu na dzień wyceny (ogólnodostępnej i publikowanej przez poszczególne TFI na ich stronach internetowych) pomnożonej przez ilość jednostek wynikającą z otrzymywanych przez Towarzystwo od TFI na koniec każdego miesiąca potwierżeń stanów rejestrów (a także na podstawie otrzymanych potwierżeń nabycia/odkupienia jednostek w poszczególnych funduszach). Dla funduszy prowadzonych w walucie tak otrzymany wynik należy jeszcze przemnożyć przez ogólnodostępny średni kurs NBP danej waluty na dzień wyceny publikowany na jego stronie internetowej.

### **Akcje**

Akcje notowane na aktywnym rynku Towarzystwo wycenia do wartości godziwej na podstawie ostatniego odnotowanego w dniu wyceny kursu giełdowego (kursu zamknięcia), który to kurs jest ogólnodostępny i publikowany na stronie Giełdy Papierów Wartościowych S.A. <https://www.gpw.pl/akcje>. Tak uzyskaną cenę mnoży się przez ilość posiadanych w portfelu na dzień wyceny akcji, która to ilość wynika z potwierżeń otrzymywanych przez Towarzystwo na koniec każdego miesiąca z domów maklerskich lub banków depozytariuszy.

Akcje nienotowane na aktywnym rynku wycenia się do wartości godziwej z zastosowaniem modelu bazującego na udziale Towarzystwa w kapitale własnym emitenta akcji oraz metodzie mnożników spółek porównywalnych. Metoda ta w przypadku akcji nienotowanych posiadanych w portfelu lokat na dzień sporządzenia niniejszej regulacji (akcje SGB-Bank S.A.) polega na ustaleniu wartości udziału Towarzystwa w kapitale własnym emitenta z uwzględnieniem zmian parametrów odnoszących się do analizy wyceny rynkowej notowanych podmiotów w podobnym sektorze. Na dzień przygotowania sprawozdania finansowego za rok 2018 w związku z podejmowanymi działaniami emitenta w zakresie podwyższania kapitału zakładowego w drodze emisji akcji co wpływa na obniżenie udziału Towarzystwa w kapitale zakładowym spółki z jednoczesnym brakiem możliwości zbycia udziałów na ogólnodostępnym rynku, obniżono wartość posiadanych akcji do ceny za jaką można byłoby dokonać ich zbycia.

### **Wycena udziałów w jednostkach podporządkowanych**

| Ujęcie wg Wyłączalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 955                       | 985           | -30     |

#### **A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej**

Udziały w podmiotach podporządkowanych wyceniane są metodą praw własności, polegającą na powiększeniu lub pomniejszeniu wartości nabycia o przypadające na rzecz Towarzystwa od dnia nabycia zmniejszenia lub zwiększenia kapitału własnego podmiotu podporządkowanego (w wysokości udziału Towarzystwa w wartości aktywów netto tego podmiotu). Dla celów wypłacalności, ze względu na odmienny profil działalności jednostki podporządkowanej, Towarzystwo przyjmuje wycenę posiadanych udziałów przy zastosowaniu uproszczonej metody (tj. wyzerowanie w bilansie takich pozycji jak wartość firmy, wartości niematerialne i prawne, odroczone koszty akwizycji, fundusze specjalne). Skorygowane sprawozdanie stanowi podstawę do analizy i ustalania wielkości zmian kapitałów jednostki i udziału Towarzystwa, jeżeli wartości udziałów ulegną istotnym zwiększeniom powodującym przy zastosowaniu uproszczeń istotne zniekształcenie bilansu ekonomicznego.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

#### **B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego**

Udziały w jednostkach podporządkowanych wycenia się na potrzeby sprawozdania statutowego według metody praw własności. Na potrzeby niniejszego sprawozdania wyceny dokonano przy zastosowaniu skorygowanej metody praw własności co skutkowało zmniejszeniem wartości tych aktywów o 30 tys. zł. oraz naliczono rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

### **Depozyty bankowe inne niż środki pieniężne**

| Ujęcie wg Wyłączalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 16 453                    | 16 453        | 0       |

#### **A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności**

Depozyty bankowe wycenia się do wartości godziwej z zastosowaniem metody oczekiwanych przyszłych przepływów dyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego. Jeżeli w wyniku przeprowadzonych analiz różnice pomiędzy sprawozdaniem statutowym są nieistotne, prezentuje się je w wielkości ujętej w sprawozdaniu statutowym.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

#### **B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego**

Wycena dla celów wypłacalności ustalona została analogicznie, jak w przypadku wyceny na potrzeby sporządzenia sprawozdania statutowego.

W celu porównania oraz wyeliminowania ryzyka dokonano wyceny z zastosowaniem metody oczekiwanych przyszłych przepływów dyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego a przeprowadzone analizy nie wykazały istotnych rozbieżności.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

## IV.1.2 Wycena pozostałych pozycji aktywów

### Aktywowane koszty akwizycji

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 0                         | 45 387        | -45 837 |

A. *Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Aktywowane koszty akwizycji wycenia się w wartości zerowej.

B. *Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

W sprawozdaniu statutowym Towarzystwo klasyfikuje poniesione w okresie sprawozdawczym koszty akwizycji przypadające na przyszłe okresy sprawozdawcze do aktywowanych kosztów akwizycji. Koszty te są rozliczane w czasie na zasadach obowiązujących przy tworzeniu rezerwy składek dla celów rachunkowości. W sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej Towarzystwo wykazało aktywowane koszty akwizycji w wartości zero.

### Wartości niematerialne i prawne

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 0                         | 6 795         | -6 795  |

A. *Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Wartości niematerialne i prawne inne niż wydzielone do zbycia wycenia się w wartości zerowej.

B. *Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

W sprawozdaniu statutowym wartości niematerialne i prawne wykazywane są według ceny nabycia powiększonej o koszty bezpośrednio związane z nabyciem i przygotowaniem do użytkowania, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej Towarzystwo wykazało wartości niematerialne i prawne w wartości zero.

### Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 0                         | 7 893         | -7 893  |

A. *Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Wartość aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się analogicznie jak na potrzeby sprawozdania statutowego. Obejmują różnice przejściowe wiarygodnie prognozowanych różnic wynikających z odmiennego momentu rozliczania obciążenia podatkowego.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na podstawie różnic przejściowych między wartością aktywów i zobowiązań ustaloną dla celów wypłacalności i ich wartością podatkową. Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

Towarzystwo jest podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych, który płacony jest do jednego urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę Towarzystwa. W związku z powyższym, rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane i prezentowane w zależności od wyniku w aktywach lub zobowiązaniach.



*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Towarzystwo dokonuje wyceny aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego w bilansie statutowym bez kompensowania dla celów wypłacalności natomiast na potrzeby kalkulacji wysokości środków własnych dokonywana jest kompensata.

**Nieruchomości, maszyny i urządzenia do użytku własnego**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 5 001                     | 3 615         | 1 385   |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności wyceniono w następujący sposób:

- Środki transportu wyceniono w wartości rynkowej na podstawie wyceny ubezpieczyciela.
- Zespoły komputerowe oraz urządzenia (grupa 6) wyceniono według ceny rynkowej.
- Przyjmowane do użytkowania wyposażenie (grupa 8) wykazuje się według cen nabycia, kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, których dokonuje się drogą systematycznego, planowanego rozłożenia jego wartości na ustalony okres amortyzacji metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.
- W odniesieniu do wyposażenia (grupa 8), które zostało zamortyzowane, dokonuje się przynajmniej raz w roku przeglądu i na podstawie analizy ich wykorzystania (weryfikacji czasu wykorzystania), przyjmuje się szacunkową wartość używanego wyposażenia wynoszącą jednak nie więcej niż 15% wartości zakupu.
- Składniki aktywów odzwierciedlające w bilansie statutowym stany magazynów, a obejmujące gadżety i materiały reklamowe, przyjmuje się w wartości zerowej.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

W sprawozdaniu statutowym maszyny i urządzenia Towarzystwo wycenia według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Składniki majątku o wartości nieprzekraczającej 3 500 zł mogą być ujmowane bezpośrednio w kosztach w miesiącu oddania ich do użytkowania. Dana pozycja zostaje usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane korzyści ekonomiczne z dalszego użytkowania tego składnika.

W sprawozdaniu na potrzeby wypłacalności i kondycji finansowej Towarzystwo wykazuje wartości ustalone głównie na podstawie wyceny rzeczoznawcy przeprowadzanej na koniec każdego roku.

Alternatywną metodę wyceny zastosowano dla części wyposażenia (grupy 8) wykorzystując podejście kosztowe.

**Kwoty należne z umów reasekuracji**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica  |
|---------------------------|---------------|----------|
| 31 328                    | 172 373       | -141 045 |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności prezentowane są jako najlepsze oszacowanie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikające z rozliczeń z reasekuratorami. Oszacowania dokonuje się łącznie z ustaleniem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

***B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego***

Na potrzeby rachunkowości to udział reasekuratora w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, szacowany metodą indywidualną lub aktuarialną na bazie danych historycznych. Dla celów wypłacalności udział reasekuratora prezentowany jest w pozycji: *Kwoty należne z umów reasekuracji*.

Dodatkową różnicą jest konieczność uwzględnienia w najlepszym oszacowaniu rezerw korekty z tytułu niewykonania zobowiązania przez reasekuratora.

**Należności z tytułu ubezpieczeń (w tym od ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych)**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 18 669                    | 63 403        | -44 734 |

***A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej***

Obejmują należności, dla których termin płatności już upłynął. Z uwagi na brak aktywnego rynku dla należności, w celu uzyskania ich wartości godziwej Towarzystwo wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Wycenę do wartości godziwej ustala się na podstawie kwoty wymaganej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące z uwzględnieniem dyskonta prognozowanych przepływów pieniężnych, obejmujących spodziewane koszty egzekucji tych należności (monitorowania, windykacji przedsądowej), o ile wpływ jest istotny.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

***B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego***

Różnica wyceny wartości należności wykazywanych w sprawozdaniu statutowym, a sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej wynika z ujęcia części należności, dla których termin wymagalności przypada po dacie bilansowej w najlepszym oszacowaniu rezerwie składek.

**Należności z tytułu reasekuracji**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 543                       | 42 436        | -41 893 |

***A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej***

Z uwagi na brak aktywnego rynku dla należności, w celu uzyskania ich wartości godziwej Towarzystwo wykorzystuje alternatywne metody wyceny. Wartość godziwa ustalona jest na podstawie kwoty wymaganej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące z uwzględnieniem dyskonta prognozowanych przepływów pieniężnych obejmujących spodziewane koszty egzekucji tych należności (monitorowania, windykacji przedsądowej), o ile wpływ jest istotny. Należności reasekuracyjne powstałe w wyniku już wypłaconych przez Towarzystwo szkód, a stanowiących należności nieprzeteterminowane ujmuje się w pozycji „Pozostałe aktywa”.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Różnice w wartościach należności wynikają z ujęcia w wyliczeniu najlepszego oszacowania kwot należnych rezerwy składek części należności, których termin wymagalności przypada po dacie bilansowej (37 039 tys. zł). W sprawozdaniu statutowym należności powstałe m.in. w wyniku nieopłacenia należności wynikających z udziału reasekuratora w odszkodowaniach i świadczeniach ujmuje się niezależnie od ich terminu wymagalności. Kwota należności z tytułu reasekuracji, która została przeniesiona do pozycji „Pozostałe aktywa” wyniosła 4 854 tys. zł.

**Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 787                       | 787           | 0       |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności*

Pozostałe należności obejmują krótkoterminowe należności zarówno bieżące jak i przeterminowane.

Pozostałe należności wycenia się według wartości godziwej obejmując należności zarówno wymagalne jak i przeterminowane, przy uwzględnieniu odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Wycena dla celów wypłacalności ustalona została analogicznie, jak w przypadku wyceny na potrzeby sporządzenia sprawozdania statutowego.

Na dzień bilansowy Towarzystwo nie posiadało należności dłuższych niż 3 miesiące.

**Środki pieniężne**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 4 387                     | 4 395         | -8      |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności*

Wycenę do wartości godziwej ustala się z ujęciem pozycji, dla których identyfikuje się brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą. Przyjęto, że wartość wykazywana w sprawozdaniu statutowym jest dobrym oszacowaniem wartości godziwej.

Towarzystwo nie stosuje ocen eksperckich innych niż szacunki, które mogłyby istotnie wpłynąć na ujętą wartość.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Wycena dla celów wypłacalności ustalona została analogicznie, jak w przypadku wyceny na potrzeby sporządzenia sprawozdania statutowego.

W sprawozdaniu statutowym Towarzystwo wykazuje utrzymywane na wyodrębnionych rachunkach środki funduszy specjalnych, którymi nie ma możliwości swobodnie dysponować. Są to aktywa związane z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych. Ponieważ nie spełniają one definicji aktywów według Dyrektywy zostały wyeliminowane.

## Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 4 854                     | 1 680         | 3 174   |

### A. *Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności*

Do pozostałych aktywów Towarzystwo zalicza nieprzeterminowane należności z tytułu wypłaconych odszkodowań i świadczeń a nieuregulowanych przez reasekuratora.

### B. *Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

W sprawozdaniu statutowym pozycja ta obejmuje wydatki dotyczące późniejszych okresów niż ten w którym je poniesiono (opłacone z góry koszty prenumeraty, ubezpieczenia, wsparcie systemów IT, przedpłaty, itp.). Na potrzeby wyceny dla celów wypłacalności zastosowano podejście ostrożnościowe – w ocenie Towarzystwa nie ma możliwości zbycia bądź transferu tych składników aktywów (1 680 tys. zł) na aktywnym rynku, dlatego też wykazano je w wartości zerowej.

W pozycji *Pozostałe aktywa* ujęto również nieuregulowane przez reasekuratora wypłacone odszkodowania i świadczenia przeniesione z pozycji Należności z tytułu reasekuracji (4 854 tys. zł).

## Aktywa warunkowe

Na dzień bilansowy Towarzystwo posiada gwarancję stanowiącą zabezpieczenie płatności z tytułu opłat eksploatacyjnych ustanowionych umową najmu opiewającą na kwotę 604 tys. zł.

### IV.1.3 Informacje na temat stosowanych założeń i ocen, w tym dotyczących przyszłych i innych istotnych źródeł niepewności oszacowania

Towarzystwo dokonuje przeglądu metod możliwych do zastosowania dla poszczególnych aktywów przy jednoczesnym uwzględnieniem specyfiki rynku oraz charakteru rozpatrywanych aktywów. Wycena przeprowadzana jest w sposób hierarchiczny (zgodnie z opisem w sekcji IV).

#### Nieruchomości, maszyny i urządzenia do użytku własnego

Zastosowanie alternatywnej metody wyceny generuje niepewność głównie w zakresie oceny stopnia zużycia składników majątku. W związku z tym podlegają one analizie mającej na celu zweryfikowanie, czy istnieją przesłanki mogące wskazywać na istotne odchylenia między wartością godziwą a wartością netto przyjętą na potrzeby sprawozdania statutowego. Głównym czynnikiem podejmowania takiego działania jest analiza okresów użytkowania składników po ich całkowitym zamortyzowaniu, a także stopień istotności (dla tej grupy ustalona różnica (94 tys. zł) uznana została za mało istotną).

#### Instrumenty finansowe (obligacje państwowe, akcje, udziały, depozyty bankowe inne niż środki pieniężne)

Niepewność w wycenie powyższej grupy aktywów wynika z możliwych zmienności stóp procentowych, a dla aktywów finansowych wycenianych na podstawie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem stopy wolnej od ryzyka także niepewność w zakresie ryzyka kontrahenta.

W związku z powyższym Towarzystwo prowadzi bieżący monitoring sytuacji finansowej ekonomicznej emitentów przez wyspecjalizowaną komórkę, która jest zobowiązana do szybkiej reakcji w określonych sytuacjach. Ponadto, Komitet Inwestycyjny w ramach cyklicznych spotkań zapoznaje się zarówno z propozycjami zaangażowania wolnych środków w instrumenty finansowe, jak i omawiany jest bieżący skład portfela w odniesieniu do bieżącej prognozowanej oraz historycznej sytuacji rynkowej i makroekonomicznej.

## Należności

Ryzyka związane z wyceną poszczególnych rodzajów należności może wiązać się nie tylko z założeniami przyjętymi w zakresie ustalania odpisów aktualizacyjnych, ale także ryzykiem kredytowym, kontrahenta oraz ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej, które to w przypadku zmiany otoczenia rynkowego mogą doprowadzić do występowania odchylenia od rzeczywistej kwoty, za jaką mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Na każdy okres sprawozdawczy Towarzystwo dokonuje aktualizacji należności poprzez zastosowanie odpisów na należności uwzględniających stopień prawdopodobieństwa zapłaty przez kontrahenta oraz przynajmniej raz w roku przeprowadza analizy spłacalności w celu ustalenia właściwych wielkości procentowych odpisów aktualizujących.

## IV.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności tworzone są na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wyniknąć z zawartych umów ubezpieczenia. Tworzone są zgodnie z przepisami prawa, w sposób ostrożny, wiarygodny i obiektywny, w oparciu o dane zgromadzone przez Towarzystwo oraz ogólnodostępne dane.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe ustalane dla celów wypłacalności stanowią sumę najlepszego oszacowania oraz marginesu ryzyka. Najlepsze oszacowanie odpowiada oczekiwanej obecnej wartości przyszłych przepływów pieniężnych brutto. Margines ryzyka natomiast ma wysokość zapewniającą, aby wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności odpowiadała kwocie, której zakład ubezpieczeń zażądałby za przejście i wywiązanie się ze zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia.

Najlepsze oszacowane, które jest podstawowym elementem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych stanowi sumę najlepszego oszacowania rezerw na niewypłacone odszkodowania oraz rezerwy składek w ujęciu brutto. Uwzględnia również niewymagalne na dzień wyceny należności i zobowiązania z tytułu ubezpieczeń.

Tabela 36. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności (w tys. zł)

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017     | 31.12.2018     |
|---|----------------|----------------|----------------|
| <b>Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - inne niż ubezpieczenia na życie</b>   | R0510          | <b>265 652</b> | <b>284 538</b> |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)  | R0520          | 262 628        | 281 261        |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane łącznie  | R0530          | 0              | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0540          | 256 922        | 274 900        |
| Margines ryzyka   | R0550          | 5 706          | 6 361          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)  | R0560          | 3 024          | 3 277          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane łącznie  | R0570          | 0              | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0580          | 2 775          | 3 023          |
| Margines ryzyka   | R0590          | 249            | 253            |
| <b>Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)</b> | R0600          | <b>2 120</b>   | <b>2 723</b>   |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)   | R0610          | 0              | 0              |

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|---|----------------|------------|------------|
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane łącznie  | R0620          | 0          | 0          |
| Najlepsze oszacowanie   | R0630          | 0          | 0          |
| Margines ryzyka   | R0640          | 0          | 0          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) | R0650          | 2 120      | 2 723      |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane łącznie  | R0660          | 0          | 0          |
| Najlepsze oszacowanie   | R0670          | 2 015      | 2 581      |
| Margines ryzyka   | R0680          | 105        | 142        |
| <b>Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia związane z wartością indeksu i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym</b>                                    | R0690          | <b>0</b>   | <b>0</b>   |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyceniane łącznie  | R0700          | 0          | 0          |
| Najlepsze oszacowanie   | R0710          | 0          | 0          |
| Margines ryzyka   | R0720          | 0          | 0          |
| Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe  | R0730          | 0          | 0          |

Szczegółowe informacje dotyczące wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w podziale na poszczególne linie biznesowe zostały zaprezentowane w Załączniku 3 oraz w Załączniku 4.

#### IV.2.1 Zasady wyceny najlepszego oszacowania

***Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych) oraz Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)***

##### ***Rezerwa składek***

Prognoza przepływów pieniężnych wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania rezerwy składek obejmuje co najmniej wszystkie wymienione niżej przepływy pieniężne w zakresie, w jakim przepływy te odnoszą się do obecnych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji, konieczne do uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w pełnym okresie ich trwania.

Wpływy:

- Przyszłe odszkodowania i świadczenia
- Koszty likwidacji szkód
- Koszty administracyjne
- Koszty prowizji
- Koszty działalności lokacyjnej
- Zwroty składek w przypadku rezygnacji z umów
- Udział ubezpieczonych w zysku

Wpływy:

- Przyszłe składki
- Zwroty kosztów prowizji w przypadku rezygnacji z umów

- Regresy

Wartości przyszłych odszkodowań i świadczeń, kosztów likwidacji szkód oraz regresów prognozuje się biorąc pod uwagę przyszłą składkę zarobioną z obecnych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji (tj. rezerwę składek obliczoną dla celów rachunkowości) oraz przewidywania dotyczące kształtowania się wskaźników szkodowości w horyzoncie czasowym zgodnym z horyzontem planowania biznesowego. Rozkład przepływów pieniężnych dotyczących przyszłych odszkodowań i świadczeń buduje się biorąc pod uwagę rozkład zarabiania się składki (wskazuje na oczekiwany moment zajścia szkody) oraz odpowiednie dane wykorzystywane do obliczenia najlepszego oszacowania rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia (wskazujące na oczekiwane opóźnienie pomiędzy zajściem szkody a wypłatą odszkodowania lub świadczenia).

Rozkład przepływów pieniężnych dotyczących przyszłych kosztów likwidacji szkód buduje się bazując na informacji dotyczącej rzeczywistych opóźnień pomiędzy wypłatą odszkodowania lub świadczenia, a momentem poniesienia kosztów likwidacji szkód.

Rozkład przepływów pieniężnych dotyczących regresów buduje się biorąc pod uwagę biorąc pod uwagę rozkład zarabiania się składki (wskazuje na oczekiwany moment zajścia regresu) oraz odpowiednie dane wykorzystywane do obliczenia oszacowania regresów (wskazujące na oczekiwane opóźnienie pomiędzy zajściem a wypłatą regresu).

Wartości przepływów z tytułu przyszłych kosztów administracyjnych prognozuje się biorąc pod uwagę przyszłą składkę zarobioną z obecnych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji (tj. rezerwę składek obliczoną dla celów rachunkowości) oraz przewidywania dotyczące kształtowania się wskaźników kosztów administracyjnych w horyzoncie czasowym zgodnym z horyzontem planowania biznesowego. Rozkład przepływów pieniężnych z tytułu kosztów administracyjnych buduje się w oparciu o rozkład zarabiania się składki.

Koszty prowizji stanowią niewypłacone prowizje dla pośredników, których termin płatności przypada po ostatnim dniu okresu sprawozdawczego. Rozkład przepływów pieniężnych z tytułu prowizji dla pośredników buduje się w oparciu o rozkład oczekiwanych wpływów z tytułu przyszłych składek.

Wartość przepływów z tytułu przyszłych kosztów działalności lokacyjnej prognozuje się biorąc pod uwagę dane historyczne dotyczące oraz wszystkie znane założenia dotyczące przyszłego kształtowania się tych kosztów. Rozkład przepływów pieniężnych z tytułu kosztów działalności lokacyjnej buduje się w oparciu o rozkład zarabiania się składki.

Do określenia wartości zwrotu składek w przypadku rezygnacji z umów wykorzystuje się przyszłą składkę zarobioną z obecnych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji (tj. rezerwę składek obliczoną dla celów rachunkowości) oraz zakładany wskaźnik rezygnacji z umów. Rozkład przepływów pieniężnych z tytułu zwrotów składek w przypadku rezygnacji z umów odpowiada oczekiwanemu rozkładowi rezygnacji z umów.

Wartości przepływów pieniężnych z tytułu udziału ubezpieczonych w zyskach Towarzystwa prognozuje się w wysokości wartości rezerwy na premie i rabaty wyznaczonej dla celów rachunkowości. Zakłada się, że przepływy następują zgodnie z zapisami odpowiednich umów.

Przyszłe składki stanowią raty z obowiązujących umów ubezpieczenia i reasekuracji należne po ostatnim dniu okresu sprawozdawczego, które nie zostały do tego dnia opłacone. Przyszłe składki korygowane są zgodnie z założeniami dotyczącymi oczekiwań co do ich spłaty. Rozkład przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych składek wyznacza się w oparciu o daty wymagalności tych składek.

Do określenia wartości zwrotu prowizji w przypadku rezygnacji z umów wykorzystuje się wartość zwrotu składek w przypadku rezygnacji z umów oraz planowany wskaźnik kosztów prowizji. Rozkład przyszłych zwrotów prowizji odpowiada rozkładowi rezygnacji w umów.

### ***Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia***

Prognoza przepływów pieniężnych wykorzystywana przy obliczaniu najlepszego oszacowania rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje co najmniej wszystkie wymienione niżej przepływy

pieniężne w zakresie, w jakim przepływy te odnoszą się do przepływów pieniężnych (wypływów i wpływów) związanych z zaistniałymi i niewypłaconymi szkodami.

Wpływy:

- Przyszłe odszkodowania i świadczenia
- Koszty likwidacji szkód

Wpływy:

- Regresy

Wartości przyszłych odszkodowań i świadczeń mogą być ustalone w oparciu o następujące metody:

- metoda *chain ladder* bazująca na roku zgłoszenia szkody,
- metoda *chain ladder* bazująca na roku wypłaty,
- metoda *chain ladder* bazująca na roku wypłaty i zmiany rezerwy,
- metoda *chain ladder* bazująca na roku wypłaty z uwzględnieniem inflacji,
- metoda *Bornheuttera-Fergusona*,
- metoda *Incremental Loss Ratio*,
- podstawowa metoda *Benktandera*,
- zmodyfikowana metoda *Benktandera*.

Główny Aktuariusz bazując na przeprowadzonych analizach, własnym doświadczeniu i wiedzy na temat praktyki rynkowej podejmuje decyzję o szacowaniu rezerwy wybraną metodą, tak by oszacowanie pozwalało na najlepsze odwzorowanie przyszłych zobowiązań i tym samym dokładniejsze oszacowanie wartości rezerwy. Na współczynniki przejścia mogą zostać nałożone dodatkowe warunki, w szczególności mogą zostać dopasowane do krzywej wykładniczej, potęgowej lub innej wskazanej. Dodatkowo dla każdej jednorodnej grupy ryzyka szacowana jest wartość wskaźnika na szkody nieobjęte trójkątem – wartość tego wskaźnika aplikuje się poprzez zwiększenie współczynnika przejścia w ostatnim okresie.

Dla jednorodnych grup ryzyka, dla których Towarzystwo posiada niewystarczające dane statystyczne rezerwę ustala się ryczałtowo jako iloczyn wskaźnika ryczałtowego i składki zarobionej z okresu ostatnich 12 miesięcy. Wskaźnik ryczałtowy dla danej grupy ryzyka ustala Główny Aktuariusz bazując na własnym doświadczeniu, wynikach badania adekwatności rezerw i wiedzy na temat praktyki rynkowej. Wartość przyszłych kosztów likwidacji szkód określa się z dokładnością do grupy ryzyka wykorzystując wartości ryczałtów wyznaczone na potrzeby rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości z uwzględnieniem oczekiwanej inflacji kosztów. Wysokość ryczałtów obowiązująca w danym roku kalendarzowym określana jest przez Głównego Aktuariusza. Rozkład przepływów pieniężnych dotyczących przyszłych kosztów likwidacji szkód buduje się bazując na informacji dotyczącej rzeczywistych opóźnień pomiędzy wypłatą odszkodowania lub świadczenia, a momentem poniesienia kosztów likwidacji szkód. Wartość przyszłych przepływów wynikających z regresów ustala się tak samo jak dla celów rachunkowości, przy czym dopuszcza się, aby udział sumy otrzymanych i oszacowanych regresów w wartości odszkodowań i świadczeń danego roku zaistnienia szkody przekraczał średnią arytmetyczną udziału sumy otrzymanych regresów w wartości odszkodowań i świadczeń z trzech kolejnych lat zaistnienia szkody bezpośrednio poprzedzających rok, dla którego dokonuje się ustaleń. Rozkład przepływów pieniężnych dotyczących regresów buduje się z dokładnością do grupy ustawowej (z wyjątkiem grupy ustawowej 14 i 15, które zostały potraktowane łącznie) bazując na danych wykorzystywanych do obliczenia oszacowania regresów (trójkąty regresowe – wskazują na opóźnienia między zajściem a wpłatą regresu). Dodatkowo, Główny Aktuariusz Towarzystwa dokonuje oceny, czy przyjęte współczynniki rozwoju na bazie historycznych danych są adekwatne i w przypadku, gdy nastąpiła istotna zmiana w procesie windykacji regresów dokonuje odpowiedniej korekty przyjętych współczynników.



## **Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie**

Mimo, iż Concordia Polska TUW prowadzi działalności jedynie w zakresie ubezpieczeń majątkowych, identyfikuje zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie. Dotyczą one świadczeń rentowych przyznawanych z tytułu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej (linie biznesowe 4. oraz 8.).

Najlepsze oszacowanie ustala się indywidualnie dla każdej szkody i dla każdego rentobiorcy w ramach umowy ubezpieczenia, jako wartość oczekiwaną wypłat przyszłych rat renty oraz kosztów likwidacji szkód.

Wypłaty przyszłych rat renty wyznacza się stosując tablice trwania życia w oparciu o informacje publikowane przez Główny Urząd Statystyczny i stopę indeksacji świadczeń rentowych, informacji na temat długoterminowych prognoz stopy inflacji i wiedzy na temat praktyki rynkowej. Prognozowane przepływy z tytułu kosztów likwidacji szkód ustala się w oparciu o ryczałty na koszty przypadające na szkodę, z uwzględnieniem oczekiwanej inflacji kosztów.

### **IV.2.2 Zasady wyceny marginesu ryzyka**

Margines ryzyka obliczany jest zgodnie z zapisami artykułów 37-39 Rozporządzenia delegowanego, przy zastosowaniu podejścia wykorzystującego koszt kapitału. Margines ryzyka opiera się na wyliczeniach kapitałowego wymogu wypłacalności według formuły standardowej. Towarzystwo prognozuje wymogi na kolejne lata dla każdego modułu ryzyka (z wyjątkiem ryzyka rynkowego), a następnie alokuje do poszczególnych linii biznesowych. Do naliczeń stosowane są uproszczenia, które polegają na wykorzystaniu czynników ryzyka w celu przybliżenia wartości części komponentów przyszłych kapitałowych wymogów wypłacalności.

### **IV.2.3 Dodatkowe oświadczenia dotyczące wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

Towarzystwo nie stosuje:

- uproszczonych metod do obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy,
- korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d Dyrektywy,
- przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c Dyrektywy,
- przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d Dyrektywy.

### **IV.2.4 Istotne zmiany w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego**

W ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w okresie sprawozdawczym w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego wśród istotnych zmian w przyjętych założeniach należy wymienić w zakresie najlepszego oszacowania rezerwy składek aktualizację założeń dotyczących szkodowości i kosztów oraz aktualizację wskaźników rezygnacji z umów w oparciu o zgromadzone dane historyczne. W przypadku najlepszego oszacowania rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia aktualizacji uległ rozkład oczekiwanych wypłat odszkodowań i świadczeń.

W zakresie obliczania marginesu ryzyka nie zaszły istotne zmiany w przyjętych założeniach w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

### **IV.2.5 Niepewność związana z wartością utworzonych rezerw**

Niepewność związana z wartością utworzonych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynika z następujących kwestii:

- terminów, częstotliwości i dotkliwości zdarzeń ubezpieczeniowych,

- kwot roszczeń, w tym niepewność dotycząca inflacji roszczeń i okresu potrzebnego na uregulowanie i wypłacenie roszczeń,
- kwoty wydatków, o których mowa w artykule 78 Rozporządzenia delegowanego,
- zmian w otoczeniu ekonomicznym oraz zachowań ubezpieczających.

Niepewność związana z wartością utworzonych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynika również z niepewności zmian prawnych, dotyczących szczególnie linii biznesowej 4. Dla linii biznesowej 7 dodatkowa niepewność dotyczy zmian klimatycznych.

#### IV.2.6 Istotne różnice między wyceną rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności a wyceną dla celów rachunkowości

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności obejmują margines ryzyka oraz najlepsze oszacowanie, które równe jest oczekiwanej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych, które podlegają dyskontowaniu przy zastosowaniu struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA. Rezerwy ustalane dla celów rachunkowości nie zawierają marginesu ryzyka. Dla celów rachunkowości rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia szacowana jest jako suma nominalnych przyszłych wypłat ustalonych z zastosowaniem ostrożnej wyceny. Dyskontowanie ma zastosowanie jedynie w przypadku rezerwy na skapitalizowaną wartość rent i w tym przypadku stosowane są stałe stopy techniczne. Dodatkowo, oszacowane regresy i odzyski, które ujmowane są w wyliczeniu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla celów wypłacalności, nie są uwzględniane w wartości bilansowej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

**Różnice jakościowe** w wycenie przedstawia poniższa tabela odpowiednio dla najlepszego oszacowania rezerwy składek, rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwy z tytułu ubezpieczeń na życie.

Tabela 37. Różnice jakościowe w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

| Najlepsze oszacowanie                               | Dla celów wypłacalności  | Dla celów rachunkowości   |
|---|--|---|
| Rezerwa składek                                     | przyszłe świadczenia i koszty przy planowanej szkodowości oraz prognozowanych rezygnacjach z umów, przy uwzględnieniu inkasa prowizji dla pośredników oraz premii i rabatów dla ubezpieczonych | składka przypisana przypadająca na przyszłe okresy sprawozdawcze, rozłożona proporcjonalnie do ponoszonego ryzyka lub do okresu na jaki została przypisana; może być interpretowana jako przyszłe świadczenia i koszty przy założeniu braku rezygnacji z umów i szkodowości 100%, bez uwzględnienia inkasa prowizji dla pośredników |
|   | przyszłe składki przy uwzględnieniu inkasa   | brak odpowiednika   |
|   | dyskonto przy użyciu struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA  | brak odpowiednika   |
| Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia | przyszłe świadczenia   | przyszłe świadczenia z marginesem bezpieczeństwa (narzutem)   |
|   | wskaźnik inflacji kosztów ustalony w oparciu o dane rynkowe  | wskaźnik inflacji kosztów ustalony przy zastosowaniu ostrożnościowego podejścia   |
|   | oszacowane regresy i odzyski ujęte są w ramach rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia; wartość szacowana bez ograniczenia do historii z ostatnich trzech lat                      | oszacowane regresy i odzyski ujmowane osobno w bilansie; wartość szacowana jest ostrożnościowo z zastosowaniem ograniczenia regresów i odzysków na bazie historii z ostatnich trzech lat  |
|   | dyskonto przy użyciu struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA  | brak odpowiednika   |

| Najlepsze oszacowanie                 | Dla celów wypłacalności   | Dla celów rachunkowości   |
|---------------------------------------|---|---|
| Rezerwa z tytułu ubezpieczeń na życie | wskaźnik inflacji kosztów ustalony w oparciu o dane rynkowe   | wskaźnik inflacji kosztów ustalony przy zastosowaniu ostrożnościowego podejścia             |
|                                       | dyskontowanie przepływów zmienną stopą przy użyciu struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA | dyskontowanie prognozowanych przepływów pieniężnych w oparciu o techniczną stopę procentową |

**Różnice wartościowe** w wycenie z wyodrębnieniem istotnych linii biznesowych zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 38. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ujęciu brutto na dzień 31 grudnia 2018 r. (dane w tys. zł)

| Linia biznesowa  | Rezerwy – wycena dla celów wypłacalności | W tym: najlepsze oszacowanie | W tym: margines ryzyka | Rezerwy – wycena dla celów rachunkowości |
|--|--|------------------------------|------------------------|--|
| [4] Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych | 41 983                                   | 40 704                       | 1 279                  | 64 966                                   |
| [5] Pozostałe ubezpieczenia pojazdów                           | 49 324                                   | 48 098                       | 1 226                  | 80 487                                   |
| [7] Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych      | 141 695                                  | 139 441                      | 2 254                  | 214 470                                  |
| [8] Ubezpieczenia OC ogólnej                                   | 43 103                                   | 41 855                       | 1 248                  | 58 717                                   |
| Pozostałe linie  | 11 155                                   | 10 405                       | 750                    | 27 175                                   |
| <b>Suma</b>  | <b>287 261</b>                           | <b>280 504</b>               | <b>6 756</b>           | <b>445 815</b>                           |

#### IV.2.7 Kwoty należne z umów reasekuracji

Kwoty należne z umów reasekuracji oblicza się osobno z tytułu każdej z rezerw (z wyjątkiem marginesu ryzyka). Odpowiadają wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu płatności rekompensat dotyczących roszczeń uwzględnionych w odpowiedniej rezerwie. Przepływy pieniężne składające się na kwoty należne z umów reasekuracji wyznacza się na podstawie przepływów pieniężnych wykorzystywanych do obliczenia najlepszego oszacowania odpowiedniej rezerwy. Rozkład przepływów pieniężnych wyznacza się biorąc pod uwagę rozkład przepływów pieniężnych brutto oraz informacje dotyczące rzeczywistych momentów rozliczeń z tytułu umów reasekuracji. Przepływy dyskontowane są zgodnie ze strukturą terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Kwoty należne podlegają korekcie z tytułu oczekiwanej straty wynikające z niewykonania zobowiązania przez kontrahenta. Korekta ta uwzględnienia ocenę prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, stopę odzysku oraz samą wartość kwot należnych od danego kontrahenta. Korektę oblicza się osobno dla każdego kontrahenta i każdej linii biznesowej.

Tabela 39. Wartości kwot należnych (w tys. zł)

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017    | 31.12.2018    |
|---|----------------|---------------|---------------|
| <b>Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:</b>                         | R0270          | <b>-3 217</b> | <b>31 328</b> |
| Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie | R0280          | -3 361        | 31 207        |
| Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych   | R0290          | -3 282        | 31 220        |
| Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie                                     | R0300          | -79           | -13           |
| Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie z   | R0310          | 144           | 121           |

| Pozycja  | Symbol pozycji | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|--|----------------|------------|------------|
| wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym            |                |            |            |
| Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie   | R0320          | 0          | 0          |
| Na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym | R0330          | 144        | 121        |
| Na życie związanych z wartością indeksu i związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym  | R0340          | 0          | 0          |

Szczegółowe informacje dotyczące kwot należnych z umów reasekuracji w podziale na poszczególne linie biznesowe zostały zaprezentowane w Załączniku 3 oraz w Załączniku 4.

### IV.3 Inne zobowiązania

Zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są wyceniane w wartości godziwej, tj. w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji.

Wycena zobowiązań dokonywana jest w sposób hierarchiczny, tzn.:

- przy wykorzystaniu cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych składników zobowiązań,
- jeśli korzystanie z cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach dla takich samych zobowiązań nie jest możliwe, pod uwagę brane są ceny notowane na aktywnych rynkach dla podobnych składników zobowiązań z zastosowaniem korekt odzwierciedlających różnice,
- w pozostałych przypadkach korzysta się z alternatywnych metod wyceny (o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej), przy czym w maksymalny sposób wykorzystuje się potrzebne do wyceny informacje rynkowe, minimalizując wykorzystanie parametrów specyficznych dla podmiotu.

Po początkowym ujęciu, przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt uwzględniających zmianę zdolności kredytowej Spółki.

Tabela 40. Zobowiązania w ujęciu wyceny do celów wypłacalności (dane w tys. zł)

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|---|----------------|------------|------------|
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – inne niż ubezpieczenia na życie  | R0510          | 265 652    | 284 538    |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) | R0650          | 2 120      | 2 723      |
| Zobowiązania warunkowe  | R0740          | 0          | 0          |
| Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)   | R0750          | 5 931      | 6 559      |
| Zobowiązania wynikające ze świadczeń emerytalnych dla pracowników   | R0760          | 0          | 0          |
| Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów  | R0770          | 0          | 0          |
| Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego  | R0780          | 13 563     | 14 115     |
| Instrumenty pochodne  | R0790          | 0          | 0          |
| Zobowiązania wobec instytucji kredytowych   | R0800          | 18         | 37         |

| Pozycja   | Symbol pozycji | 31.12.2017     | 31.12.2018     |
|---|----------------|----------------|----------------|
| Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych       | R0810          | 0              | 0              |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych         | R0820          | 9 160          | 29 226         |
| Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej                                      | R0830          | 33 888         | 4 719          |
| Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji) | R0840          | 5 720          | 5 401          |
| Zobowiązania podporządkowane  | R0850          | 12 664         | 13 078         |
| Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych      | R0870          | 12 664         | 13 078         |
| Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)                         | R0880          | 0              | 0              |
| <b>Zobowiązania ogółem</b>  | <b>R0900</b>   | <b>348 715</b> | <b>360 396</b> |

#### IV.3.1 Wycena zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

##### Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 6 559                     | 6 599         | -40     |

##### A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności

Rezerwy tworzy się na zdarzenia przyszłe, których konsekwencją jest wydatkowanie w przyszłości środków pieniężnych, a związane jest głównie z ujęciem kosztów związanych z wynagrodzeniami (premie pracownicze, premie sprzedażowe, przewidywane do poniesienia inne koszty).

Wycenę do wartości godziwej ustalono w wysokości jak najbardziej zbliżonych szacunków nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązków.

##### Rezerwy na niewykorzystane urlopy

Źródłem danych do wyliczenia rezerwy urlopowej są jednostkowe dane dotyczące liczby dni urlopu wypoczynkowego (zaległego i bieżącego) pracownika oraz wynagrodzenie stanowiące podstawę do wyliczenia rezerwy, zawarte w systemie kadrowo-płacowym.

##### Rezerwy na inne obowiązkowe świadczenia dla pracowników

Źródłem danych do wyliczenia rezerw na świadczenia pracownicze takich jak nagrody jubileuszowe, oprawy emerytalne, odprawy pośmiertne czy odprawy rentowe są dane dotyczące cech poszczególnych pracowników takich jak staż pracy, wiek, płeć, podstawa świadczeń pracowniczych.

Tabela 41. Rezerwa na niewykorzystane urlopy i rezerwa na świadczenia pracownicze do celów wypłacalności (w tys. zł)

| Pozycja                            | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|------------------------------------|------------|------------|
| Rezerwa na niewykorzystane urlopy  | 877        | 938        |
| Rezerwa na świadczenia pracownicze | 1 376      | 1 544      |
| Nagrody jubileuszowe               | 1 041      | 1 161      |
| Odprawa emerytalna                 | 222        | 257        |
| Odprawa rentowa                    | 12         | 13         |
| Odprawa pośmiertna                 | 101        | 115        |

## Rezerwy na wynagrodzenia

Towarzystwo tworzy rezerwy na wynagrodzenia obejmujące w szczególności: rezerwę na nagrody uznaniowe dla pracowników podlegających rocznej ocenie okresowej oraz rezerwy na wypłatę premii (w tym premii rocznej dla osób Zarządzających).

Szczegółowe zasady ustalania wysokości poszczególnych rezerw wynikają z przyjętych w Towarzystwie zasad premiowania. Zgodnie z najlepszą wiedzą kierownictwa, ustalone na dzień 31 grudnia 2018 r. rezerwy na wynagrodzenia odpowiadają ich wartości godziwej.

### *B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Pozostałe rezerwy dla potrzeb wypłacalności wyceniono analogicznie jak w sprawozdaniu statutowym.

## Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 14 115                    | 10 332        | 3 783   |

### *A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności*

Obejmuje różnice przejściowe wiarygodnie prognozowanych różnic wynikających z odmiennego momentu rozliczania obciążenia podatkowego.

### *B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Dla potrzeb wypłacalności dokonano kompensaty aktywów z rezerwami odmiennie niż w sprawozdaniu statutowym, w którym aktywa i rezerwy obejmujące odmienny moment rozliczania obciążenia podatku dochodowego wykazuje się oddzielnie.

## Zobowiązania wobec instytucji kredytowych

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 37                        | 37            | 0       |

### *A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Zobowiązania obejmujące płatności z tytułu kart kredytowych, dla których identyfikuje się brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z krótkoterminowego charakteru instrumentu, przyjmuje się w wartości wykazywanej w sprawozdaniu statutowym, jako w przybliżeniu zgodnej z wyceną godziwą.

### *B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Wycena dla potrzeb wypłacalności jest analogiczna jak w przypadku wyceny na potrzeby sprawozdania statutowego.

## Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 29 226                    | 37 483        | -8 257  |

### *A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Brak aktywnego rynku dla tego typu zobowiązań powoduje, że do ich wyceny do wartości godziwej wykorzystywane są alternatywne metody wyceny. Wycenę do wartości godziwej ustalono w oparciu o przeprowadzone analizy wpływu przeterminowania na wartość rynkową zobowiązania, uwzględniając wartości pieniądza w czasie oraz weryfikacji istotności wpływu dyskonta na datę bilansową. O ile

występujące różnice uznano za istotne, zobowiązania podlegały korekcie. Dla celów wypłacalności kwota zobowiązań ze sprawozdania statutowego została pomniejszona o przyszłe zobowiązania uwzględnione w wycenie najlepszego oszacowania rezerwy składek oraz skorygowana z tytułu dyskonta oczekiwanych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania zobowiązań Towarzystwo wykorzystuje strukturę terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Na potrzeby sprawozdania statutowego zobowiązania z tytułu ubezpieczeń wycenia się w wartości nominalnej.

**Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica  |
|---------------------------|---------------|----------|
| 4 719                     | 139 511       | -134 792 |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Wycenę do wartości godziwej ustalono w oparciu o przeprowadzone analizy wpływu przeterminowania na wartość rynkową zobowiązania uwzględniając wartości pieniądza w czasie oraz weryfikacji istotności wpływu dyskonta na datę bilansową. O ile występujące różnice uznano za istotne zobowiązania podlegały korekcie. Kwota zobowiązań ze sprawozdania finansowego została umniejszona o przyszłe zobowiązania uwzględnione w wycenie kwot należnych z tytułu reasekuracji.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Zobowiązania z tytułu reasekuracji w sprawozdaniu statutowym wykazuje się w wielkościach nieuregulowanego udziału reasekuratora w składce przypisanej o ile nie uległy przeterminowaniu.

**Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 5 401                     | 5 401         | 0       |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Wycenę do wartości godziwej przeprowadzono z uwzględnieniem analizy oczekiwanego terminu ich zapłaty oraz przeterminowania. Wykazywane są w wartości zgodnej ze sprawozdaniem statutowym.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Wycena dla celów wypłacalności ustalana jest analogicznie, jak w przypadku wyceny na potrzeby sprawozdania statutowego.

**Zobowiązania podporządkowane**

| Ujęcie wg Wypłacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 13 078                    | 13 003        | 75      |

*A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej*

Ujmuje się w bilansie w wartości godziwej ustalonej na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu stopy procentowej wolnej od ryzyka powiększonej o marżę na ryzyko.

*B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Na potrzeby sprawozdania statutowego zobowiązanie podporządkowane zostało wycenione wg skorygowanej ceny nabycia.

### **Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)**

| Ujęcie wg Wyplacalność II | Ujęcie wg PSR | Różnica |
|---------------------------|---------------|---------|
| 0                         | 35 621        | -35 621 |

#### *A. Zasady stosowane przy wycenie na potrzeby wypłacalności*

Rozliczenia międzyokresowe przychodów, które służą rozliczaniu w czasie, dla celów wypłacalności eliminowane są z pozycji „Pozostałe zobowiązania”. Rozliczenia te związane z działalnością ubezpieczeniową i reasekuracyjną stanowią część najlepszego oszacowania kwot należnych rezerwy składek.

Na okres sprawozdawczy Towarzystwo nie wykazuje zobowiązań z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego.

#### *B. Różnice pomiędzy zasadami stosowanymi przy wycenie do celów wypłacalności i przy wycenie na potrzeby sprawozdania finansowego*

Dla celów wypłacalności Towarzystwo zarachowane prowizje reasekuracyjne wyceniło w wartości zerowej. Różnice w wycenie spowodowały zmniejszenie pozycji wycenianych dla celów sprawozdania statutowego. Ponadto dokonano eliminacji stanu zobowiązań funduszu prewencyjnego oraz zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

### **Zobowiązania warunkowe**

Na dzień 31 grudnia 2018r. w bilansie Towarzystwa nie występowały zobowiązania warunkowe.

### **IV.3.2 Źródła powstania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego**

Aktywa z tytułu podatku odroczonego tworzy się w odniesieniu do możliwych do odliczenia przyszłych zysków podatkowych możliwych do odliczenia w przeszłości.

Podstawą do tworzenia aktywów są różnice przejściowe obejmujące głównie wycenę lokat oraz rezerwy na świadczenia pracownicze i pozostałe rezerwy obejmujące koszty administracyjne.

Różnice przejściowe między podatkową a bilansową wartością instrumentów finansowych mogą podlegać odwróceniu już w kolejnym roku podatkowym w momencie ich zbycia odmiennie od aktywów ustalanych na świadczenia pracownicze, których realizacja odbywa się w długim terminie także w momencie wypłaty świadczenia lub utraty przez pracownika prawa do tego świadczenia. Ustalone w sprawozdaniu statutowym aktywa korygowane są w związku ze zmianą metod wyceny dla potrzeb wypłacalności oraz wyeliminowaniem niektórych pozycji.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowana dla wszystkich przejściowych różnic do opodatkowania.

Dodatnie różnice przejściowe są ustalane metodą bilansową z uwzględnieniem różnic pomiędzy wartością księgową a wartością podatkową aktywów i pasywów.

Podstawą ustalenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego są różnice przejściowe wynikające głównie z wyceny lokat, oraz pozostałych pozycji.

Ustalona rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie podlega dyskontowaniu.

Ustalona w bilansie statutowym rezerwa jest korygowana na potrzeby sprawozdania o wypłacalności w związku ze zmianą metod wyceny aktywów i zobowiązań oraz wyeliminowaniem niektórych pozycji pochodzących ze sprawozdania statutowego.



Towarzystwo prezentuje wyniki wyceny aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego w bilansie statutowym bez kompensowania, jako aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy z tytułu podatku odroczonego. W sprawozdaniu dla celów wypłacalności oraz na potrzeby kalkulacji wysokości środków własnych dokonywana jest kompensata a skompensowana wartość ujęta została w zobowiązaniach.

Tabela 42. Źródła powstania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (dane w tys. zł)

| Pozycja  | Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego | Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego |
|--|---|--|
| Instrumenty finansowe  | 349   | 1 709  |
| Prowizje odroczone   | 6 185   | 8 624  |
| Inne rezerwy   | 1 358   | 0  |
| <b>Wartości zaprezentowane w sprawozdaniu statutowym</b>         | <b>7 893</b>                                    | <b>10 332</b>                                    |
| Kompensata dla potrzeb wypłacalności                             | 0   | 2 439  |
| Różnice wynikające z wyceny aktywów dla potrzeb wypłacalności    | 0   | -52 313  |
| Różnice wynikające z wyceny zobowiązań dla potrzeb wypłacalności | 0   | 63 989   |
| <b>Wartość ujęta dla celów wypłacalności</b>                     | <b>0</b>  | <b>14 115</b>                                    |

#### **IV.3.3 Informacje na temat stosowanych założeń i ocen, w tym dotyczących przyszłych i innych istotnych źródeł niepewności oszacowania**

Towarzystwo na bieżąco dokonuje przeglądu metod wyceny możliwych do zastosowania dla poszczególnych zobowiązań, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki rynku oraz charakteru rozpatrywanych zobowiązań.

#### **Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)**

Brak aktywnego rynku dla tego typu zobowiązań powoduje, że do ich wyceny do wartości godziwej wykorzystywane są alternatywne metody wyceny. Niepewność wyceny poszczególnych rodzajów zobowiązań wiąże się z ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Zmienność otoczenia gospodarczego powoduje także, że wartość zobowiązań ustalona na dzień bilansowy, przy ewentualnej zmianie tych współczynników, mogłaby odbiegać od rzeczywistej wartości, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

#### **Pozostałe rezerwy**

##### **Rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz pozostałe świadczenia**

Niepewność wyceny rezerwy na niewykorzystane urlopy wiąże się z przyjętymi przez Towarzystwo, aktualnymi na dzień bilansowy: liczbą niewykorzystanych dni urlopu oraz poziomem wynagrodzeń poszczególnych pracowników, które w przyszłości mogą ulec zmianie. Ponadto niepewność rezerwy na świadczenia pracownicze jest związana z przyjętymi przez Towarzystwo założeniami dotyczącymi fluktuacji pracowników, programu nagród jubileuszowych czy założeniami dotyczącymi śmiertelności, inwalidztwa i stopy dyskontowej.

##### **Rezerwy na wynagrodzenia**

Szczegółowe zasady ustalania wysokości poszczególnych rezerw wynikają z przyjętych w Towarzystwie zasad premiowania. Towarzystwo nie identyfikuje braku informacji na temat ostatecznej realizacji poszczególnych parametrów będących podstawą do wyznaczenia nagród i premii, która powodowałaby niepewność w zakresie wyceny rezerw na wynagrodzenia.

## Inne rezerwy

Towarzystwo utworzyło inne rezerwy związane z zarachowaniem odpowiednich kosztów do okresu sprawozdawczego i nie identyfikuje braku informacji na temat ostatecznej realizacji poniesienia tych kosztów.

## IV.4 Alternatywne metody wyceny

Towarzystwo dokonując wyceny aktywów i zobowiązań kieruje się hierarchią wyceny wskazaną w sekcji IV 3.

Jeżeli nie jest możliwe zastosowanie do wyceny cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych lub podobnych aktywów albo zobowiązań Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny.

Wartość godziwa aktywów i pozostałych zobowiązań, dla których konieczne jest zastosowanie alternatywnych metod wyceny, wymaga dokonania estymacji oraz przyjęcia określonych założeń.

Szacunki i założenia przyjmowane do wyceny oparte są na doświadczeniu wynikającym z analiz danych historycznych możliwych do zaobserwowania, które mogą ulegać zmianom na skutek przyszłych zdarzeń wynikających ze zmian otoczenia, przyjmowane jednak na dzień sporządzania sprawozdania uwzględniają zakładaną niepewność i poziom ryzyka.

Aktywa i zobowiązania, do których mają zastosowanie alternatywne metody wyceny wraz uzasadnieniem zastosowania tych metod przedstawiają odpowiednio poniższe tabele.

Tabela 43. Alternatywne metody wyceny stosowane dla aktywów

| Rodzaj aktywa  | Opis metody wyceny oraz uzasadnienie jej stosowania   |
|--|---|
| Nieruchomości, maszyny i urządzenia do użytku własnego | Wyposażenie gr. 8 – wyceny dokonuje się na podstawie przeglądu, a w konsekwencji ustalenia średniego czasu używania wyposażenia na podstawie danych historycznych, dla nowych przedmiotów.<br>Dla wyposażenia w pełni zamortyzowanego, które jest używane przez Towarzystwo, wycenę przeprowadza się w oparciu o wskaźnik ustalony na podstawie rzeczywistego okresu użytkowania oraz przeprowadzanej analizy możliwości sprzedaży tych składników majątku. |
| Akcje – nienotowane                                    | Akcje nienotowane, dla których nie istnieje cena rynkowa, wycenia się do wartości godziwej stosując alternatywny model wyceny bazujący na udziale Towarzystwa w kapitale własnym emitenta akcji oraz metodzie mnożników spółek porównywalnych.  |
| Obligacje komunalne                                    | Wartość godziwą obligacji komunalnych, jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny przy wykorzystaniu analizy podmiotów porównywalnych pod względem charakteru działalności oraz wielkości emitenta, którego obligacje były przedmiotem niedawnej transakcji, ustala się poprzez dodanie do stopy wolnej od ryzyka marży z momentu zakupu instrumentu, wraz z korektą o zmianę ryzyka kredytowego.   |
| Obligacje korporacyjne                                 | Jeżeli nie było możliwe ustalenie ceny przy wykorzystaniu analizy podmiotów porównywalnych pod względem charakteru działalności oraz wielkości emitenta, którego obligacje były przedmiotem niedawnej transakcji, wartość godziwą ustala się poprzez dodanie do stopy wolnej od ryzyka marży z momentu zakupu instrumentu, wraz z korektą o zmianę ryzyka kredytowego.  |
| Fundusze inwestycyjne                                  | Z uwagi na brak aktywnego rynku, wartość godziwą posiadanych jednostek uczestnictwa ustala się w oparciu o ceny publikowane przez fundusz inwestycyjny, ustalone przez fundusz inwestycyjny na podstawie wartości aktywów netto tego funduszu, przypadających na jednostkę. Wyceny tej dokonuje się wg ceny publikowanej przez fundusz na podstawie ostatnich dostępnych informacji.  |
| Depozyty bankowe inne niż środki pieniężne             | Ze względu na brak aktywnego i regularnego rynku depozyty bankowe wycenia się do wartości godziwej z zastosowaniem metody oczekiwanych przyszłych przepływów dyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego. Jeżeli w wyniku, przeprowadzonych analiz różnice pomiędzy sprawozdaniem statutowym są nieistotne, prezentuje się je w wielkości ujętej w sprawozdaniu statutowym.  |

| Rodzaj aktywa   | Opis metody wyceny oraz uzasadnienie jej stosowania  |
|---|--|
| Należności z tytułu ubezpieczeń (w tym od ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) | Wycenę do wartości godziwej ustala się na podstawie kwoty wymaganej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące z uwzględnieniem dyskonta prognozowanych przepływów pieniężnych, obejmujących spodziewane koszty egzekucji tych należności (monitorowania, windykacji przedsądowej), o ile wpływ jest istotny. |
| Należności z tytułu reasekuracji  | Wycenę do wartości godziwej ustala się na podstawie kwoty wymaganej zapłaty skorygowanej o odpisy aktualizujące z uwzględnieniem dyskonta prognozowanych przepływów pieniężnych.   |
| Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)               | Pozostałe należności wycenia się według wartości godziwej obejmując należności zarówno wymagalne jak i przeterminowane, przy uwzględnieniu odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.   |

Tabela 44. Alternatywne metody wyceny stosowane dla zobowiązań

| Rodzaj zobowiązania  | Opis metody wyceny oraz uzasadnienie jej stosowania   |
|--|---|
| Zobowiązania wynikające ze świadczeń emerytalnych dla pracowników                                | Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy uznaje się zgodnie z MSR 19. Koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo zgodnie z MSR 19 przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych (stopy dyskontowe, wskaźnik śmiertelności, przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń, wskaźniki rotacji pracowników, inwalidztwa). |
| Zobowiązania wobec instytucji kredytowych  | Zobowiązanie (karty kredytowe), dla których identyfikuje się brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z krótkoterminowego charakteru instrumentu, przyjmuje się w wartości wykazywanej w sprawozdaniu statutowym, jako w przybliżeniu zgodnej z wyceną godziwą.  |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) | Wycenę do wartości godziwej ustalono w oparciu o przeprowadzone analizy wpływu przeterminowania na wartość rynkową zobowiązania, uwzględniając wartości pieniądza w czasie oraz weryfikacji istotności wpływu dyskonta na datę bilansową. O ile występujące różnice uznano za istotne, zobowiązania podlegały korekcie.   |
| Zobowiązania z tytułu reasekuracji   | Wycenę do wartości godziwej ustalono w oparciu o przeprowadzone analizy wpływu przeterminowania na wartość rynkową zobowiązania, uwzględniając wartości pieniądza w czasie oraz weryfikacji istotności wpływu dyskonta na datę bilansową. O ile występujące różnice uznano za istotne, zobowiązania podlegały korekcie.   |
| Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)                  | Wycenę do wartości godziwej przeprowadza się z uwzględnieniem analizy oczekiwanego terminu ich zapłaty oraz przeterminowania.   |

### Niepewność występująca przy zastosowaniu alternatywnych metod

Ustalenie wartości godziwej aktywów i pozostałych zobowiązań, dla których konieczne jest zastosowanie alternatywnych metod wyceny oparte są na analizach zarówno danych historycznych, jak i danych możliwych do zaobserwowania na rynku. Niepewność w wycenie ustala się także poprzez okresową ich weryfikację z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń oraz bieżącą obserwację zmian otoczenia rynkowego.

- Pozostałe środki trwałe podlegają analizie mającej na celu zweryfikowanie, czy istnieją przesłanki mogące wskazywać na istotne odchylenia między wartością godziwą a wartością netto, generując niepewność w zakresie zmienności cen i oceny stopnia ich zużycia.
- Obligacje korporacyjne oraz komunalne, a także pozostałe aktywa finansowe wyznaczone na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych z zastosowaniem stopy wolnej od ryzyka, generują niepewność w zakresie zmienności stóp procentowych.

- Aktywa wyceniane na bazie danych pochodzących z platformy Bloomberg generują niepewność zmienności stóp procentowych, kursów walut, ratingów.
- Należności i zobowiązania generują niepewność związaną z przyjętymi założeniami w zakresie ustalania odpisów aktualizujących oraz ryzykiem kontrahenta i ryzykiem stopy procentowej.

Towarzystwo uznaje, że zastosowane alternatywne metody wyceny aktywów i zobowiązań są adekwatne w odniesieniu do danych wynikających ze zgromadzonych doświadczeń.

## IV.5 Wszelkie inne informacje

### IV.5.1 Korekta bilansu otwarcia 2018 roku

Wszelkie dane zaprezentowane w stosunku do okresu porównawczego (31.12.2017 r.) uwzględniają korekty wprowadzone na bilans otwarcia 2018 roku do sprawozdania statutowego zidentyfikowane podczas badania audytowego za 2018 rok. Wpływ korekty sprawozdania statutowego na poszczególne pozycje bilansu dla celów wypłacalności zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 45. Wpływ korekty bilansu otwarcia 2018 roku sprawozdania statutowego na pozycje bilansu dla celów wypłacalności na dzień 31.12.2017.

| Pozycja   | Symbol pozycji | przed korektą  | po korekcie    |
|---|----------------|----------------|----------------|
| Nieruchomości, maszyny i urządzenia do użytku własnego  | R0060          | 4 620          | 6 412          |
| Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) | R0070          | 384 169        | 383 468        |
| Należności z tytułu ubezpieczeń (w tym od ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych)   | R0360          | 15 132         | 13 837         |
| Należności z tytułu reasekuracji  | R0370          | 35 965         | 31 430         |
| <b>Aktywa ogółem</b>  | <b>R0500</b>   | <b>489 343</b> | <b>484 604</b> |
| Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego  | R0780          | 10 406         | 13 563         |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych   | R0820          | 5 747          | 9 160          |
| Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej  | R0830          | 37 573         | 33 888         |
| Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)   | R0840          | 5 132          | 5 720          |
| <b>Zobowiązania ogółem</b>  | <b>R0900</b>   | <b>345 259</b> | <b>348 715</b> |
| <b>Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami</b>  | <b>R1000</b>   | <b>144 084</b> | <b>135 889</b> |

Towarzystwu nie są znane inne istotne informacje dotyczące wyceny dla celów wypłacalności, które mogą wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę użytkowników tego dokumentu, w tym organu nadzoru.

# Rozdział V

## Zarządzanie kapitałem

## V.1 Środki własne

Głównym celem zarządzania kapitałem jest utrzymanie odpowiedniego jego poziomu na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR). Co najmniej raz w roku Towarzystwo przeprowadza własną ocenę ryzyka i wypłacalności (ORSA), w ramach której przeprowadza projekcję wymogów kapitałowych oraz środków własnych. Spójnie z planowaniem biznesowym, przyjmuje się 3-letni horyzont oceny. Wyniki uzyskane w procesie ORSA stanowią bazę do przygotowania średnioterminowego planu zarządzania kapitałem. Poza przewidzianym harmonogramem, ORSA przeprowadzana jest na wniosek Komitetu Zarządzania Ryzykiem w przypadku, gdy ocena ta niezbędna jest do podjęcia decyzji mogącej w istotny sposób wpłynąć na profil ryzyka Towarzystwa.

Najważniejsze informacje dotyczące podstawowych środków własnych dla okresu sprawozdawczego oraz dla okresu porównawczego przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 46. Struktura, wysokość i jakość dostępnych środków własnych (w tys. zł)

| Pozycja                      | Kategoria          | 31.12.2017     | 31.12.2018     |
|------------------------------|--------------------|----------------|----------------|
| Kapitał założycielski        | 1 - nieograniczone | 66 260         | 66 260         |
| Rezerwa uzgodnieniowa        | 1 - nieograniczone | 69 628         | 95 872         |
| Zobowiązania podporządkowane | 3                  | 12 664         | 13 078         |
| <b>Suma</b>                  |                    | <b>148 552</b> | <b>175 210</b> |

Tabela 47. Rezerwa uzgodnieniowa (w tys. zł)

| Pozycja   | 31.12.2017    | 31.12.2018    |
|---|---------------|---------------|
| Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami             | 135 889       | 164 139       |
| Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia    | 0             | 2 008         |
| Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych | 66 260        | 66 260        |
| <b>Rezerwa uzgodnieniowa</b>                    | <b>69 628</b> | <b>95 872</b> |

Do kategorii 1 – nieograniczone klasyfikuje się kapitał założycielski oraz rezerwę uzgodnieniową. Są to środki własne najwyższej jakości charakteryzujące się nieograniczonym czasem trwania oraz natychmiastową dostępnością na pokrycie strat. W pozycji kapitał założycielski wykazuje się w pełni opłacony kapitał podstawowy, na który składają się imienne akcje zwykłe. Natomiast na rezerwę uzgodnieniową składają się nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami pomniejszona o pozostałe pozycje podstawowych środków własnych oraz przewidywane wypłaty dywidendy, wypłat z zysku lub inne obciążenia (jeśli występują). Na dzień 31 grudnia 2018 roku Towarzystwo przewiduje, że w 2019 roku obciążenie z tytułu podatku od instytucji finansowych wyniesie 2 008 tys. zł. Do kategorii 3 w pozycji Zobowiązania podporządkowane zaklasyfikowano pożyczkę podporządkowaną. Najważniejszymi cechami uzasadniającymi taką klasyfikację jest fakt, iż umowa pożyczki zawarta została na czas określony tj. 5 lat oraz jej zapisy stanowiące m.in. o tym, iż:

- ma niższy stopień uprzywilejowania niż roszczenia wszystkich ubezpieczających i beneficjentów oraz wierzycieli niepodporządkowanych,
- pożyczka nie podlega spłacie ani w całości, ani częściowo przed terminem spłaty pożyczki,
- spłata pożyczki może nastąpić tylko pod warunkiem uzyskania zgody organu nadzoru,
- umowa może zostać zmieniona tylko po otrzymaniu od organu nadzoru oświadczenia o braku zastrzeżeń do planowanych zmian.

Tabela 48. Dopuszczone środki własne na pokrycie wymogu SCR i MCR (w tys. zł)

| Pozycja  | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|--|------------|------------|
| Dopuszczone środki własne na pokrycie wymogu SCR, w tym: | 148 077    | 174 674    |

| Pozycja  | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|--|------------|------------|
| Kategoria 1 - nieograniczone                             | 135 889    | 162 132    |
| Kategoria 3  | 12 188     | 12 542     |
| Dopuszczone środki własne na pokrycie wymogu MCR, w tym: | 135 889    | 162 132    |
| Kategoria 1 - nieograniczone                             | 135 889    | 162 132    |

W 2018 r. wzrostowi uległy wartości rezerwy uzgodnieniowej oraz zobowiązań podporządkowanych. Wzrost rezerwy uzgodnieniowej odzwierciedla dodatni wynik finansowy Towarzystwa. Natomiast zmiana wartości zobowiązania podporządkowanego wynika bezpośrednio z różnicy w jego wycenie oraz ze zmiany wartości kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR). Zgodnie z zapisami Artykułu 82 Aktu delegowanego dopuszczona kwota pozycji należących do kategorii 3 może stanowić co najwyżej 15% kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR).

### Wyjaśnienie istotnych różnic pomiędzy kapitałem własnym (statutowym) a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami (dla celów wypłacalności)

Tabela 49. Różnice pomiędzy kapitałem własnym (statutowym) a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami (dla celów wypłacalności) na dzień 31.12.2018 r. (w tys. zł)

| Pozycja                             | 31.12.2018 |
|-------------------------------------|------------|
| Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami | 164 139    |
| Kapitał własny                      | 114 363    |
| Różnica                             | 49 777     |

Do czynników wpływających na różnice pomiędzy kapitałem własnym (statutowym) a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami można zaliczyć:

- odpis aktywowanych kosztów akwizycji oraz wartości niematerialnych i prawnych (ujemny wpływ);
- zwiększenie rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ze względu na dodatnie zmiany nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami pod zmianie metody wyceny ze statutowej na tę według Wypłacalności II (ujemny wpływ);
- zmniejszenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym wynikające ze zmiany statutowej metody wyceny rezerw na tę według Wypłacalności II (dodatni wpływ);
- spisanie przychodów przyszłych okresów (dodatni wpływ).

### Dodatkowe informacje

- Towarzystwo nie posiada uzupełniających środków własnych.
- Towarzystwo nie posiada środków własnych, które podlegałyby przepisom przejściowym, o których mowa w art. 308b ust.9 i art. 308b ust.10 Dyrektywy Wypłacalność II.
- Towarzystwo nie posiada pozycji odliczanych od środków własnych.

## V.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

### V.2.1 Wymogi kapitałowe na koniec okresu sprawozdawczego

Do obliczenia wymogów kapitałowych w okresie sprawozdawczym Towarzystwo stosowało formułę standardową. Na dzień 31 grudnia 2018 r. kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) wyniósł 83,6 mln zł, a minimalny wymóg kapitałowy (MCR) wyniósł 37,6 mln zł.

## V.2.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności w podziale na moduły ryzyka

Tabela 50. Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności (w tys. zł)

| Pozycja  | 31.12.2017    | 31.12.2018    |
|--|---------------|---------------|
| Ryzyko rynkowe   | 29 476        | 25 025        |
| Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta                                 | 14 393        | 15 216        |
| Ryzyko w ubezpieczeniach na życie  | 170           | 247           |
| Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych   | 4 397         | 4 577         |
| Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie                                       | 55 309        | 61 260        |
| Efekt dywersyfikacji   | -25 782       | -24 973       |
| <b>Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (BSCR)</b>                            | <b>77 964</b> | <b>81 353</b> |
| <b>Ryzyko operacyjne</b>   | <b>11 732</b> | <b>11 704</b> |
| Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat | 0             | 0             |
| Korekta z tytułu zdolności podatków odroczonej do pokrywania strat                 | -8 440        | -9 443        |
| <b>SCR – kapitałowy wymóg wypłacalności</b>  | <b>81 256</b> | <b>83 613</b> |

## V.2.3 Uproszczenia

Do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) na dzień 31 grudnia 2018 r. wykorzystane zostały następujące uproszczenia:

- Moduł ryzyka niewykonania przez kontrahenta – uproszczone obliczenie wielkości efektu ograniczenia ryzyka dla umów reasekuracji (zgodnie z artykułem 107 Rozporządzenia delegowanego).

## V.2.4 Parametry specyficzne

Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w rozumieniu art. 104 ust. 7. Dyrektywy.

## V.2.5 Analiza istotnych zmian wymogów kapitałowych w okresie sprawozdawczym

W okresie sprawozdawczym pozycja kapitałowa Towarzystwa była stabilna. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wskaźnik pokrycia SCR osiągnął wartość 208,9%, a wskaźnik pokrycia MCR 430,9%. Dodatkowo, w każdym z kwartałów 2018 roku wskaźnik pokrycia SCR kształtował się na poziomie przewyższającym 190%, a wskaźnik pokrycia MCR powyżej 390%.

W rozważanym okresie odnotowano niżej wymienione istotne zmiany wymogów kapitałowych:

- spadek ryzyka rynkowego – wynikający głównie ze spadku ryzyka stopy procentowej z powodu obniżenia struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka publikowanej przez EIOPA;
- wzrost ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – spowodowany wzrostem ryzyka związanego ze środkami pieniężnymi (ekspozycje typu I) oraz należnościami z tytułu ubezpieczeń (ekspozycje typu II);
- wzrost ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie – spowodowany wzrostem szacunkowej składki zarobionej na udziale własnym w kolejnych 12 miesiącach (element miary ryzyka składki) oraz wzrostem najlepszego oszacowania rezerw na udziale własnym (miara ryzyka rezerw);
- wzrost minimalnego wymogu kapitałowego – spowodowany wzrostem SCR, który to stanowi jego ograniczenie górne.



## V.2.6 Dane wejściowe wykorzystane do obliczenia MCR

Towarzystwo wyznacza Minimalny wymóg kapitałowy (MCR) zgodnie z zapisami rozdziału VII Rozporządzenia delegowanego. Liniowy MCR zgodnie z formułą standardową obliczony został na bazie składowych zaprezentowanych w załączniku nr 10. W tabelach poniżej przedstawiono dane ilościowe na temat minimalnego wymogu kapitałowego Towarzystwa na koniec okresu sprawozdawczego i porównawczego:

Tabela 51. Formuła liniowa dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń innych niż na życie (w tys. zł)

| Lp.   | Nazwa  | 31.12.2017    | 31.12.2018    |
|---|--|---------------|---------------|
| 1.  | Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych        | 2             | 11            |
| 2.  | Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów                   | 1 443         | 1 473         |
| 3.  | Ubezpieczenia pracownicze                                  | 0             | 0             |
| 4.  | Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych | 6 690         | 6 575         |
| 5.  | Pozostałe ubezpieczenia pojazdów                           | 9 764         | 10 570        |
| 6.  | Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe             | 7             | 12            |
| 7.  | Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych      | 20 025        | 17 971        |
| 8.  | Ubezpieczenia OC ogólnej                                   | 2 767         | 3 359         |
| 9.  | Ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej         | 51            | 109           |
| 10.   | Ubezpieczenia ochrony prawnej                              | 552           | 614           |
| 11.   | Ubezpieczenia świadczenia pomocy                           | 533           | 583           |
| 12.   | Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych                    | 488           | 522           |
| <b>Liniowy MCR dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tyt. ubezpieczeń innych niż na życie</b> |  | <b>42 321</b> | <b>41 798</b> |

Tabela 52. Formuła liniowa dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie (w tys. zł)

| Lp.  | Nazwa  | 31.12.2017 | 31.12.2018 |
|--|--|------------|------------|
| 1.   | Zobowiązania z udziałem w zyskach - świadczenia gwarantowane       | 0          | 0          |
| 2.   | Zobowiązania z udziałem w zyskach - przyszłe świadczenia uznaniowe | 0          | 0          |
| 3.   | Zobowiązania dla świadczeń związanych z wartością indeksu i z UFK  | 0          | 0          |
| 4.   | Zobowiązania dla pozostałych świadczeń                             | 41         | 53         |
| 5.   | Całkowita suma na ryzyku   | 0          | 0          |
| <b>Liniowy MCR dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tyt. ubezpieczeń na życie</b> |  | <b>41</b>  | <b>53</b>  |

Największa część minimalnego wymogu kapitałowego pochodzi z największych linii biznesowych Towarzystwa takich jak Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych (17 971 tys. zł), Pozostałe ubezpieczenia pojazdów (10 570 tys. zł) oraz Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych (6 575 tys. zł).

Minimalny wymóg kapitałowy w wysokości 41 852 tys. zł obliczony jako suma wartości z formuły liniowej dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń innych niż na życie oraz ze zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie, ulega następnie obniżeniu do poziomu 37 626 tys. zł ze względu na ograniczenie górne tj.  $MCR \leq 45\% SCR$ .

Tabela 53. Kalkulacja Minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) (w tys. zł)

| Pozycja                                 | 31.12.2017    | 31.12.2018    |
|---|---------------|---------------|
| Liniowy MCR                             | 42 362        | 41 852        |
| Ograniczenie górne MCR                  | 36 565        | 37 626        |
| Ograniczenie dolne MCR                  | 20 314        | 20 903        |
| Łączny MCR                              | 36 565        | 37 626        |
| Absolutny MCR                           | 15 724        | 16 026        |
| <b>MCR – Minimalny wymóg kapitałowy</b> | <b>36 565</b> | <b>37 626</b> |

### V.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Nie dotyczy. Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

### V.4 Różnice między formułą standardową a modelem wewnętrznym

Nie dotyczy. Towarzystwo stosuje formułę standardową do wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

### V.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

W każdym z kwartałów oraz na koniec 2018 r. Towarzystwo posiadało wystarczające środki własne na pokrycie zarówno minimalnego wymogu kapitałowego, jak i kapitałowego wymogu wypłacalności.

### V.6 Wszelkie inne informacje

#### V.6.1 Korekta bilansu otwarcia 2018 roku

Wszelkie dane zaprezentowane w stosunku do okresu porównawczego (31.12.2017 r.) uwzględniają korekty wprowadzone na bilans otwarcia 2018 roku do sprawozdania statutowego zidentyfikowane podczas badania audytowego za 2018 rok. Korekta sprawozdania statutowego wpłynęła na pozycję kapitałową Spółki w następujący sposób:

Tabela 54. Wpływ korekty bilansu otwarcia 2018 roku sprawozdania statutowego na pozycję kapitałową na dzień 31.12.2017.

| Pozycja                                   | przed korektą | po korekcie   |
|---|---------------|---------------|
| Dopuszczone środki własne na pokrycie SCR | 156 220       | 148 077       |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)      | 80 910        | 81 256        |
| <b>Wskaźnik pokrycia SCR</b>              | <b>193,1%</b> | <b>182,2%</b> |

Towarzystwu nie są znane inne istotne informacje dotyczące środków własnych, które mogą wpłynąć na proces decyzyjny lub ocenę użytkowników tego dokumentu, w tym organu nadzoru.

## Załączniki

Integralną częścią niniejszego sprawozdania są następujące załączniki:

Załącznik 1. Aktywa i zobowiązania (S.02.01.02)

Załącznik 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)

Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia wg kraju (S.05.02.01)

Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (S.12.01.02)

Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż na życie (S.17.01.02)

Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)

Załącznik 7. Wpływ środków w zakresie gwarancji długoterminowych i środków przejściowych (S.22.01.21)

Załącznik 8. Środki własne (S.23.01.01)

Załącznik 9. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21)

Załącznik 10. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczeń na życie (S.28.01.01)

## Załącznik nr 1

S.02.01.02

## Pozycje bilansowe [tys. zł]

|  |       | Wartość bilansowa wg Wyplacalność II |
|--|-------|--------------------------------------|
|  |       | C0010                                |
| <b>Aktywa</b>  |       |                                      |
| Wartości niematerialne i prawne  | R0030 | 0                                    |
| Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego  | R0040 | 0                                    |
| Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych  | R0050 | 0                                    |
| Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny  | R0060 | 5 001                                |
| Lokaty (inne niż aktywa ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)  | R0070 | 458 967                              |
| Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)  | R0080 | 0                                    |
| Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe  | R0090 | 955                                  |
| Akcje i udziały  | R0100 | 2 532                                |
| Akcje i udziały – notowane   | R0110 | 0                                    |
| Akcje i udziały – nienotowane  | R0120 | 2 532                                |
| Dłużne papiery wartościowe   | R0130 | 300 092                              |
| Obligacje państwowe  | R0140 | 208 399                              |
| Obligacje korporacyjne   | R0150 | 91 693                               |
| Strukturyzowane papiery wartościowe  | R0160 | 0                                    |
| Zabezpieczone papiery wartościowe  | R0170 | 0                                    |
| Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania  | R0180 | 138 935                              |
| Instrumenty pochodne   | R0190 | 0                                    |
| Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych  | R0200 | 16 453                               |
| Pozostałe lokaty   | R0210 | 0                                    |
| Aktywa posiadane z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym   | R0220 | 0                                    |
| Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie  | R0230 | 0                                    |
| Pożyczki pod zastaw polisy   | R0240 | 0                                    |
| Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych  | R0250 | 0                                    |
| Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie  | R0260 | 0                                    |
| Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:   | R0270 | 31 328                               |
| Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie  | R0280 | 31 207                               |
| Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych  | R0290 | 31 220                               |
| Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie  | R0300 | -13                                  |
| Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym | R0310 | 121                                  |
| Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie   | R0320 | 0                                    |
| Na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym   | R0330 | 121                                  |
| Ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym   | R0340 | 0                                    |
| Depozyty u cedentów  | R0350 | 0                                    |
| Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych   | R0360 | 18 669                               |
| Należności z tytułu reasekuracji biernej   | R0370 | 543                                  |
| Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)  | R0380 | 787                                  |
| Akcje własne (posiadane bezpośrednio)  | R0390 | 0                                    |

|   |              |                |
|---|--------------|----------------|
| Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone   | R0400        | 0              |
| Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych  | R0410        | 4 387          |
| Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)   | R0420        | 4 854          |
| <b>Aktywa ogółem</b>  | <b>R0500</b> | <b>524 535</b> |
| <b>Zobowiązania</b>   |              |                |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie  | R0510        | 284 538        |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)  | R0520        | 281 261        |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie  | R0530        | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0540        | 274 900        |
| Margines ryzyka   | R0550        | 6 361          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)  | R0560        | 3 277          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie  | R0570        | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0580        | 3 023          |
| Margines ryzyka   | R0590        | 253            |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)                  | R0600        | 2 723          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)   | R0610        | 0              |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie  | R0620        | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0630        | 0              |
| Margines ryzyka   | R0640        | 0              |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) | R0650        | 2 723          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie  | R0660        | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0670        | 2 581          |
| Margines ryzyka   | R0680        | 142            |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym   | R0690        | 0              |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie  | R0700        | 0              |
| Najlepsze oszacowanie   | R0710        | 0              |
| Margines ryzyka   | R0720        | 0              |
| Zobowiązania warunkowe  | R0740        | 0              |
| Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)   | R0750        | 6 559          |
| Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników  | R0760        | 0              |
| Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji   | R0770        | 0              |
| Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego  | R0780        | 14 115         |
| Instrumenty pochodne  | R0790        | 0              |
| Zobowiązania wobec instytucji kredytowych   | R0800        | 37             |
| Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych   | R0810        | 0              |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych   | R0820        | 29 226         |
| Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej  | R0830        | 4 719          |
| Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)  | R0840        | 5 401          |
| Zobowiązania podporządkowane  | R0850        | 13 078         |
| Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych   | R0860        | 0              |
| Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych  | R0870        | 13 078         |
| Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)   | R0880        | 0              |
| <b>Zobowiązania ogółem</b>  | <b>R0900</b> | <b>360 396</b> |
| <b>Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami</b>  | <b>R1000</b> | <b>164 139</b> |

## Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych [tys. zł]

| Linie biznesowe dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie<br>(bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa i przyjęta reasekuracja proporcjonalna) |  |                           |  |                                  |  |  |   |                                   |                                       |                                  |   |         | Linie biznesowe dla przejętej reasekuracji nieproporcjonalnej |  |               |       | Ogółem  |
|---|--|---------------------------|--|----------------------------------|--|--|---|-----------------------------------|---------------------------------------|----------------------------------|---|---------|---|--|---------------|-------|---------|
| Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych   | Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów | Ubezpieczenia pracownicze | Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych | Pozostałe ubezpieczenia pojazdów | Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe | Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych | Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólne | Ubezpieczenia kredytów i poręczeń | Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej | Ubezpieczenia świadczenia pomocy | Ubezpieczenia różnych strat finansowych | Zdrowie | Ofiara (wypadku)  | Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe | Nieruchomości |       |         |
| C0010   | C0020                                    | C0030                     | C0040  | C0050                            | C0060  | C0070  | C0080   | C0090                             | C0100                                 | C0110                            | C0120                                   | C0130   | C0140   | C0150  | C0160         | C0200 |         |
| <b>Składki przypisane</b>   |  |                           |  |                                  |  |  |   |                                   |                                       |                                  |   |         |   |  |               |       |         |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa   | R0110                                    | 214                       | 12 464   | 0                                | 33 048   | 94 313   | 107   | 232 218                           | 14 632                                | 945                              | 5 799                                   | 4 534   | 3 346   |  |               |       | 401 619 |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna   | R0120                                    | 0                         | 0  | 0                                | 0  | 0  | 0   | 0                                 | 0                                     | 0                                | 0                                       | 0       | 0   |  |               |       | 0       |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna  | R0130                                    |                           |  |                                  |  |  |   |                                   |                                       |                                  |   |         |   | 0  | 0             | 0     | 0       |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0140                                    | 13                        | 87   | 0                                | 1 036  | 2 022  | 3   | 154 746                           | 5 449                                 | 202                              | 0                                       | 445     | 318   | 0  | 0             | 0     | 164 320 |
| Netto   | R0200                                    | 201                       | 12 376   | 0                                | 32 012   | 92 291   | 104   | 77 472                            | 9 183                                 | 742                              | 5 799                                   | 4 089   | 3 028   | 0  | 0             | 0     | 237 299 |
| <b>Składki zarobione</b>  |  |                           |  |                                  |  |  |   |                                   |                                       |                                  |   |         |   |  |               |       |         |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa   | R0210                                    | 211                       | 12 770   | 0                                | 33 344   | 88 345   | 80  | 223 647                           | 15 532                                | 848                              | 6 733                                   | 4 546   | 4 081   |  |               |       | 390 137 |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna   | R0220                                    | 0                         | 0  | 0                                | 0  | 0  | 0   | 0                                 | 0                                     | 0                                | 0                                       | 0       | 0   |  |               |       | 0       |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna  | R0230                                    |                           |  |                                  |  |  |   |                                   |                                       |                                  |   |         |   | 0  | 0             | 0     | 0       |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0240                                    | 13                        | 91   | 0                                | 1 043  | 1 861  | 2   | 146 672                           | 6 505                                 | 151                              | 0                                       | 439     | 624   | 0  | 0             | 0     | 157 402 |
| Netto   | R0300                                    | 198                       | 12 679   | 0                                | 32 301   | 86 484   | 78  | 76 975                            | 9 027                                 | 697                              | 6 733                                   | 4 107   | 3 457   | 0  | 0             | 0     | 232 736 |
| <b>Odszkodowania i świadczenia</b>  |  |                           |  |                                  |  |  |   |                                   |                                       |                                  |   |         |   |  |               |       |         |

|   |       |    |       |   |        |        |    |        |        |     |       |       |       |   |   |   |   |               |
|---|-------|----|-------|---|--------|--------|----|--------|--------|-----|-------|-------|-------|---|---|---|---|---------------|
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa                   | R0310 | 22 | 3 316 | 0 | 17 717 | 40 705 | 13 | 70 152 | 2 707  | 16  | 799   | 48    | 1 025 |   |   |   |   | 136 521       |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna                       | R0320 | 0  | 0     | 0 | 0      | 0      | 0  | 0      | 0      | 0   | 0     | 0     | 0     |   |   |   |   | 0             |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna                    | R0330 |    |       |   |        |        |    |        |        |     |       |       |       | 0 | 0 | 0 | 0 | 0             |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0340 | 1  | 1     | 0 | 257    | -366   | 0  | 38 271 | -1 565 | 65  | -28   | 18    | 847   | 0 | 0 | 0 | 0 | 37 503        |
| Netto   | R0400 | 21 | 3 315 | 0 | 17 460 | 41 071 | 13 | 31 881 | 4 272  | -49 | 827   | 30    | 178   | 0 | 0 | 0 | 0 | 99 018        |
| <b>Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych</b> |       |    |       |   |        |        |    |        |        |     |       |       |       |   |   |   |   |               |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa                   | R0410 | 0  | 0     | 0 | 0      | 0      | 0  | 0      | 0      | 0   | 0     | 0     | 0     |   |   |   |   | 0             |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna                       | R0420 | 0  | 0     | 0 | 0      | 0      | 0  | 0      | 0      | 0   | 0     | 0     | 0     |   |   |   |   | 0             |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna                    | R0430 |    |       |   |        |        |    |        |        |     |       |       |       | 0 | 0 | 0 | 0 | 0             |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0440 | 0  | 0     | 0 | 0      | 0      | 0  | 0      | 0      | 0   | 0     | 0     | 0     | 0 | 0 | 0 | 0 | 0             |
| Netto   | R0500 | 0  | 0     | 0 | 0      | 0      | 0  | 0      | 0      | 0   | 0     | 0     | 0     | 0 | 0 | 0 | 0 | 0             |
| Koszty poniesione   | R0550 | 93 | 7 848 | 0 | 11 436 | 36 136 | 37 | 22 334 | 5 627  | 217 | 5 662 | 3 469 | 483   | 0 | 0 | 0 | 0 | 93 341        |
| Pozostałe koszty  | R1200 |    |       |   |        |        |    |        |        |     |       |       |       |   |   |   |   | 2 808         |
| <b>Koszty ogółem</b>  | R1300 |    |       |   |        |        |    |        |        |     |       |       |       |   |   |   |   | <b>96 148</b> |

|  | Linie biznesowe dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   | Zobowiązania z tytułu reasekuracji ubezpieczeń na życie |          | Ogółem |
|--|--|------------------------------------|---|----------------------------------|--|--|--------------------------------------|-----------------------------------|---|----------|--------|
|  | Ubezpieczenia zdrowotne                                      | Ubezpieczenia z udziałem w zyskach | Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym | Pozostałe ubezpieczenia na życie | Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych | Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych | Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych | Reasekuracja ubezpieczeń na życie |   |          |        |
|  | C0210  | C0220                              | C0230   | C0240                            | C0250  | C0260  | C0270                                | C0280                             | C0300   |          |        |
| <b>Składki przypisane</b>  |  |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   |   |          |        |
| Brutto   | R1410  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1420  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Netto  | R1500  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| <b>Składki zarobione</b>   |  |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   |   |          |        |
| Brutto   | R1510  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1520  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Netto  | R1600  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| <b>Odszkodowania i świadczenia</b>                                 |  |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   |   |          |        |
| Brutto   | R1610  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1620  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Netto  | R1700  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| <b>Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieceniowych</b> |  |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   |   |          |        |
| Brutto   | R1710  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1720  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Netto  | R1800  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Koszty poniesione  | R1900  | 0                                  | 0   | 0                                | 0  | 0  | 0                                    | 0                                 | 0   | 0        |        |
| Pozostałe koszty   | R2500  |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   |   | 0        |        |
| <b>Koszty ogółem</b>   | <b>R2600</b>   |                                    |   |                                  |  |  |                                      |                                   |   | <b>0</b> |        |



**Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju [tys. zł]****Ubezpieczenia inne niż na życie**

|   |              | Kraj siedziby | Najważniejsze pięć krajów i kraj siedziby |
|---|--------------|---------------|---|
|   |              | C0010         | C0070                                     |
|   |              |               |   |
|   |              | C0080         | C0140                                     |
| <b>Składki przypisane</b>   |              |               |   |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa                   | R0110        | 401 619       | 401 619                                   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna                       | R0120        | 0             | 0   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna                    | R0130        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0140        | 164 320       | 164 320                                   |
| Netto   | R0200        | 237 299       | 237 299                                   |
| <b>Składki zarobione</b>  |              |               |   |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa                   | R0210        | 390 137       | 390 137                                   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna                       | R0220        | 0             | 0   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna                    | R0230        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0240        | 157 402       | 157 402                                   |
| Netto   | R0300        | 232 736       | 232 736                                   |
| <b>Odszkodowania i świadczenia</b>                                  |              |               |   |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa                   | R0310        | 136 521       | 136 521                                   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna                       | R0320        | 0             | 0   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna                    | R0330        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0340        | 37 503        | 37 503                                    |
| Netto   | R0400        | 99 018        | 99 018                                    |
| <b>Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych</b> |              |               |   |
| Brutto – bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa                   | R0410        | 0             | 0   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja proporcjonalna                       | R0420        | 0             | 0   |
| Brutto – przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna                    | R0430        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji  | R0440        | 0             | 0   |
| Netto   | R0500        | 0             | 0   |
| Koszty poniesione   | R0550        | 93 341        | 93 341                                    |
| Pozostałe koszty  | R1200        |               | 2 808                                     |
| <b>Koszty ogółem</b>  | <b>R1300</b> |               | 96 148                                    |

## Ubezpieczenia na życie

|  |              | Kraj siedziby | Najważniejsze pięć krajów i kraj siedziby |
|--|--------------|---------------|---|
|  |              | C0150         | C0210                                     |
|  |              |               |   |
|  |              | C0220         | C0280                                     |
| <b>Składki przypisane</b>  |              |               |   |
| Brutto   | R1410        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1420        | 0             | 0   |
| Netto  | R1500        | 0             | 0   |
| <b>Składki zarobione</b>   |              |               |   |
| Brutto   | R1510        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1520        | 0             | 0   |
| Netto  | R1600        | 0             | 0   |
| <b>Odszkodowania i świadczenia</b>                                 |              |               |   |
| Brutto   | R1610        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1620        | 0             | 0   |
| Netto  | R1700        | 0             | 0   |
| <b>Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieceniowych</b> |              |               |   |
| Brutto   | R1710        | 0             | 0   |
| Udział zakładów reasekuracji                                       | R1720        | 0             | 0   |
| Netto  | R1800        | 0             | 0   |
| Koszty poniesione  | R1900        | 0             | 0   |
| Pozostałe koszty   | R2500        |               | 0   |
| <b>Koszty ogółem</b>   | <b>R2600</b> |               | <b>0</b>                                  |

## Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie [tys. zł]

|   |       | Ubezpieczenia z udziałem w zyskach |       | Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym |                               | Pozostałe ubezpieczenia na życie |       | Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych | Przejęta reasekuracja | Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) | Ubezpieczenia zdrowotne (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa) |       | Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych | Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna) | Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie) |       |
|---|-------|------------------------------------|-------|---|-------------------------------|----------------------------------|-------|--|-----------------------|--|--|-------|--|--|---|-------|
|   |       | C0020                              | C0030 | Umowy bez opcji i gwarancji   | Umowy z opcjami i gwarancjami | C0060                            | C0070 |  |                       |  | C0080  | C0090 |  |  |   | C0100 |
| Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie   | R0010 | 0                                  | 0     |   |                               | 0                                |       | 0  | 0                     | 0  | 0  |       |  | 0  | 0   | 0     |
| Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieceniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem | R0020 | 0                                  | 0     |   |                               | 0                                |       | 0  | 0                     | 0  | 0  |       |  | 0  | 0   | 0     |
| <b>Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka</b>   |       |                                    |       |   |                               |                                  |       |  |                       |  |  |       |  |  |   |       |
| <b>Najlepsze oszacowanie</b>  |       |                                    |       |   |                               |                                  |       |  |                       |  |  |       |  |  |   |       |
| Najlepsze oszacowanie brutto  | R0030 | 0                                  |       | 0   | 0                             |                                  | 0     | 0  | 2 581                 | 0  | 2 581  |       | 0  | 0  | 0   | 0     |
| Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem  | R0080 | 0                                  |       | 0   | 0                             |                                  | 0     | 0  | 121                   | 0  | 121  |       | 0  | 0  | 0   | 0     |

|   |              |          |          |          |          |          |          |          |              |          |              |          |          |          |          |          |          |
|---|--------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|--------------|----------|--------------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| zobowiązania przez kontrahenta –<br>Ogółem  |              |          |          |          |          |          |          |          |              |          |              |          |          |          |          |          |          |
| <b>Najlepsze oszacowanie<br/>pomniejszone o kwoty należne z<br/>umów reasekuracji i od spółek<br/>celowych (podmiotów specjalnego<br/>przeznaczenia) oraz z reasekuracji<br/>finansowej</b> | <b>R0090</b> | <b>0</b> |          | <b>0</b> | <b>0</b> |          | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>2 460</b> | <b>0</b> | <b>2 460</b> |          | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> |
| Marginies ryzyka  | R0100        | 0        | 0        |          |          | 0        |          |          | 142          | 0        | 142          | 0        |          |          | 0        | 0        | 0        |
| <b>Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych</b>  |              |          |          |          |          |          |          |          |              |          |              |          |          |          |          |          |          |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe<br>obliczane łącznie   | R0110        | 0        | 0        |          |          | 0        |          |          | 0            | 0        | 0            | 0        |          |          | 0        | 0        | 0        |
| Najlepsze oszacowanie   | R0120        | 0        |          | 0        | 0        |          | 0        | 0        | 0            | 0        | 0            |          | 0        | 0        | 0        | 0        | 0        |
| Marginies ryzyka  | R0130        | 0        | 0        |          |          | 0        |          |          | 0            | 0        | 0            | 0        |          |          | 0        | 0        | 0        |
| <b>Rezerwy techniczno-<br/>ubezpieczeniowe – ogółem</b>   | <b>R0200</b> | <b>0</b> | <b>0</b> |          |          | <b>0</b> |          |          | <b>2 723</b> | <b>0</b> | <b>2 723</b> | <b>0</b> |          |          | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> |

## Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie [tys. zł]

|   |       | Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa i przyjęta reasekuracja proporcjonalna |  |                           |  |                                  |  |  |  |                                   |                                       |                                  | Przejęta reasekuracja nieproporcjonalna |  |  |  |  |  |
|---|-------|---|--|---------------------------|--|----------------------------------|--|--|--|-----------------------------------|---------------------------------------|----------------------------------|---|--|--|--|--|--|
|   |       | Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych                             | Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów | Ubezpieczenia pracownicze | Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych | Pozostałe ubezpieczenia pojazdów | Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe | Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych | Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej | Ubezpieczenia kredytów i poręczeń | Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej | Ubezpieczenia świadczenia pomocy | Ubezpieczenia różnych strat finansowych | Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych | Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych | Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych | Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych | Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie |
|   |       | C0020   | C0030                                    | C0040                     | C0050  | C0060                            | C0070  | C0080  | C0090  | C0100                             | C0110                                 | C0120                            | C0130                                   | C0140  | C0150  | C0160  | C0170  | C0180  |
| Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie   | R0010 | 0   | 0  | 0                         | 0  | 0                                | 0  | 0  | 0  | 0                                 | 0                                     | 0                                | 0                                       | 0  | 0  | 0  | 0  | 0  |
| Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieceniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem | R0050 | 0   | 0  | 0                         | 0  | 0                                | 0  | 0  | 0  | 0                                 | 0                                     | 0                                | 0                                       | 0  | 0  | 0  | 0  | 0  |
| <b>Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka</b>   |       |   |  |                           |  |                                  |  |  |  |                                   |                                       |                                  |   |  |  |  |  |  |
| <b>Najlepsze oszacowanie</b>  |       |   |  |                           |  |                                  |  |  |  |                                   |                                       |                                  |   |  |  |  |  |  |
| <b>Rezerwy składek</b>  |       |   |  |                           |  |                                  |  |  |  |                                   |                                       |                                  |   |  |  |  |  |  |
| Brutto  | R0060 | 0   | 1 009                                    | 0                         | 11 195   | 23 253                           | -12  | 108 966  | 3 294  | -24                               | 815                                   | 1 030                            | 83                                      | 0  | 0  | 0  | 0  | 149 609  |
| Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem  | R0140 | 0   | -18                                      | 0                         | -929   | -2 176                           | -2   | -5 474   | -2 587   | -57                               | 0                                     | 0                                | 125                                     | 0  | 0  | 0  | 0  | -11 118  |

|  |              |           |              |          |               |               |            |                |               |            |              |              |            |          |          |          |          |                |
|--|--------------|-----------|--------------|----------|---------------|---------------|------------|----------------|---------------|------------|--------------|--------------|------------|----------|----------|----------|----------|----------------|
| <b>Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto</b>   | <b>R0150</b> | <b>0</b>  | <b>1 027</b> | <b>0</b> | <b>12 124</b> | <b>25 429</b> | <b>-11</b> | <b>114 439</b> | <b>5 881</b>  | <b>34</b>  | <b>815</b>   | <b>1 029</b> | <b>-42</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>160 727</b> |
| <b>Rezerwy na odszkodowania i świadczenia</b>  |              |           |              |          |               |               |            |                |               |            |              |              |            |          |          |          |          |                |
| Brutto   | R0160        | 35        | 1 979        | 0        | 29 509        | 24 845        | 13         | 30 476         | 38 561        | 181        | 1 379        | 257          | 1 079      | 0        | 0        | 0        | 0        | 128 314        |
| Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem | R0240        | 5         | 1            | 0        | 490           | 1 157         | 0          | 15 836         | 23 875        | 87         | 0            | 35           | 839        | 0        | 0        | 0        | 0        | 42 325         |
| Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia   | R0250        | 30        | 1 979        | 0        | 29 019        | 23 687        | 13         | 14 640         | 14 686        | 94         | 1 379        | 222          | 240        | 0        | 0        | 0        | 0        | 85 989         |
| Łączna kwota najlepszego oszacowania brutto  | R0260        | 35        | 2 988        | 0        | 40 704        | 48 098        | 1          | 139 441        | 41 855        | 157        | 2 195        | 1 286        | 1 162      | 0        | 0        | 0        | 0        | 277 923        |
| <b>Łączna kwota najlepszego oszacowania netto</b>  | <b>R0270</b> | <b>31</b> | <b>3 006</b> | <b>0</b> | <b>41 143</b> | <b>49 117</b> | <b>2</b>   | <b>129 079</b> | <b>20 567</b> | <b>128</b> | <b>2 194</b> | <b>1 251</b> | <b>198</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>0</b> | <b>246 716</b> |
| Margines ryzyka  | R0280        | 0         | 253          | 0        | 1 279         | 1 226         | 1          | 2 254          | 1 248         | 39         | 115          | 48           | 151        | 0        | 0        | 0        | 0        | 6 614          |
| <b>Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych</b>   |              |           |              |          |               |               |            |                |               |            |              |              |            |          |          |          |          |                |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe łącznie   | R0290        | 0         | 0            | 0        | 0             | 0             | 0          | 0              | 0             | 0          | 0            | 0            | 0          | 0        | 0        | 0        | 0        | 0              |
| Najlepsze oszacowanie  | R0300        | 0         | 0            | 0        | 0             | 0             | 0          | 0              | 0             | 0          | 0            | 0            | 0          | 0        | 0        | 0        | 0        | 0              |
| Margines ryzyka  | R0310        | 0         | 0            | 0        | 0             | 0             | 0          | 0              | 0             | 0          | 0            | 0            | 0          | 0        | 0        | 0        | 0        | 0              |
| <b>Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem</b>   |              |           |              |          |               |               |            |                |               |            |              |              |            |          |          |          |          |                |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem  | R0320        | 36        | 3 241        | 0        | 41 983        | 49 324        | 2          | 141 695        | 43 103        | 196        | 2 310        | 1 335        | 1 313      | 0        | 0        | 0        | 0        | 284 538        |
| Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem | R0330        | 5         | -18          | 0        | -439          | -1 019        | -2         | 10 362         | 21 288        | 30         | 0            | 35           | 964        | 0        | 0        | 0        | 0        | 31 207         |
| Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem   | R0340        | 31        | 3 258        | 0        | 42 422        | 50 343        | 4          | 131 333        | 21 815        | 166        | 2 309        | 1 300        | 349        | 0        | 0        | 0        | 0        | 253 331        |

## Załącznik nr 6

S.19.01.21

**Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych. Ogółem zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej innej niż ubezpieczenia na życie**

|                   |       |                        |
|-------------------|-------|------------------------|
| <b>Rok szkody</b> | Z0020 | 1 – Rok zajścia szkody |
|-------------------|-------|------------------------|

**Wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (na zasadzie niekumulatywnej) (wartość bezwzględna) [tys. zł]**

|                   |       | Rok zmiany   |                 |                  |       |       |       |       |       |       |       |        |                 |                        |                  |
|-------------------|-------|--------------|-----------------|------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|-----------------|------------------------|------------------|
|                   |       | 0            | 1               | 2                | 3     | 4     | 5     | 6     | 7     | 8     | 9     | 10 & + | W bieżącym roku | Suma lat (skumulowana) |                  |
|                   |       | C0010        | C0020           | C0030            | C0040 | C0050 | C0060 | C0070 | C0080 | C0090 | C0100 | C0110  | C0170           | C0180                  |                  |
| Wcześniejsze lata | R0100 |              |                 |                  |       |       |       |       |       |       |       | 1 342  | R0100           | 1 342                  | 1 342            |
| N-9               | R0160 | 73 988       | 10 448          | 1 547            | 1 502 | 276   | 339   | 14    | 267   | 125   | 57    |        | R0160           | 57                     | 88 564           |
| N-8               | R0170 | 81 510       | 12 921          | 2 069            | 1 165 | 416   | 507   | 239   | 262   | 86    |       |        | R0170           | 86                     | 99 174           |
| N-7               | R0180 | 214 179      | 25 556          | 5 347            | 1 332 | 1 351 | 899   | 938   | 238   |       |       |        | R0180           | 238                    | 249 840          |
| N-6               | R0190 | 441 565      | 26 678          | 2 138            | 4 785 | 1 325 | 2 398 | 313   |       |       |       |        | R0190           | 313                    | 479 203          |
| N-5               | R0200 | 118 718      | 13 324          | 6 052            | 819   | 824   | 359   |       |       |       |       |        | R0200           | 359                    | 140 097          |
| N-4               | R0210 | 132 476      | 14 465          | 1 109            | 421   | 689   |       |       |       |       |       |        | R0210           | 689                    | 149 160          |
| N-3               | R0220 | 117 069      | 13 277          | 1 443            | 621   |       |       |       |       |       |       |        | R0220           | 621                    | 132 408          |
| N-2               | R0230 | 265 633      | 23 117          | 2 266            |       |       |       |       |       |       |       |        | R0230           | 2 266                  | 291 016          |
| N-1               | R0240 | 124 807      | 24 356          |                  |       |       |       |       |       |       |       |        | R0240           | 24 356                 | 149 163          |
| N                 | R0250 | 101 598      |                 |                  |       |       |       |       |       |       |       |        | R0250           | 101 598                | 101 598          |
| <b>Ogółem</b>     |       | <b>R0260</b> | <b>1 319 23</b> | <b>1 881 565</b> |       |       |       |       |       |       |       |        | <b>R0260</b>    | <b>1 319 23</b>        | <b>1 881 565</b> |

**Niedyskontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (wartość bezwzględna) [tys. zł]**

|                   |       | Rok zmiany |        |        |        |        |       |       |       |       |       |        |  |                |
|-------------------|-------|------------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|--|----------------|
|                   |       | 0          | 1      | 2      | 3      | 4      | 5     | 6     | 7     | 8     | 9     | 10 & + | Koniec roku<br>(dane<br>zdyskontowane) |                |
|                   |       | C0010      | C0020  | C0030  | C0040  | C0050  | C0060 | C0070 | C0080 | C0090 | C0100 | C0110  | C0360                                  |                |
| Wcześniejsze lata | R0100 |            |        |        |        |        |       |       |       |       |       | 3 356  | R0100                                  | 3 196          |
| N-9               | R0160 | 0          | 0      | 0      | 0      | 0      | 0     | 0     | 1 891 | 1 438 | 1 602 |        | R0160                                  | 1 524          |
| N-8               | R0170 | 0          | 0      | 0      | 0      | 0      | 0     | 3 044 | 1 478 | 1 974 |       |        | R0170                                  | 1 912          |
| N-7               | R0180 | 0          | 0      | 0      | 0      | 0      | 5 396 | 2 603 | 2 757 |       |       |        | R0180                                  | 2 654          |
| N-6               | R0190 | 0          | 0      | 0      | 0      | 8 891  | 5 055 | 6 402 |       |       |       |        | R0190                                  | 6 180          |
| N-5               | R0200 | 0          | 0      | 0      | 17 707 | 11 283 | 9 083 |       |       |       |       |        | R0200                                  | 8 870          |
| N-4               | R0210 | 0          | 0      | 17 035 | 5 476  | 3 013  |       |       |       |       |       |        | R0210                                  | 2 928          |
| N-3               | R0220 | 0          | 27 791 | 20 889 | 20 563 |        |       |       |       |       |       |        | R0220                                  | 20 164         |
| N-2               | R0230 | 42 468     | 17 943 | 11 575 |        |        |       |       |       |       |       |        | R0230                                  | 11 300         |
| N-1               | R0240 | 49 448     | 20 305 |        |        |        |       |       |       |       |       |        | R0240                                  | 19 878         |
| N                 | R0250 | 50 629     |        |        |        |        |       |       |       |       |       |        | R0250                                  | 49 708         |
| <b>Ogółem</b>     |       |            |        |        |        |        |       |       |       |       |       |        | <b>R0260</b>                           | <b>128 314</b> |



Załącznik nr 7

S.22.01.21

**Wpływ środków w zakresie gwarancji długoterminowych i środków przejściowych**

Towarzystwo nie stosuje środków dotyczących gwarancji długoterminowych lub przepisów przejściowych, dlatego załącznik S.22.01.21 nie jest prezentowany.

## Załącznik nr 8

S.23.01.01

## Środki własne [tys. zł]

|  |              | Ogółem         | Tier 1 -<br>nieograniczone | Tier 1 -<br>ograniczone | Tier 2   | Tier 3        |
|--|--------------|----------------|----------------------------|-------------------------|----------|---------------|
|  |              | C0010          | C0020                      | C0030                   | C0040    | C0050         |
| <b>Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35</b>   |              |                |                            |                         |          |               |
| Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)  | R0010        | 0              | 0                          |                         | 0        |               |
| Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym  | R0030        | 0              | 0                          |                         | 0        |               |
| Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności  | R0040        | 66 260         | 66 260                     |                         | 0        |               |
| Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności  | R0050        | 0              |                            | 0                       | 0        | 0             |
| Fundusze nadwyżkowe  | R0070        | 0              | 0                          |                         |          |               |
| Akcje uprzywilejowane  | R0090        | 0              |                            | 0                       | 0        | 0             |
| Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi   | R0110        | 0              |                            | 0                       | 0        | 0             |
| Rezerwa uzgodnieniowa  | R0130        | 95 872         | 95 872                     |                         |          |               |
| Zobowiązania podporządkowane   | R0140        | 13 078         |                            | 0                       | 0        | 13 078        |
| Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego  | R0160        | 0              |                            |                         |          | 0             |
| Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej   | R0180        | 0              | 0                          | 0                       | 0        | 0             |
| <b>Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II</b>  |              |                |                            |                         |          |               |
| Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II   | R0220        | 0              |                            |                         |          |               |
| <b>Odliczenia</b>  |              |                |                            |                         |          |               |
| Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych   | R0230        | 0              | 0                          | 0                       | 0        | 0             |
| <b>Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach</b>   | <b>R0290</b> | <b>175 210</b> | <b>162 132</b>             | <b>0</b>                | <b>0</b> | <b>13 078</b> |
| <b>Uzupełniające środki własne</b>   |              |                |                            |                         |          |               |
| Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wzywano i który może być wzywany do opłacenia na żądanie   | R0300        | 0              |                            |                         | 0        |               |
| Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wzywano i które mogą być wzywane do opłacenia na żądanie | R0310        | 0              |                            |                         | 0        |               |
| Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wzywano i które mogą być wzywane do opłacenia na żądanie   | R0320        | 0              |                            |                         | 0        | 0             |

|   |              |                |         |   |          |          |
|---|--------------|----------------|---------|---|----------|----------|
| Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych       | R0330        | 0              |         |   | 0        | 0        |
| Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE                                   | R0340        | 0              |         |   | 0        |          |
| Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE                          | R0350        | 0              |         |   | 0        | 0        |
| Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE           | R0360        | 0              |         |   | 0        |          |
| Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodne z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE | R0370        | 0              |         |   | 0        | 0        |
| Pozostałe uzupełniające środki własne   | R0390        | 0              |         |   | 0        | 0        |
| <b>Uzupełniające środki własne ogółem</b>   | <b>R0400</b> | <b>0</b>       |         |   | <b>0</b> | <b>0</b> |
| <b>Dostępne i dopuszczone środki własne</b>   |              |                |         |   |          |          |
| Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)                 | R0500        | 175 210        | 162 132 | 0 | 0        | 13 078   |
| Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR   | R0510        | 162 132        | 162 132 | 0 | 0        |          |
| Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR  | R0540        | 174 674        | 162 132 | 0 | 0        | 12 542   |
| Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR  | R0550        | 162 132        | 162 132 | 0 | 0        |          |
| <b>SCR</b>  | <b>R0580</b> | <b>83 613</b>  |         |   |          |          |
| <b>MCR</b>  | <b>R0600</b> | <b>37 626</b>  |         |   |          |          |
| <b>Stosunek dopuszczonych środków własnych do SCR</b>   | <b>R0620</b> | <b>208,91%</b> |         |   |          |          |
| <b>Stosunek dopuszczonych środków własnych do MCR</b>   | <b>R0640</b> | <b>430,90%</b> |         |   |          |          |

|   |              |               |
|---|--------------|---------------|
|   |              | C0060         |
| <b>Rezerwa uzgodnieniowa</b>  |              |               |
| Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami   | R0700        | 164 139       |
| Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)   | R0710        | 0             |
| Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia  | R0720        | 2 008         |
| Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych   | R0730        | 66 260        |
| Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych | R0740        | 0             |
| <b>Rezerwa uzgodnieniowa</b>  | <b>R0760</b> | <b>95 872</b> |
| <b>Oczekiwane zyski</b>   |              |               |
| Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie   | R0770        | 0             |
| Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie                        | R0780        | 4 408         |
| <b>Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem</b>   | <b>R0790</b> | <b>4 408</b>  |

**Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową [tys. zł]**

|  |              | Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto | Parametry specyficzne dla zakładu | Uproszczenia |
|--|--------------|---------------------------------------|-----------------------------------|--------------|
|  |              | C0110                                 | C0090                             | C0120        |
| Ryzyko rynkowe   | R0010        | 25 025                                |                                   | brak         |
| Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta                     | R0020        | 15 216                                |                                   |              |
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie                          | R0030        | 247                                   | brak                              | brak         |
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych                       | R0040        | 4 577                                 | brak                              | brak         |
| Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie | R0050        | 61 260                                | brak                              | brak         |
| Dywersyfikacja   | R0060        | -24 973                               |                                   |              |
| Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych                    | R0070        | 0                                     |                                   |              |
| <b>Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności</b>                       | <b>R0100</b> | <b>81 353</b>                         |                                   |              |

|  |              | Wartość       |
|--|--------------|---------------|
|  |              | C0100         |
| <b>Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności</b>  |              |               |
| Ryzyko operacyjne  | R0130        | 11 704        |
| Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat   | R0140        | 0             |
| Zdolności odroczonej podatku dochodowego do pokrywania strat   | R0150        | -9 443        |
| Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE                      | R0160        | 0             |
| Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego   | R0200        | 83 613        |
| Ustanowione wymogi kapitałowe  | R0210        | 0             |
| <b>Kapitałowy wymóg wypłacalności</b>  | <b>R0220</b> | <b>83 613</b> |
| <b>Inne informacje na temat SCR</b>  |              |               |
| Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania                               | R0400        | 0             |
| Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części                      | R0410        | 0             |
| Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych              | R0420        | 0             |
| Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą | R0430        | 0             |
| Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304                          | R0440        | 0             |

## Załącznik nr 10

S.28.01.01

**Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie [tys. zł]**

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

|             |       |        |
|-------------|-------|--------|
|             |       | C0010  |
| MCRNL Wynik | R0010 | 41 798 |

|  |       | Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) | Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej) |
|--|-------|--|--|
|  |       | C0020  | C0030  |
| Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna                                  | R0020 | 31   | 202  |
| Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna   | R0030 | 3 006  | 12 692   |
| Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna  | R0040 | 0  | 0  |
| Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna | R0050 | 41 143   | 32 742   |
| Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna   | R0060 | 49 117   | 91 823   |
| Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna                                       | R0070 | 2  | 81   |
| Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna tych ubezpieczeń                    | R0080 | 129 079  | 77 831   |
| Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna                                     | R0090 | 20 567   | 9 469  |
| Ubezpieczenia kredytów i poręczeń i reasekuracja proporcjonalna  | R0100 | 128  | 768  |
| Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna  | R0110 | 2 194  | 5 550  |
| Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna   | R0120 | 1 251  | 4 119  |
| Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna  | R0130 | 198  | 3 975  |
| Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych   | R0140 | 0  | 0  |
| Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych   | R0150 | 0  | 0  |
| Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych                                   | R0160 | 0  | 0  |
| Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych   | R0170 | 0  | 0  |

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie

|            |       |       |
|------------|-------|-------|
|            |       | C0040 |
| MCRL Wynik | R0200 | 53    |

|   |       | Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) | Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) |
|---|-------|--|--|
|   |       | C0050  | C0060  |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane                                       | R0210 | 0  |  |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe                                 | R0220 | 0  |  |
| Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym | R0230 | 0  |  |
| Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych                 | R0240 | 2 460  |  |
| Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie            | R0250 |  | 2 460  |

|                                   |              | Ogólne obliczenie MCR |
|-----------------------------------|--------------|-----------------------|
|                                   |              | C0070                 |
| Liniowy MCR                       | R0300        | 41 852                |
| SCR                               | R0310        | 83 613                |
| Górny próg MCR                    | R0320        | 37 626                |
| Dolny próg MCR                    | R0330        | 20 903                |
| Łączny MCR                        | R0340        | 37 626                |
| Nieprzekraczalny dolny próg MCR   | R0350        | 16 026                |
| <b>Minimalny wymóg kapitałowy</b> | <b>R0400</b> | <b>37 626</b>         |

## Spis tabel

|  |    |
|--|----|
| TABELA 1. WSKAŹNIKI POKRYCIA, WYMOGI KAPITAŁOWE ORAZ DOPUSZCZONE ŚRODKI WŁASNE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ORAZ 31 GRUDNIA 2018 (W TYS. ZŁ).....                                  | 9  |
| TABELA 2. STRUKTURA WŁASNOŚCI KAPITAŁU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R.....   | 11 |
| TABELA 3. STRUKTURA WŁASNOŚCI KAPITAŁU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.....   | 11 |
| TABELA 4. DZIAŁALNOŚĆ PROWADZONA PRZEZ TOWARZYSTWO .....   | 13 |
| TABELA 5. WYNIKI Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ (DANE W TYS. ZŁ).....   | 16 |
| TABELA 6. WYNIKI Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ ZA 2017 I 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....   | 16 |
| TABELA 7. PRZYCHODY I KOSZTY DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ ZA 2017 I 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ) .....  | 19 |
| TABELA 8. STRUKTURA PORTFELA LOKAT SPORZĄDZONA DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI (DANE W TYS. ZŁ).....   | 19 |
| TABELA 9. WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (DANE W TYS. ZŁ) .....  | 20 |
| TABELA 10. ZMIANA KAPITAŁU Z AKTUALIZACJI WYCENY (DANE W TYS. ZŁ) .....  | 20 |
| TABELA 11. POZOSTAŁE ISTOTNE TRANSAKcje ZE SPÓŁKAMI POWIĄZANYMI (DANE W TYS. ZŁ) .....   | 21 |
| TABELA 12. MATRYCA RYZYKA.....   | 41 |
| TABELA 13. METODY POMIARU.....   | 41 |
| TABELA 14. PODSTAWOWY KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI PRZED I PO DYWERSYFIKACJI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....   | 49 |
| TABELA 15. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....  | 50 |
| TABELA 16. SCENARIUSZE TESTOWE PRZEPROWADZONE W RAMACH ORSA W 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ) .....   | 50 |
| TABELA 17. WSKAŹNIKI POKRYCIA SCR DLA SCENARIUSZA BAZOWEGO ORAZ DLA SCENARIUSZY DODATKOWYCH UZYSKANE W RAMACH ORSA W 2018 R.....   | 51 |
| TABELA 18. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI DLA RYZYKA AKTUARIALNEGO (PRZED DYWERSYFIKACJĄ MIĘDZY MODUŁAMI RYZYKA) (W TYS. ZŁ).....  | 53 |
| TABELA 19. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA DLA RYZYKA AKTUARIALNEGO.....  | 53 |
| TABELA 20. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI DLA RYZYKA AKTUARIALNEGO W UBEZPIECZENIACH INNYCH NIŻ NA ŻYCIE PRZED DYWERSYFIKACJĄ MIĘDZY PODMODUŁAMI RYZYKA (DANE W TYS. ZŁ).....  | 54 |
| TABELA 21. MIARA RYZYKA SKŁADKI ( $V_{PREM}$ ) ORAZ MIARA RYZYKA REZERW ( $V_{RES}$ ) W UBEZPIECZENIACH INNYCH NIŻ NA ŻYCIE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ) ..... | 54 |
| TABELA 22. WRAŻLIWOŚĆ RYZYKA SKŁADKI I REZERW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....  | 54 |
| TABELA 23. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI DLA RYZYKA KATASTROFICZNEGO W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY (W TYS. ZŁ).....   | 55 |
| TABELA 24. WRAŻLIWOŚĆ RYZYKA KATASTROFICZNEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY (DANE W TYS. ZŁ).....  | 55 |
| TABELA 25. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI DLA RYZYKA AKTUARIALNEGO W UBEZPIECZENIACH ZDROWOTNYCH PRZED DYWERSYFIKACJĄ MIĘDZY PODMODUŁAMI RYZYKA (DANE W TYS. ZŁ) .....         | 56 |
| TABELA 26. EKSPOZYCJA NA POSZCZEGÓLNE RYZYKA RYNKOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....   | 57 |
| TABELA 27. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI DLA RYZYKA RYNKOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. W PODZIALE NA PODMODUŁY (DANE W TYS. ZŁ).....                                       | 57 |
| TABELA 28. WRAŻLIWOŚĆ RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....   | 58 |
| TABELA 29. WRAŻLIWOŚĆ RYZYKA SPREADU KREDYTOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....   | 58 |
| TABELA 30. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI DLA RYZYKA NIEWYKONANIA ZOBOWIĄZANIA PRZEZ KONTRAHENTA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....                             | 58 |

|   |    |
|---|----|
| TABELA 31. WRAŻLIWOŚĆ RYZYKA NIETYKWIENIA ZOBOWIĄZANIA PRZEZ KONTRAHENTA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....  | 59 |
| TABELA 32. STRUKTURA PORTFELA AKTYWÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. WG SKALI PŁYNNOŚCI (1 - PŁYNNOŚĆ NAJWYŻSZA, 5 - PŁYNNOŚĆ NAJNIŻSZA) .....                       | 61 |
| TABELA 33. EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ) .....   | 61 |
| TABELA 34. WRAŻLIWOŚĆ RYZYKA OPERACYJNEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ) .....  | 63 |
| TABELA 35. AKTYWA DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI (DANE W TYS. ZŁ) .....  | 67 |
| TABELA 36. WARTOŚĆ REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI (W TYS. ZŁ) .....  | 77 |
| TABELA 37. RÓŻNICE JAKOŚCIOWE W WYCENIE REZERW TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWYCH.....  | 82 |
| TABELA 38. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE W UJĘCIU BRUTTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 R. (DANE W TYS. ZŁ).....   | 83 |
| TABELA 39. WARTOŚCI KWOT NALEŻNYCH (W TYS. ZŁ) .....  | 83 |
| TABELA 40. ZOBOWIĄZANIA W UJĘCIU WYCENY DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI (DANE W TYS. ZŁ).....  | 84 |
| TABELA 41. REZERWA NA NIETYKWIENIA URLOPY I REZERWA NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI (W TYS. ZŁ).....  | 85 |
| TABELA 42. ŹRÓDŁA POWSTANIA REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO (DANE W TYS. ZŁ).....   | 89 |
| TABELA 43. ALTERNATYWNE METODY WYCENY STOSOWANE DLA AKTYWÓW .....   | 90 |
| TABELA 44. ALTERNATYWNE METODY WYCENY STOSOWANE DLA ZOBOWIĄZAŃ.....   | 91 |
| TABELA 45. WPŁYW KOREKTY BILANSU OTWARCIA 2018 ROKU SPRAWOZDANIA STATUTOWEGO NA POZYCJE BILANSU DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI NA DZIEŃ 31.12.2017. ....                 | 92 |
| TABELA 46. STRUKTURA, WYSOKOŚĆ I JAKOŚĆ DOSTĘPNYCH ŚRODKÓW WŁASNYCH (W TYS. ZŁ).....  | 94 |
| TABELA 47. REZERWA UZGODNIENIOWA (W TYS. ZŁ).....   | 94 |
| TABELA 48. DOPUSZCZONE ŚRODKI WŁASNE NA POKRYCIE WYMAGU SCR I MCR (W TYS. ZŁ).....  | 94 |
| TABELA 49. RÓŻNICE POMIĘDZY KAPITAŁEM WŁASNYM (STATUTOWYM) A NADWYŻKĄ AKTYWÓW NAD ZOBOWIĄZANAMI (DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI) NA DZIEŃ 31.12.2018 R. (W TYS. ZŁ)..... | 95 |
| TABELA 50. STRUKTURA KAPITAŁOWEGO WYMAGU WYPŁACALNOŚCI (W TYS. ZŁ) .....  | 96 |
| TABELA 51. FORMUŁA LINIOWA DLA ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ NA ŻYCIE (W TYS. ZŁ).....   | 97 |
| TABELA 52. FORMUŁA LINIOWA DLA ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (W TYS. ZŁ) .....   | 97 |
| TABELA 53. KALKULACJA MINIMALNEGO WYMAGU KAPITAŁOWEGO (MCR) (W TYS. ZŁ) .....   | 97 |
| TABELA 54. WPŁYW KOREKTY BILANSU OTWARCIA 2018 ROKU SPRAWOZDANIA STATUTOWEGO NA POZYCJĘ KAPITAŁOWĄ NA DZIEŃ 31.12.2017. ....                                      | 98 |